

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 ja 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annettua lakia ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia.

Esityksen tavoitteena on erityisesti Business Finland Oy:n hoitamista julkisista hallintotehtävistä säättäminen lain tasolla sen varmistamiseksi, että sääntely täyttää perustuslaissa säädetyt vaatimukset. Business Finland Oy on hoitanut kyseisiä tehtäviä jo aikaisemman sääntelyn perusteella. Lisäksi esityksen tavoitteena on tehdä muut muutokset, jotka ovat osoittautuneet tarpeellisiksi Business Finlandin toimintamallin tarkennuttua ja Business Finlandia koskevan lain säädännön oltua voimassa yli neljän vuoden ajan.

Business Finland Oy:n tehtäviin lisättäisiin osajien maahanmuuton edistäminen, joka perustuu yhtiön nykytilassa toteuttamaan tehtävään. Yhtiön tehtäviin kuuluisivat myös Business Finland -rahoituskeskuksen toimintaa tukevat tehtävät, jotka koskevat rahoituskeskuksen rahoituspäätösten valmisteluun liittyvää asiakas- ja markkinatietojen keräämistä ja tuottamista sekä asiakkaiden palvelutarpeiden kartoitusta ja tätä koskevaa neuvontaa. Lisäksi yhtiö voisi tukea rahoituskeskuksen toimintaa osallistumalla rahoituskeskuksen lausuntojen esivalmisteluun kasvuyrittäjän oleskelulupa- ja jatkolupa-asioissa sekä toteuttamalla rahoituskeskuksen digitaalisia palveluita koskevaa neuvontaa. Julkista hallintotehtävää hoitavien yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden virkavastuuta ja vahingonkorvausvastuuta koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin.

Business Finlandia koskevaan lakiin lisättäisiin säännös yhtiön velvollisuudesta antaa rahoituskeskukselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupaa koskevan lausunnon antamiseksi sekä säännös yhtiön palveluksessa olevan henkilön salassapitovelvollisuudesta. Lakiin lisättäisiin myös säännös rahoituskeskuksen oikeudesta saada Maahanmuuttovirastolta tietoja rahoituskeskuksen lausunnon antamiseksi kasvuyrittäjän jatkolupa-asioissa. Laissa täsmennettäisiin säännöksiä muun muassa palvelusopimuksesta, rahoituspäätöksistä ja muutoksenhausta. Lakiin tehtäisiin myös muita teknisluontoisia ja merkitykseltään vähäisiä muutoksia.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muutoksen tavoitteena on parantaa julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen asiakkaiden yhdenvertaisuutta siten, että työnhakuprofiilin laatiminen olisi mahdollista nykyistä laajemmalle asiakaskunnalle. Lain muutoksen myötä työnhakuprofiili olisi mahdollista laatia myös ilman käyttäjän vahvaa sähköistä tunnistamista. Muutoksella on yhteys Business Finland Oy:lle esitettyyn tehtävään edistää osajien maahanmuuttoa Suomeen.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2023. Business Finlandia koskevan lain voimaantulon jälkeen osa Business Finland Oy:n tehtävistä ja henkilöstöstä siirrettäisiin rahoituskeskukseen vuoden 2024 loppuun mennessä.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	5
2 Nykytila ja sen arviointi.....	6
2.1 Business Finlandin nykytila	6
2.1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	6
2.1.2 Business Finlandin toiminta nykytilassa	7
2.1.3 Business Finlandin toimintaan tehdyt muutokset organisaatiouudistuksen jälkeen ..	8
2.2 Julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevan palvelualustan nykytila	9
2.2.1 Koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa koskevat tavoitteet.....	9
2.2.2 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	10
2.2.3 Nykytilan arviointi	12
3 Tavoitteet	13
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	14
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	14
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	14
4.2.1 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	14
4.2.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	16
4.2.3 Taloudelliset vaikutukset	17
4.2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	18
4.2.5 Vaikutukset tietosuojaan, asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon.....	18
4.2.6 Vaikutukset työllisyyteen ja työelämään	19
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	20
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	20
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	23
6 Lausuntopalaute.....	24
6.1 Business Finland -lain muuttaminen	24
6.2 Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttaminen	28
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	29
7.1 Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä.....	29
7.2 Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta.....	39
8 Lakia alemman asteinen sääntely	40
9 Voimaantulo	41
10 Toimeenpano ja seuranta	42
11 Suhde muihin esityksiin.....	42
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	43
12.1 Julkisen hallintotehtävän siirto muulle kuin viranomaiselle	43
12.1.1 Yhtiön julkiset hallintotehtävät	43
12.1.2 Julkisen hallintotehtävän käsitteen ulkopuolelle jäävät yhtiön tehtävät	47
12.2 Yhdenvertaisuus.....	49
12.3 Yksityiselämän suoja	50
LAKIEHDOTUKSET	55

1. Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta	55
2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 ja 3 §:n muuttamisesta.....	58
LIITTEET	60
RINNAKKAISTEKSTIT	60
1. Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta	60
2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 ja 3 §:n muuttamisesta.....	65
ASETUSLUONNOS	66
Valtioneuvoston asetus Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 2 momentin kumoamisesta.....	66

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Innovaatorahoituskeskus Business Finland (jäljempänä *rahoituskeskus*) ja rahoituskeskuksen omistajaohjauksessa oleva Business Finland -osakeyhtiö (*yhtiö*) muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden (*Business Finland*), jota johdetaan yhteisellä strategialla. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on julkisten hallintotehtävien siirtämistä yhtiölle koskevassa, kantelun johdosta 19.3.2019 antamassaan päätöksessä (EOAK/883/2018) katsonut, että työ- ja elinkeinoministeriön tulee Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin menettelyä ohjaavana ja valvovana viranomaisena harkita, mihin lainvalmistelun tai muihin toimenpiteisiin asiassa on ryhdyttävä Business Finland Oy:n hoitamien julkisten hallintotehtävien selkeyttämiseksi sen varmistamiseksi, että yhtiön tehtävät perustuvat perustuslain 124 §:n mukaiseen valtuutukseen.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on todennut laillisuustarkastuskertomuksessaan ”Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen tukeminen ja eräät erillismenettelyt” (11/2019), että yhtiölle annetut julkiset hallintotehtävät ovat perustuslain 124 §:n näkökulmasta ongelmallisia. VTV on katsonut, että avustustoiminnan asiakkaiden ns. sparraukseen tai ohjaukseen ennen tukihakemuksen jättämistä sisältyy riski, että asiakkaita ei kohdella tasapuolisesti hallintolain (434/2003) 6 §:ssä edellytetyllä tavalla. VTV:n näkemyksen mukaan voidaan pitää ilmeisenä, että Business Finland -yhtiöön siirretyissä, muissa kuin rahoituspäätösten tekemistä koskevissa tehtävissä ei ole kyse pelkästään teknisluonteisista tai viranomaistoimintaa avustavista tehtävistä vaan itsenäistä harkintavaltaa sisältävistä tehtävistä, vaikka tehtävä suoritettaisiin valtionavustusviranomaisen ohjauksessa ja viranomaisella olisi toimivalta tehdä lopullinen päätös asiassa. VTV on tarkastuskertomuksessaan katsonut, että työ- ja elinkeinoministeriön olisi suositeltavaa arvioida Business Finlandin julkisten hallintotehtävien jakamista rahoituskeskuksen ja yhtiön kesken kokonaisuutena uudelleen.

Business Finlandin arvioinnissa (työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:46) tunnistettiin Business Finlandin organisaation rakenteeseen liittyvät oikeudelliset haasteet ja suositeltiin tämentämään organisaatiota, toimintaa ja/tai lainsäädäntöä. Arvioinnin mukaan jatkovalmistelussa rahoituskeskuksen ja yhtiön joitakin tehtäviä tulisi mahdollisesti eriyttää tarkemmin ja vastuita rajata. Lisäksi arvioinnissa todetaan, että muutossäädösvalmistelussa on huomioitava voimassa olevan sääntelyn sisältö ja yhdistymisen yhteydessä suoritettu valiokuntakäsittely. Valmistelussa tulisi myös huomioida yhdistymisen ja hybridimallin alkuperäiset tavoitteet.

Työ- ja elinkeinoministeriö on eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle 30.8.2019 antamassaan selvityksessä (TEM/902/03.03.01/2018) todennut, että Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017, *Business Finland -laki*) oltua voimassa vuoden 2018 alusta lähtien sekä Business Finlandin käytännön toimintamallin tarkennuttua vuosien 2018 ja 2019 aikana on tarpeen tehdä arvio Business Finlandia koskevan lainsäädännön muutostarpeista sen varmistamiseksi, että yhtiön hoitamat julkiset hallintotehtävät kaikilta osin perustuvat perustuslain 124 §:n mukaiseen valtuutukseen. Tässä hallituksen esityksessä esitetään yhtiön lain nojalla hoitamien tehtävien määrittelyn tarkentamista erityisesti yhtiön julkisten hallintotehtävien osalta.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin (916/2012) lisättiin toukokuun 23. päivä voimaan tulleella lain muutoksella (337/2022) uusi palvelualustaa (*Työmarkkinatori*) koskeva 13 a luku. Työmarkkinatorilla tarjotaan julkisia työvoima- ja yrityspalveluja ja se sisältää sähköiset asiointipalvelut työ- ja elinkeinohallinnon asiakkaille ja työ- ja elinkeinoviranomaisille. Työmarkkinatori tarjoaa uutena palveluna henkilöasiakkaalle mahdollisuuden laatia ja julkaista työnhakuprofiili. Työnantajat voivat hakea työnhakuprofiilien joukosta avoimeen tehtävään sopivimpia työnhakijoita. Työnhakuprofiilin laatiminen ja työnhakuprofiilien hakeminen edellyttävät palvelualustalle kirjautumista. Kirjautuminen edellyttää käyttäjän vahvaa tunnistautumista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä.

Vahva sähköinen tunnistaminen työnhakuprofiilin laatimisen edellytyksenä estää käytännössä työnhakuprofiilin laatimisen henkilöiltä, joilla ei ole käytössään vahvaan sähköiseen tunnistamiseen tarvittavia välineitä, kuten pankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta. Työnhakuprofiilin laatiminen ei ole mahdollista esimerkiksi ulkomaalaisille, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta eikä siten mahdollisuutta saada välineitä vahvaan sähköiseen tunnistautumiseen. Nykyiset käytössä olevat ulkomaalaisille tarkoitetut sähköisen tunnistautumisen välineet eivät täytä vahvalle sähköiselle tunnistautumiselle säädettyjä kriteereitä.

Jotta työnhakuprofiilin voisivat laatia myös muut kuin henkilöt, joilla on mahdollisuus saada Suomessa tarjolla oleva ja Suomen viranomaisten palveluissa käytettävissä oleva Suomessa sovellettavan lainsäädännön mukainen vahvan sähköisen tunnistamisen väline, on tunnistettu tarve luopua yksinomaan vahvan sähköisen tunnistamisen vaatimuksesta työnhakuprofiilien laatimisen ja julkaisemisen edellytyksenä.

1.2 Valmistelu

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 13.2.2020 ajalle 24.2.2020–30.6.2020 työryhmän valmistelemaan muutokset Business Finlandia koskevaan lainsäädäntöön. Työryhmän toimikautta jatkettiin 31.8.2020 asti. Työryhmässä oli ministeriön lisäksi edustettuna Innovaatiorahoituskeskus Business Finland. Työryhmä kokoontui 11 kertaa sekä kuuli työssään asiantuntijoita oikeusministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä. Työryhmä laati esityksensä hallituksen esitysluonnoksen muotoon. Hallituksen esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja ajalla 1.–30.10.2020.

Vuoden 2020 lausuntokierroksen jälkeen työ- ja elinkeinoministeriö tunnisti tarpeen jatkaa hallituksen esitysluonnoksen valmistelua. Tämän vuoksi työ- ja elinkeinoministeriö asetti 20.12.2021 työryhmän valmistelemaan hallituksen esitysluonnosta 1.1.2022–30.10.2022 välisenä aikana. Työryhmään kuului jäsenenä edustajat työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista, ja työryhmä kokoontui 30 kertaa. Työryhmä kuuli työssään asiantuntijoita oikeusministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, VTV:sta, Business Finland Oy:stä sekä henkilöstöjärjestöjen ja elinkeinoelämän sidosryhmien edustajia. Työ- ja elinkeinoministeriön edustajat osallistuivat 20.5.2022 rahoituskeskuksen henkilöstöyhdistyksen BF-JUKO TEK:n järjestämään keskustelutilaisuuteen lain muutoksista. Suomenkielisestä hallituksen esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot ajalla 9.5.–1.7.2022 ja ruotsinkielisestä hallituksen esitysluonnoksesta puolestaan ajalla 30.5.–22.7.2022. Lausuntoja pyydettiin muun muassa ministeriöiltä ja virastoilta, elinkeinoelämän sidosryhmien edustajilta ja henkilöstöjärjestöiltä. Oikeuskanslerinvirasto antoi hallituksen esitysluonnoksesta kommentit ennakkotarkastuksen yhteydessä marraskuussa 2022.

Business Finland -lain muuttamista koskevan esitysluonnoksen jatkovalmistelussa lakiin lisättiin säännökset yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirrosta rahoituskeskukseen sekä muokattiin esitysluonnoksen vaikutusten arviointiin sisältyvää kappaletta organisaatio- ja

henkilöstövaikutuksista. Siirtymäsäännösluonnoksista ja vaikutusten arviointia koskevasta kappaleesta pyydettiin lausuntoja ajalla 16.–27.9.2022. Lausuntoaika oli tavanomaista lyhyempi asian kiireellisyydestä johtuen. Lausuntoja pyydettiin samoilta tahoilta, joille oli aiemmin toukokuussa 2022 lähetetty lausuntopyyntö Business Finland -lain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta. Lisäksi lausuntoja pyydettiin niiltä tahoilta, jotka olivat toimittaneet aiemmin lausunnon kyseisestä hallituksen esitysluonnoksesta.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun muuttamista koskeva esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Esitykseen sisältyvästä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun muuttamista koskevasta lakiluonnoksesta on ajalla 15.7.–9.8.2022 pyydetty lausunnot liikenne- ja viestintäministeriöltä, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, digi- ja väestötietovirastolta, FiCom ry:ltä, Finanssiala ry:ltä, kilpailu- ja kuluttajavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselta (*KEHA-keskus*), tietosuojavaltuutetun toimistolta ja yhdenvertaisuusvaltuutetulta. Lausuntoaika oli tavallista lyhyempi esityksen kiireellisyyden vuoksi.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa: <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM013:00/2020>.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Business Finlandin nykytila

2.1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Business Finlandin toiminta perustuu Business Finland -lakiin ja Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annettuun valtioneuvoston asetukseen (1147/2017, *Business Finland -asetus*). Business Finland -kokonaisuuteen kuuluu Business Finland Venture Capital Oy¹. Business Finlandia koskeva lainsäädäntö tuli voimaan ja Business Finland aloitti toimintansa 1.1.2018. Business Finlandin organisaatiossa sen edeltäjäorganisaatioiden eli Innovaatorahoituskeskus Tekesin ja Finpro Oy:n palvelut yhdistettiin yhtenäiseksi innovaatorahoituksen, vienninedistämisen, ulkomaisten investointien edistämisen ja ulkomaisen matkailun edistämisen kokonaisuudeksi. Business Finland kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan, ja työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa ja valvoo Business Finland -lain mukaisesti rahoituskeskuksen toimintaa.

Valtiovarainministeriö on antanut suosituksen ”Valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestämisessä noudatettavat periaatteet harkittaessa toiminnan yhtiöittämistä” (VM/1064/00.00.01/2018). Suosituksessa kootaan ja selkeytetään valtionhallinnon organisaatiomallien valintaa koskevia periaatteita, erityisesti valtion taloudellisen toiminnan yhtiöittämiseen liittyvässä harkinnassa käytettävää arviointikriteeristöä. Suosituksen mukaan mikäli toiminta edellyttää ns. hybridimallia, jossa toiminta jakautuu viraston ja yhtiön kesken tai perustuu yhteistoimintasopimukseen, ei saa muodostua tilannetta, jossa yhtiön toiminnalla rajoitetaan viranomaisen harkintavaltaa. Lisäksi viraston ja yhtiön välisten työn- ja vastuunjakojen tulee olla

¹ Tämän lisäksi Business Finland Oy:llä on tytäryhtiöt Business Finland USA, Inc., Finpro Finland Oy ja Shanghai FinChi Innovation Center Company Ltd. Business Finland Venture Capital Oy:n toiminta perustuu lakiin Business Finland Venture Capital Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä 967/2013.

selkeät. Myös johdon keskinäinen tarvittava riippumattomuus molemmissa organisaatioissa tulee varmistaa.

Valtiovarainministeriö on antanut myös suosituksen valtionhallinnon toimintojen järjestämisessä noudatettavista periaatteista valtion virastojen osalta (VN/11537/2021). Suositus on laadittu tilanteisiin, joissa harkitaan uuden organisaation perustamista tai uuden tehtävän organisoimista, nykyisen organisaation toimivuutta tai uudelleenorganisointia ja muita olennaisia muutoksia niiden toimintaperiaatteisiin. Suosituksen mukaan julkiset hallintotehtävät tulee organisoida valtionhallinnossa valtiosääntöoikeudellisista syistä pääasiassa virastoissa hoidettavaksi.

2.1.2 Business Finlandin toiminta nykytilassa

Business Finlandin toiminnan tavoitteena on Business Finland -lain mukaisesti auttaa elinkeinoja uudistumaan ja kehittymään teknologian ja innovaatioiden keinoin, edistää kansainvälistä verkottumista sekä parantaa työelämän laatua. Lisäksi toiminnan tavoitteena on kasvattaa arvonalisää, vahvistaa elinkeinoelämän kasvua ja kansainvälistä kilpailukykyä, lisätä vientiä ja Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja ja pääomasijoituksia sekä Suomeen suuntautuvaa matkailua sekä pitkällä aikavälillä parantaa tuottavuutta sekä luoda työllisyyttä ja hyvinvointia. Business Finland on keskeinen julkinen toimija tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio- ja viennin ja yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi, ulkomaisten investointien edistämiseksi sekä ulkomaisen matkailun edistämiseksi. Lisäksi rahoituskeskus hoitaa eräitä elinkeino-, energia- ja ympäristöpoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä.

Rahoituskeskuksen ja yhtiön tehtävät on määritelty Business Finland -laissa ja lain säännöksiä tarkentavassa Business Finland -asetuksessa. Vuoden 2018 alussa voimaan tulleen Business Finland -uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli, että johtoon, strategiaan ja viranomaistehtäviin keskittyvät tehtävät hoitaa rahoituskeskus ja että operatiiviseen asiakaspalvelutoimintaan liittyviä tehtäviä hoitaa yhtiö. Rahoituskeskuksen ja yhtiön muodostama Business Finland-kokous toimii sekä kotimaassa että kansainvälisesti palvelen kansainvälistymällä kasvua hakevia suomalaisia yrityksiä, elinkeinoelämän uudistumista tukevia suomalaisia korkeakouluja ja tutkimusorganisaatioita sekä julkisia ja kolmannen sektorin organisaatioita, Suomeen suuntautuvia investointihankkeita valmistelevia ulkomaisia toimijoita sekä matkailualaa.

Yhtiö tuottaa rahoituskeskuksen tehtäviin liittyviä palveluita rahoituskeskuksen kanssa laadittavan palvelusopimuksen mukaisesti ja saa rahoituksensa palvelusopimuksen perusteella valtion talousarviosta. Business Finland -uudistuksessa yhtiöön jäivät aiemman Finpro Oy:n toiminnot eli viennin ja kansainvälistymisen, Suomeen suuntautuvien ulkomaisten investointien sekä ulkomaisen matkailun edistäminen. Yhtiö vastaa myös Business Finlandin asiakkuusprosessin ensivaiheen asiakaspalvelusta ja potentiaalisten asiakkaiden palvelutarpeen kartoituksesta yhteistyössä muiden Team Finland -verkoston toimijoiden kanssa. Yhtiö vastaa Business Finlandin asiakashankinnasta, asiakastietojen keräämisestä ja tuottamisesta, asiakaskentän aktivoimisesta sekä Business Finlandin palveluvalikoiman ja rahoitusmahdollisuuksien markkinoinnista.

Yhtiö tuottaa palvelusopimuksen mukaisia asiantuntija- ja neuvontapalveluja muihin asiakkuusprosessin vaiheisiin sekä vastaa tarvittavien tieto- ja neuvontapalvelujen tuottamisesta rahoituskeskukselle rahoituspäätösten tekemistä varten. Edistämistoiminnot, kuten verkottamis-, aktivointi- ja neuvontatoiminnot, toteutetaan pääosin yhtiössä. Innovaatioiden ja viennin edistämistä yhtiö toteuttaa operatiivisella tasolla rahoituskeskuksen johdolla ja yhteistyössä muiden Team Finland -verkoston toimijoiden kanssa. Rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvien rahoituspäätösten valmistelussa ja rahoitukseen liittyvissä muissa päätöksissä rahoituskeskus hyödyntää

yhtiön tietoja asiakkaista ja hankkeista. Eduskunnan talousvaliokunta on Business Finland -lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 158/2017 vp) käsittelyn yhteydessä edellyttänyt, että yhtiön toimialaa ja tehtäviä täsmennetään valtioneuvoston asetuksessa, jotta yhtiön tarjoamat palvelut eivät laajene sellaisiin palveluihin, joita on tarjolla kilpailuilla markkinoilla (ks. TaVM 21/2017 vp).

Rahoituskeskuksen ohella myös yhtiö voi Business Finland -lain mukaan tehdä rahoituskeskuksen ohjauksessa ja valvonnassa ns. de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä (myöntö-, muutos- ja maksatuspäätökset) korkeintaan 100 000 euroon saakka. Käytännössä kyseiset rahoituspäätökset on vuoden 2019 alusta alkaen siirretty pääosin yhtiön tehtäväksi. Rahoituskeskus päättää sekä rahoituskeskuksen että yhtiön myöntämän valtiontuen takaisinperinnästä, maksatuksen keskeytyksestä, maksatuksen lopettamisesta sekä tuen saajiin kohdistuvista tarkastuksista. Oikaisua yhtiön tekemään rahoituspäätökseen voidaan hakea rahoituskeskukselta.

2.1.3 Business Finlandin toimintaan tehdyt muutokset organisaatiouudistuksen jälkeen

Business Finlandia koskevaan lainsäädäntöön valmisteltujen ja esitettävien muutosten lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii osana Business Finland -lakiin perustuvaa ohjauks- ja valvontatehtäväänsä Business Finlandin asiakkuus- ja rahoitusprosesseihin liittyvien muutosten valmistelun ohjauksesta erityisesti sen varmistamiseksi, että prosessit sekä niihin liittyvät yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden tehtävät vastaavat lainsäädännön vaatimuksia.

Keskeisinä täytäntöönpanon tasolla jo toteutettuina muutoksina on rahoituskeskuksessa rahoituspäätöksiä esittelevien henkilöiden työnjohdollista sijoittumista muutettu 1.9.2019 alkaen siten, että kaikki rahoituskeskuksessa rahoituspäätöksiä esittelevät henkilöt sijoittuvat rahoituskeskukseen, jolloin koko esimiesketju pääjohtajaan saakka muodostuu rahoituskeskukseen työ- ja virkasuhteessa olevista henkilöistä. Samassa yhteydessä on muutettu myös rahoituskeskuksen rahoitustoimintaan liittyvän rahoitusryhmän nimeämiskäytäntö: rahoituskeskus nimeää rahoitusasioita valmistelevan ryhmän (*rahoitusryhmä*), joka valmistelee rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvat rahoitusasiat. Toteutettujen muutosten jälkeen ei siten enää synny tilannetta, jossa yhtiö olisi työnjohdollisessa vastuussa rahoituskeskuksen rahoitushakemuksia käsittelevistä henkilöistä tai rahoitusryhmän nimeämisestä. Lisäksi osana Business Finlandissa täytäntöönpanotasolla toteutettuja muutoksia rahoitushakemusten käsittelijöiden tehtävänkuvat on päivitetty ja täsmennetty. Vuonna 2021 Business Finland otti käyttöön uuden strategian ja teki sen johdosta uudistuksia organisaatioonsa, mutta uudistuksilla ei ollut vaikutuksia rahoituskeskuksen ja yhtiön tehtävänjakoon.

Business Finlandin toimintaa arviointiin Business Finlandin toimittua noin kolmen ja puolen vuoden ajan (työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:46). Arvioinnin mukaan uudistuksen myötä hallinnon resursointia on kevennetty ja voimavaroja siirretty lähemmäs asiakasrajapintaa, erityisesti ulkomaanverkostoon. Uudistuksen myötä asiakkaille tarjottavien palvelupolkujen merkitys on korostunut ja uudistus on mahdollistanut saman organisaation alla kattavamman palveluvalikoiman. Uudistuksella tavoitellut sisäiset tehokkuushyödyt eivät kuitenkaan ole ilmeisiä, ja hallinnollista taakkaa on tullut lisää ainakin suhteessa yhteen yhtenäiseen organisaatioon. Uudistuksesta on kuitenkin kulunut vasta lyhyt aika, minkä vuoksi toimintamallin tehokkuus, synergiaedut ja muutokset vaikuttavuudessa nähdään perusteellisemmin myöhemmin.

2.2 Julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevan palvelualustan nykytila

2.2.1 Koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa koskevat tavoitteet

Koulutus- ja työperusteisella maahanmuutolla on kasvava väestöpoliittinen, mutta myös työllisyys-, elinkeino- ja innovaatiopoliittinen merkitys Suomen osaamispääoman ja kilpailukyvyn vahvistamiseen sekä uusien työpaikkojen ja innovaatioiden syntyyn. Suomi tarvitsee opiskelijoiden ja työvoiman maahanmuuttoa kestävästi hyvinvoinnin turvaamiseksi. Suomen hidastuva väestönkasvu, nopeasti vanheneva väestörakenne ja työikäisen väestön väheneminen aiheuttavat haasteita huoltosuhteelle, työvoiman saatavuudelle ja kestävyysvajeen taittamiselle. Työikäisen väestön määrän aleneminen heikentää taloudellista huoltosuhdetta ja aiheuttaa haasteita työvoiman saatavuudelle. Kestävin keino vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä on työllisyyden kasvu, mukaan lukien työperäinen maahanmuutto. Ilman maahanmuuttoa Suomen työikäinen väestö vähenee kymmenillä tuhansilla vuodessa ja 2000-luvulla työntekijöiden määrä olisi laskenut ilman vieraskielistä työvoimaa.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen tavoitteena on edistää työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa. Hallitusohjelmaan kirjattujen tavoitteiden mukaisesti tavoitteena on tehdä Suomesta kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida. Työperäisen maahanmuuton painopisteeksi hallitusohjelmassa on asetettu työvoimapulasta kärsivät alat sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (jäljempänä *TKI-toiminta*) kärki- ja kasvualojen kannalta olennaiset erityisosaajat, opiskelijat ja tutkijat. Kirjauksen mukaisesti jatketaan ja vahvistetaan Business Finlandin Talent-toimintaa (nykyinen Work in Finland -toiminto), jolla tuetaan kansainvälisten osaajien sijoittumista Suomeen ja asiantuntemuksen hyödyntämistä yritysten kasvussa, kansainvälistymisessä ja uudistumisessa sekä investointien kasvussa. Business Finlandin Work in Finland -toiminnon tavoitteena on edistää ulkomaisten osaajien työllistymistä Suomeen. Work in Finland -toiminnon tarkoituksena on parantaa osaltaan kyvykkyyttä vastata työvoiman maahanmuutolla Suomen kestävyysvajeeseen ja taloudelliseen huoltosuhteeseen sekä tukea osaavan työvoiman saatavuutta ja työmarkkinoiden kohtaantoa. Toiminnon tavoitteena on luoda kansainvälisen rekrytoinnin ja osaajien houkuttelun asiakaslähtöinen, organisaatorajat ylittävä palveluprosessi niin henkilö- kuin työnantaja-asiakkaille. Tavoitteena on lisäksi vahvistaa Suomen maakuvaa Suomessa työskentelystä kiinnostuneiden osaajien keskuudessa sekä kannustaa työnantajia kansainvälisten osaajien rekrytointiin ja henkilöstön kansainvälistymiseen.

Hallitus on myös vahvasti sitoutunut 75 prosentin työllisyystavoitteeseen normaalin kansainvälisen ja siitä heijastuvan kotimaisen talouskehityksen oloissa. Työllisyystavoitteen saavuttaminen edellyttää työn tarjontaa ja kysyntää tukevia toimia sekä kohtaanto-ongelman lievittämistä esimerkiksi jo maahan muuttaneiden työmarkkinavalmiuksia parantamalla ja erityisesti osaavan työvoiman työperusteista maahanmuuttoa lisäämällä.

Euroopan komission tavoitteena on, että kolmansien maiden kansalaisille tarkoitettu EU:n osaamisreservi (*Talent Pool*) otetaan käyttöön kesällä 2023. EU:n osaamisreservi on osa EU:n osaajapakettia (*Skills and Talent Package*), joka julkaistiin 27.4.2022. EU:n osaamisreservin pilotointivaiheessa, joka käynnistyy syksyllä 2022, on päätetty käyttää EURES-portaalia (*European Employment Services*). Käyttäjän tunnistautuminen toteutetaan osaamisreservipilotissa samalla tavalla kuin EURES-portaalissa. Tavoitteena on, että osaamisreservi kytkeytyy kansallisiin osaajapoolialustoihin, Suomen tapauksessa Työmarkkinatoriin, jotta alustasta pystytään tekemään mahdollisimman asiakaslähtöinen.

2.2.2 Lainsäädäntö ja käytäntö

Työ- ja elinkeinohallinnon valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluita koskevat uudet säännökset (laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta, 337/2022) tulivat voimaan 23.5.2022. Uuden sääntelyn tavoitteena oli mahdollistaa uuden julkisen vallan tarjoaman palvelualustan käyttöönotto. Palvelualustan käyttöönoton tavoitteena on muun muassa parantaa työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaantoa sekä tehostaa työnvälitystä. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 1 §:n mukaisesti palvelualustalla tarjotaan kyseisessä laissa tarkoitettuja julkisia työvoima- ja yrityspalveluja. Lisäksi palvelualusta on avoin palvelu, jossa henkilö voi laatia ja julkaista itsestään työllistymistä tukevan esittelyn (*työnhakuprofiili*).

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 §:ssä säädetään työnhakuprofiilin laatimisesta ja profiilin tiedoista. Pykälän 1 momentin mukaan henkilö voi laatia työnhakuprofiilin rekisteröitymättä työnhakijaksi. Työnhakuprofiilin laatiminen edellyttää palvelualustalle kirjautumista. Kirjautuminen edellyttää vahvaa tunnistautumista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Pykälän 2 momentin mukaan työnhakuprofiilin laatija päättää, mitä tietoja profiiliin sisällyttää. Työnhakuprofiili voi sisältää tietoja henkilön koulutuksesta, työkokemuksesta, muusta osaamisesta ja työtoiveista. Lisäksi se voi sisältää vapaamuotoisen esittelyn profiilin laatijasta ja linkkejä palvelualustan ulkopuolisiin palveluihin. Profiiliin ei saa sisällyttää tietoja, jotka on laissa säädetty salassa pidettäviksi. Alustan ylläpitäjän on tiedotettava profiilin laatijaa ennen vapaamuotoisen esittelyn ja linkkien lisäämistä niiden sisältämien tietojen rajoituksista sekä vaikutuksesta hänen henkilötietojensa suojaan. Pykälän 3 momentin mukaan henkilö voi milloin tahansa muokata tai poistaa työnhakuprofiilinsa tietoja taikka poistaa laatimansa työnhakuprofiilin.

Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019, *digipalvelulaki*) 6 §:ssä säädetään viranomaisen digitaalisen palvelun käyttäjän sähköisestä tunnistamisesta. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi vaatia digitaalisessa palvelussa käyttäjältä sähköistä tunnistamista vain, jos se on tarpeen palvelun tai sen tietosisältöön liittyvien käyttöoikeuksien varmistamiseksi tai palvelussa tehtävään toimeen liittyvien oikeusvaikutusten vuoksi. Säännöksen perusteluna on hallituksen esityksessä (HE 60/2018 vp, s. 69) todettu, että säännöksen tarkoituksena on ohjata viranomaisia sähköisen tunnistamisen käytössä sekä yhdenmukaistaa tunnistamiseen liittyvät perusteet ja menettelyt. Säännös ohjaisi viranomaista arvioimaan, milloin palvelun käyttäjä on tarpeellista tunnistaa käyttöoikeuksien selvittämiseksi ja varmistamiseksi sekä tilanteissa, joissa palvelussa voi tehdä toimia, joihin voi liittyä hallinnon asiakkaalle merkittäviä oikeudellisia vaikutuksia hänen etuihinsa, oikeuksiinsa tai velvollisuuksiinsa. Säännöksen tarkoituksena on korostaa sitä, että kaikkiin digitaalisiin palveluihin ja kaikissa asiointitilanteissa palvelun käyttäjää ei tarvitse tunnistaa aktiivisesti jollakin erityisellä tunnistus- tai kirjautumismenettelyllä, vaan tunnistamistarve on arvioitava tapauskohtaisesti kunkin palvelun ja siinä olevien toiminnallisuuksien luonteen perusteella. Säännöksessä ei olisi säädetty tunnistamista vasta, vaan se on hallituksen esityksen perustelujen mukaan tarkoituksellisesti jätetty viranomaisen arvioitavaksi. Edellä mainittu vahvaa sähköistä tunnistamista koskeva säännös julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 §:ssä on erityissäännös suhteessa digipalvelulain sähköistä tunnistamista koskeviin säännöksiin.

Tunnistamistavan arvioinnissa olisi kuitenkin tapauskohtaisesti syytä ottaa huomioon, mitä digipalvelulain 6 §:n 2 momentissa säädetään. Viranomainen voisi riskiperusteisen arvion ja tarpeen perusteella valita palveluihinsa tarpeellisen tunnistustavan, kuten vahvan tunnistamisen tai käyttäjätunnukseen ja salasanaan perustuvan tunnistustavan. Säännöksen perusteluissa on mainittu esimerkkeinä, milloin tunnistusta voidaan vaatia. Viranomainen voisi vaatia vahvaa säh-

köistä tunnistamista esimerkiksi silloin, kun käyttäjä pääsee palvelussa katsomaan omia tietojiaan tai tilanteissa, joissa on tarpeen varmistaa henkilön henkilöllisyys, kun palvelussa voi tehdä merkittäviä toimia, joihin voi liittyä olennainen vaikutus henkilön etuihin, oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Digipalvelulain 6 §:n 2 momentin mukaan jos digitaalisesta palvelusta on mahdollista saada salassa pidettäviä tietosisältöjä nähtäväksi ja käytettäväksi, palvelun käyttäjä on tunnistettava hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua, vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista tai painavasta perustellusta syystä muuta vastaavaa tietoturvalaista tunnistuspalvelua käyttämällä. Säännöstä koskevan hallituksen esityksen perustelujen (HE 60/2018 vp, s. 70) mukaan säännöksen tarkoituksena on selkeyttää erityisesti vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön liittyviä vaatimuksia ja samalla edistää tieturvallisen asioinnin toteuttamista viranomaisissa. Säännöksessä ei sidota tunnistusmenetelmää pelkästään hallinnon yhteisiin sähköisen asioinnin tukipalveluihin, vaan tunnistusvaatimuksen voi täyttää myös muu vahva sähköinen tunnistusmenetelmä ja siihen perustuva väline. Hallituksen esityksen perusteluissa on esimerkkeinä vahvaa sähköisen tunnistamisen käyttötilanteina esimerkiksi palvelut, joissa käyttäjä pääsee näkemään tai käsittelemään terveydentilaansa koskevia tietoja, muita erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, sosiaalihuollon asiakkuutta koskevia tietoja, oppilashuoltoon liittyviä tietoja sekä liike- ja ammattisalaisuuksia.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, *julkisuuslaki*) 24 §:ssä säädetään salassa pidettävistä viranomaisen asiakirjoista. Lain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan mukaan asiakirjat, jotka sisältävät tietoja työhallinnon henkilöasiakkaasta sekä tämän saamista etuudesta tai tukitoimesta taikka työhallinnon henkilöasiakkaan palvelusta ovat salassa pidettäviä. Kyseisen momentin 32 kohdan mukaan asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön poliittisesta vakaumuksesta tai tietoja henkilön yksityiselämän piirissä esittämistä mielipiteistä taikka tietoja henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista, perhelämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista ovat salassa pidettäviä.

Hallituksen esityksessä työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 225/2021 vp) todetaan työnakuprofiilin laatimista koskevan 13 a luvun 2 §:n säännökohtaisissa perusteluissa, että työnhakuprofiilin voisi laatia kuka tahansa, eikä profiilista kävisi ilmi, onko henkilö rekisteröity työnhakijaksi tai onko hän työtön. Hallituksen esityksen perusteluissa on kuvattu julkisen työvoima- ja yrityspalvelujen henkilöasiakkaan ja julkisuuslain salassapitoperusteissa tarkoitettua työhallinnon henkilöasiakkaan käsitteiden suhdetta. Perustuslakivaliokunta on mainitusta hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 14/2022 vp) todennut, että hallituksen esityksen (s. 84) mukaan työnhakuprofiilissa palvelualustalle talletettavat tiedot eivät ole julkisuuslaissa tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja. Tämä merkitsisi käytännössä, ettei perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädettyä julkisuusperiaatetta sovellettaisi palvelualustalle talletettuihin tietoihin. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että julkisuuslaissa viranomaisen asiakirjalla tarkoitetaan viranomaisen hallussa olevaa asiakirjaa, jonka viranomainen tai sen palveluksessa oleva on laatinut taikka joka on toimitettu viranomaiselle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa. Nyt ehdotettu palvelualusta on viranomaisen ylläpitämä. Valiokunnan käsityksen mukaan ehdotettavasta työnhakuprofiilin tallettamistapaa koskevasta sääntelystä ei johdu hyväksyttävää perustetta sille, etteivät työnhakuprofiilien tiedot kuuluisi julkisuusperiaatteen soveltamisalaan.

2.2.3 Nykytilan arviointi

Hallituksen esityksessä työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 225/2021 vp) vahvan sähköisen tunnistamisen edellytystä on perusteltu sillä, että tunnistautuminen tarvitaan, jotta voidaan varmistua siitä, että profiiliin on laatinut kyseinen henkilö itse. Vahvaa tunnistautumista on siten perusteltu henkilöä ja hänen tietojaan koskevana suojatoimena. Kyseisessä hallituksen esityksessä ei ole juurikaan perusteltu vahvan sähköisen tunnistamisen vaatimusta palvelujen saatavuuden näkökulmasta. Hallituksen esityksen valmistelun aikaan ei myöskään olla arvioitu palvelualustan työnhakuprofiilin ja kohtaantotoiminnon merkitystä vielä silloin keskeneräisten työperäistä maahanmuuttoa edistävien toimien näkökulmasta. Erityisesti arvioimatta on jäänyt vahvan tunnistamisen vaatimuksen vaikutukset ulkomailta Suomeen töihin hakeutuvien mahdollisuus hyödyntää työnhakuprofiilia mahdollisten työpaikkojen omaehtoiseen hakemiseen. Hallituksen esityksessä ei ole myöskään nimenomaisesti perusteltu vahvaa sähköistä tunnistamista koskevan vaatimuksen suhdetta digipalvelulain sähköistä tunnistamista koskeviin yleissäännöksiin. Arvioimatta on siis jäänyt, olisiko digipalvelulain säännösten soveltamisella ollut mahdollista huolehtia sekä riittävästä henkilötietojen suojasta että toisaalta mahdollistaa laajempi palvelujen saatavuus.

Digipalvelulain 6 §:n sähköistä tunnistamista koskevan sääntelyn lähtökohtana on, että muun muassa palvelujen saatavuuden näkökulmasta on viranomaisella oltava ensin perusteltu syy edellyttää ylipäättään sähköistä tunnistamista, ja jos palvelussa on mahdollista saada salassa pidettäviä tietoja nähtäväksi, on tunnistaminen tehtävä vahvan sähköisen tunnistamisen vaatimusten mukaisesti tai muulla vastaavalla tietoturvallisella menettelyllä. Myös muissa tilanteissa käytössä voi olla vahva sähköinen tunnistaminen, mutta nimenomaisesti palvelujen saatavuuden näkökulmasta on viranomaisen huolehdittava palveluunsa käytettäväksi tarvittaessa myös laajemmin saatavilla olevat tunnistamismenettelmät tai vaihtoehtoinen tapa asioida. Käytännössä muu kuin vahva sähköinen tunnistaminen voi olla esimerkiksi käyttäjätunnukseen ja salasanaan perustuva tunnistaminen ainoastaan tai mahdollisesti jollain lisävahvistusmenettelyllä. Lisäksi Suomen viranomaisilla on tällä hetkellä käytössään ulkomaalaisia asiakkaitaan varten Finnish Authenticator -tunnistuspalvelu (*FinnAuth -tunnistus*), joka ei täytä vahvan tunnistamisen vaatimuksia, mutta jota voidaan pitää digipalvelulain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna muuna vastaavana tietoturvallisena tunnistamismenettelynä. FinnAuth -sovelluksella tehtävä tunnistautuminen on tarkoitettu ulkomaalaisille, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta eikä suomalaista tunnistusvälinettä. Se kuitenkin edellyttää riittävän vahvasti ja luotettavasti tehdyn ensitunnistautumisen palvelussa joko henkilön passin tai kansallisen henkilöllisyystodistuksen avulla.

Hallituksen esityksestä mietinnön antanut työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on mietinnössään (TyVM 3/2022 vp) todennut, että asiantuntijakuulemisissa pidettiin yksilön tietoturvan näkökulmasta vahvaa digitaalista tunnistautumista perusteltuna, mutta todettiin samalla sen herättävän kysymyksiä yhdenvertaisesta pääsystä palvelujen äärelle. Mietinnön mukaan valiokunta pitää tärkeänä, että työ- ja elinkeinoministeriö seuraa valmisteilla olevia henkilön tunnistamiseen liittyvien hankkeiden etenemistä ja niiden mahdollisia vaikutuksia hallinnonalaansa. Valiokunta korostaa lisäksi, että palvelualustan saavutettavuudessa tulee ottaa huomioon muun muassa eri kieliversiot ja sopivuus maahanmuuttajille sekä se, että palvelualusta vastaa erilaisiin alakohdaisiin tarpeisiin (esimerkiksi kohtaantotoiminnot taide-, kulttuuri- ja luovien alojen osalta).

Työ- ja elinkeinoministeriö on työperäisen maahanmuuton edistämistoimia koskevassa jatkovalmistelussa arvioinut, että vahvan sähköisen tunnistamisen edellytys asettaa käytännössä ulkomaalaisille Suomesta työtä hakeville esteen hyödyntää työnhakuprofiilia vastaavalla tavalla kuin se on mahdollista suomalaisille tai niille, joilla on Suomessa myönnetty vahvan sähköisen

tunnistamisen väline. Tätä voidaan pitää hallinnon palveluperiaatteen ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta puutteena, johon edellä mainitulla tavalla työelämä- ja tasa-arvovaliokuntakin on kiinnittänyt huomiota.

Digipalvelulaki edellyttää vahvaa sähköistä tunnistamista tai muun vastaavan tietoturvallisen tunnistuspalvelun käyttöä vain silloin, kun palvelussa on nähtävissä salassa pidettäviä tietoja. Arvioitaessa sitä, onko tai voiko työnhakuprofiilissa olla salassa pidettäviä tietoja, on otettava huomioon julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muu sääntely ja julkisuuslain salassapitoperusteita koskeva sääntely. Työnhakuprofiilissa olevat profiilin laatijan profiiliinsa tallentamat tiedot ovat viranomaisen hallussa oleva asiakirja. Näin ollen niihin tulee soveltaa julkisuuslain säännöksiä, mukaan lukien salassapitoa koskevia säännöksiä. Työnhakuprofiilin laatija on julkisuuslaissa tarkoitettulla tavalla toimittanut työnhakuprofiilinsa tiedot viranomaiselle sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa, vaikka profiilin laatimisen tarkoituksena ei ole saattaa asiaa vireille viranomaisessa. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 §:n 2 momentin säännös siitä, ettei työnhakuprofiiliin saa sisällyttää salassa pidettäviä tietoja, voitaisiin sellaisenaan nähdä riittävänä takeena sille, ettei palvelussa olisi missään tilanteessa nähtävissä salassa pidettäviä tietoja, jolloin digipalvelulaki ei edellyttäisi käyttäjän vahvaa tunnistamista. Työnhakuprofiilin laatija päättää, mitä tietoja profiiliinsa sisällyttää. Tämän vuoksi on hyvistä käyttöohjeista ja palvelun käyttäjän tiedottamisesta huolimatta mahdollista, että profiilissa voi ainakin väliaikaisesti olla myös salassa pidettäviä tietoja, sillä profiileihin kohdistuva valvonta on luonteeltaan jälkikäteisvalvontaa. Edellä esitetyn perusteella voidaan pitää mahdollisena, että työnhakuprofiilin laatija sisällyttää profiiliin julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 32 kohdassa tarkoitettuja yksityiselämän piiriin kuuluvia tietoja.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun palvelualustaa ja työnhakuprofiilia koskeva sääntely on ollut voimassa vain vähän aikaa. Siitä huolimatta on perusteltua arvioida voimassa olevaa sääntelyä uudelleen myös voimassa olevan yleissääntelyn näkökulmasta, koska palvelualustaan ja työnhakuprofiileja koskevat jatkokehitystarpeet ovat nostaneet esiin kysymyksen siitä, onko työnhakuprofiilin laatijan vahva tunnistaminen joka tilanteessa välttämätöntä.

3 Tavoitteet

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen antama päätös 19.3.2019 (EOAK/883/2018), valtioneuvoston tarkastusviraston laillisuuskertomus (11/2019) sekä Business Finlandin arviointi (työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 2021:46) ovat johtaneet tarpeeseen täsmentää yhtiön julkisia hallintotehtäviä sekä vastuita ja velvollisuuksia lainsäädännössä. Esityksen tavoitteena on yhtiön hoitamien julkisten hallintotehtävien täsmentäminen sen varmistamiseksi, että yhtiön hoitamat julkiset hallintotehtävät perustuvat perustuslain 124 §:n mukaiseen valtuutukseen.

Lisäksi esityksen tavoitteena on tehdä Business Finland -lakiin eräitä muutoksia, jotka ovat osoittautuneet tarpeellisiksi Business Finlandia koskevan lainsäädännön oltua voimassa yli neljän vuoden ajan. Yhtiön tehtäviin lisättäisiin osajien maahanmuuton edistäminen Suomeen. Tähän yhtiölle esitettävään tehtävään liittyen esityksen tavoitteena on myös parantaa julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen asiakkaiden yhdenvertaisuutta siten, että työnhakuprofiilin laatiminen olisi mahdollista nykyistä laajemmalle asiakaskunnalle.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä yhtiön tehtäviin lisättäisiin osaajien maahanmuuton edistäminen Suomeen. Tosiasiallisesti tehtävä ei olisi yhtiölle uusi, koska yhtiö hoitaa kyseistä tehtävää jo nykyään osana yritysten kansainvälistymisen edistämistä (Work in Finland -toiminnot, Talent -toiminnot). Yhtiö hoitaa osaajien maahanmuuton edistämisen tehtävää yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (jäljempänä *ELY-keskus*), KEHA-keskuksen ja työ- ja elinkeinotoimistojen (jäljempänä *TE-toimisto*) kanssa. KEHA-keskuksen kansainväliseen rekrytointiin liittyvät tehtävät muuttuvat TE-palvelut 2024 -uudistuksen myötä, ja kyseinen yhtiön tehtävä yhteensovitettaisiin KEHA-keskuksen uusien tehtävien kanssa.

Esityksessä yhtiön Business Finland -laissa määriteltyjä tehtäviä ja näiden hoitamiseen liittyviä edellytyksiä tarkennettaisiin. Tarkennuksilla pyritään varmistamaan, että yhtiön julkisista hallintotehtävien hoitamisesta ja näihin liittyvistä edellytyksistä säädettäisiin lain tasolla riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla. Yhtiön täsmennetyt julkiset hallintotehtävät koskisivat muun muassa rahoituskeskuksen toimintaa tukevia tehtäviä. Laissa myös tarkennettaisiin julkista hallintotehtävää hoitavien yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden virkavastuuta ja vahingonkorvausvastuuta koskevaa sääntelyä. Laissa säädettäisiin osan yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirrosta rahoituskeskukseen.

Esityksessä säädettäisiin uusista tiedonantovelvollisuuksista ja tiedonsaantioikeuksista koskien salassa pidettäviä tietoja. Yhtiölle säädettäisiin tiedonantovelvollisuus rahoituskeskukselle tiedoista, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen lausunnon antamiseksi kasvuyrittäjän oleskelulupa- ja jatkolupa-asioissa. Esityksessä säädettäisiin yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden salassapitovelvollisuudesta. Lisäksi esityksessä säädettäisiin rahoituskeskukselle oikeus saada Maahanmuuttovirastolta tietoja, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen lausuntojen antamiseksi kasvuyrittäjän jatkolupa-asioissa.

Lakiin tehtäisiin myös eräitä vähäisempiä ja osin teknisluontoisia muutoksia koskien muun muassa säännöksiä palvelusopimuksesta, rahoituspäätöksistä sekä muutoksenhausta rahoituspäätöksiin.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a lukua muutettaisiin siten, että palvelualustan käyttäjän tunnistamista koskevasta erityissääntelystä luovuttaisiin ja jatkossa käyttäjän tunnistamiseen sovellettaisiin digipalvelulain 6 §:ää, mikä mahdollistaisi digipalvelulaissa säädetyin edellytyksin myös muun tietoturvallisen tunnistuspalvelun kuin vahvan sähköisen tunnistamisen hyödyntämisen. Työnhakuprofiilin laatiminen ja julkaiseminen olisi jatkossa mahdollista myös muille kuin niille henkilöille, joilla on mahdollisuus saada Suomessa tarjolla oleva ja Suomen viranomaisten palveluissa käytettävissä oleva Suomessa sovellettavan lainsäädännön mukainen vahvan sähköisen tunnistamisen väline.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Yhtiön tehtävä edistää osaajien maahanmuuttoa Suomeen

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 11 §:n 1 momentin 7 kohdassa yhtiön tehtäväksi säädettäisiin osaajien maahanmuuton edistäminen. KEHA-keskuksen kansainväliseen rekrytointiin liittyvät tehtävät muuttuvat TE-palvelut 2024 -uudistuksen myötä. Jatkossa Business Finland ja KEHA-keskus muodostavat yhdessä valtion Work in Finland -toiminnon, joka toteuttaa valtion tehtävää osaajien maahanmuuton edistämiseksi ja kansainvälisessä rekrytoinnissa. Business Finlandin ja KEHA-keskuksen Work in Finland -tehtävät yhteensovitettaisiin asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi. Business Finlandin ohella myös KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluisi osaajien maahanmuuton edistäminen osana Work in Finland -toimintoa. KEHA-keskus tarjoaisi valtakunnallisesti kansainvälisen rekrytoinnin palveluja, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman kansainvälistä liikkuvuutta.

TE-palvelut 2024 -uudistuksen yhteydessä TE-toimistot lakkautettaisiin ja kunnilla olisi entistä merkittävämpi rooli työvoiman maahanmuuton edistämiseksi ja siihen liittyvissä työnantaja- ja henkilöasiakaspalvelussa. Uudistuksen jälkeen kansainvälisen rekrytoinnin valtakunnalliset ja ylläalueellista koordinaatiota edellyttävät palvelut ja niiden hankinta jäisivät valtiolle. Valtion tehtäväksi tulisi tukea kuntia ja kuntien yhteistyötä kansainvälisessä rekrytoinnissa valtakunnallisilla palveluilla. Kansainvälisten rekrytointipalvelujen osalta kuntien tehtävänä olisi TE-palvelut 2024-uudistuksen jälkeen hoitaa työnvälitystä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen. Tähän liittyisi tietojen ja neuvonnan antaminen kansainvälisen rekrytoinnin mahdollisuuksista ja palveluista sekä avoimista työpaikoista. Kunnan tai työllisyysalueen tulisi tehdä yhteistyötä kansainvälisessä rekrytoinnissa Work in Finland -toiminnon, johon Business Finland kuuluu, kanssa. TE-toimistojen nykyiset työlupe tehtävät siirrettäisiin Maahanmuuttovirastolle TE-palvelut 2024 -uudistuksen yhteydessä. Maahanmuuttoviraston kytkeminen Work in Finland -toimintoon erityisesti asiakasohjeistuksen ja -neuvonnan näkökulmasta on olennaista.

Julkisten hallintotehtävien siirto yhtiöstä rahoituskeskukseen

Esityksessä ei puututtaisi voimassa olevan Business Finland -lain 1 §:n 3 momentin mukaiseen tavoitteeseen, jonka mukaan rahoituskeskus ja yhtiö muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, jota johdetaan yhdellä strategialla. Business Finland -lain tavoitteena oli myös keskittää johtoon, strategiaan ja viranomaistehtäviin keskittyvät tehtävät rahoituskeskukseen ja operatiiviseen asiakaspalvelutoimintaan liittyvät tehtävät yhtiöön, eikä esityksellä puututtaisi tähän lähtökohtaan. Esitettävien lain muutosten tavoitteena on täsmentää yhtiön toteuttamia julkisia hallintotehtäviä. Yhtiön tehtäviä, joihin liittyy julkisen vallan käytön elementtejä, siirrettäisiin viranomaisena toimivalle rahoituskeskukselle lain muutosten myötä Business Finlandin toiminnan uudelleenorganisoinnin keinoin.

Lain muutosten jälkeen yhtiö ei antaisi yksityiskohtaista neuvontaa tai arvioisi hankkeen rahoitettavuutta ja vaikuttavuutta koskien yksittäisen yrityksen rahoitushakemusta tai yhteishankkeeseen liittyviä rahoitushakemuksia rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvan rahoituksen osalta. Muutos selkiyttäisi yhtiön toimivaltaa, määrittäisi tarkemmin yksittäisen yrityksen rahoitushakemuksen käsittelyä ja varmistaisi asiakkaiden yhdenmukaista kohtelua rahoitushakemuksiin liittyvissä asioissa yhtiön ja rahoituskeskuksen osalta.

Nykytilassa yhtiön palveluksessa olevat henkilöt ovat voineet toimia Suomen valtion edustajina eräiden kansainvälisten organisaatioiden hallintoelimissä. Lain muutosten myötä Suomen kansainvälisiä edustamistehtäviä sekä Suomen kantojen valmistelua ja siihen liittyvää kansallista koordinaatiota voisi hoitaa vain rahoituskeskuksen palveluksessa oleva henkilö. Tehtäviin voidaan katsoa liittyvän julkisen hallintotehtävän piirteitä. Tämän vuoksi kyseiset Suomen kan-

sainväliset edustamistehtävät siirrettäisiin yhtiöstä rahoituskeskukseen. Siirrettäviä tehtäviä olisivat esimerkiksi eräät Euroopan avaruusjärjestön ESA:n hallintoelimiin sekä EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman komiteoihin liittyvät edustamistehtävät.

Esityksessä ei muutettaisi voimassa olevan Business Finland -lain säännöksiä yhtiön toimivaltaasta tehdä de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä. Kuitenkin tulevaisuudessa tarkoituksena on, että yhtiön tekemiä de minimis -rahoituspäätöksiä vähennettäisiin ja lisättäisiin rahoituskeskukseen työ- ja elinkeinoministeriön toteuttamalla Business Finlandin ohjauksella. Yhtiön TKI-toimintaan liittyviä rahoituspalveluita, joista säädetään valtioneuvoston asetuksessa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan rahoituksesta (1444/2014), voitaisiin siirtää yhtiöstä rahoituskeskukseen.

Tiedonsaantioikeudet

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 16 a §:ssä säädettäisiin rahoituskeskukseen tiedonsaantioikeudesta Maahanmuuttovirastolta koskien kasvuyrittäjän jatkolupa-asioita. Lain muutos helpottaisi viranomaisten välistä tietojensaantia ja edistäisi periaatetta pyytää hallinnon asiakkaalta tietoja vain yhden kerran. Kasvuyrittäjien jatkolupia koskevissa asioissa hallinnollinen taakka vähenisi sekä Business Finlandin että hallinnon asiakkaan näkökulmasta, kun Business Finlandin ei olisi enää tarpeen pyytää luvan hakijalta tietoja jatkolupaa koskevien lausuntojen valmistelua varten. Maahanmuuttoviraston tulee koota hakijasta ja tämän tiimiin kuuluvista henkilöistä rahoituskeskukselle luovutettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen lausunnon antamiseksi. Tietojen kokoaminen rahoituskeskukselle kasvattaa Maahanmuuttoviraston työn määrää jossain määrin. Arviolta rahoituskeskus on antanut vuosittain noin 10–20 lausuntoa kasvuyrittäjän jatkolupa-asioissa Maahanmuuttovirastolle.

4.2.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Lain muutoksista aiheutuu Business Finlandin organisaation rakenteeseen ja henkilöstöön kohdistuvia vaikutuksia. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset liittyisivät henkilöstön siirtoihin yhtiöstä rahoituskeskuksen palvelukseen sekä tehtävien ja roolien tarkennuksiin sekä yhtiössä että rahoituskeskuksessa. Lain muutosten jälkeen yhtiö ei voisi hoitaa esimerkiksi eräitä kansainvälisiä edustamistehtäviä eikä rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvien hankkeiden rahoitettavuuden arviointia tai tätä koskevaa yksityiskohtaista neuvontaa, vaan nämä tehtävät kuuluisivat rahoituskeskukselle. Yhtiön työntekijät suorittavat siirrettäviä tehtäviä nykyisin osana tehtävänkuvansa yhtiössä. Osa näistä työntekijöistä siirrettäisiin rahoituskeskukseen toteuttamaan yhtiöstä siirtyviä tehtäviä. Yhtiön tehtävien uudelleenjärjestelyn myötä voi olla tarpeen siirtää myös eräitä muita tehtäviä rahoituskeskukseen.

Yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirto toteutettaisiin noudattaen liikkeenluovutuksen periaatteita. Näin ollen yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirto rahoituskeskukseen katsottaisiin työsopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaiseksi liikkeenluovutukseksi huolimatta siitä, täyttääkö tehtävien ja henkilöstön siirto työsopimuslaissa säädetyt liikkeenluovutuksen tunnusmerkit. Liikkeenluovutuksessa yhtiön työntekijät siirtyisivät rahoituskeskuksen palvelukseen niin sanottuina vanhoina työntekijöinä. Liikkeenluovutuksen tarkoituksena on turvata siirtyvien yhtiön työntekijöiden oikeuksien ja velvollisuuksien sekä niihin liittyvien työsuhde-etuuksien säilymistä luovutuksen yhteydessä. Liikkeenluovutusperiaatteiden mukaan osa yhtiön tehtävistä ja henkilöstöstä siirtyisi rahoituskeskuksen palvelukseen vuoden 2024 loppuun mennessä tämän lain voimaantulon jälkeen. Henkilöstöä koskevat järjestelyt toteutettaisiin yhteistoiminnasta säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

Siirtyvän yhtiön henkilöstön palvelussuhdelajiin ei lähtökohtaisesti tulisi muutoksia henkilöstösiirroissa, minkä vuoksi henkilöstön palvelussuhdelaji olisi myös rahoituskeskuksessa työsuhte. Kun yhtiön työntekijät on siirretty rahoituskeskukseen, arvioidaan kuitenkin tarkemmin, onko siirtyneiden työntekijöiden palvelussuhdelaji joissakin tapauksissa tarpeen muuttaa virkasuhteeksi. Esimerkiksi rahoituspäätöksiä koskevaan päätöksentekoon liittyvät tehtävät edellyttävät virkasuhdetta rahoituskeskuksessa. Nykytilassa rahoituskeskuksen palveluksessa on sekä virkasuhteisia että työsuhteisia henkilöitä.

Innovaatorahoituskeskus Tekesistä siirtyi henkilöstöä Business Finland -yhtiöön Business Finland -organisaation perustamisen yhteydessä vuonna 2018, jolloin yhtiöön siirtynyt henkilöstö siirtyi valtion eläkejärjestelmän piiristä yksityisen alan työeläkejärjestelmän piiriin. Osalle yhtiöön siirtyvistä työntekijöistä myönnettiin lisäeläkettä, jotta olisi mahdollista turvata heidän valtion työeläkejärjestelmän mukaisen eläketurvan tason säilyminen. Tämän esityksen myötä yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvä henkilöstö siirtyisi yksityisen alan työeläkejärjestelmästä valtion työeläkejärjestelmän piiriin. Rahoituskeskuksen ei ole mahdollista ottaa siirtyville työntekijöille valtion työeläkejärjestelmää täydentävää lisäeläkettä. Lisäeläkeoikeuden menettäminen koskisi arvion mukaan vain pientä osaa yhtiön henkilöstöstä, joka siirtyy rahoituskeskukseen.

Esityksellä on vaikutusta rahoituskeskuksen ja yhtiön henkilöstön lukumääriin. Yhtiön julkisten hallintotehtävien tarkempi määrittely esityksessä aiheuttaa tarpeen siirtää yhtiöstä rahoituskeskukseen arviolta noin 80 henkilöä. Vuoden 2021 lopussa Business Finlandin henkilöstömäärä oli 713 henkilöä, joista rahoituskeskuksessa 144 ja yhtiössä 569 henkilöä (Business Finlandin tilinpäätös 2021). Lain muutosten voidaan arvioida aiheuttavan uuden muutostilanteen Business Finland -kokonaisuudessa, mikä voi väliaikaisesti vaikuttaa organisaation toimintaan. Henkilöstön siirtäminen rahoituskeskukseen tulee vaatimaan myös työntekijöiden osaamisen kehittämistä vastaamaan uusia työtehtäviä.

Osa lain muutoksista ei edellyttäisi tehtävien siirtoa yhtiöstä rahoituskeskukseen, koska näiden muutosten tarkoituksena olisi saattaa yhtiön nykyinen toiminta säädetyksi selkeämmin lain tasolla. Tällaisia tehtäviä olisivat esimerkiksi yhtiön tehtävät, jotka liittyvät rahoituskeskuksen digitaalisten palveluiden käyttämistä koskevaan neuvontaan.

4.2.3 Taloudelliset vaikutukset

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen myötä osa yhtiön tehtävistä ja henkilöstöstä siirrettäisiin rahoituskeskukseen. Tehtävien ja henkilöstön siirtojen arvioidaan aiheuttavan kertaluonteisia kustannuksia, jotka koskevat esimerkiksi muutosprosessin aikana tarvittavia lisäresursseja tukemaan liikkeenluovutuksen toteutumista ja muutoksen johtamista, muutoksia tietojärjestelmien käyttöä koskeviin oikeuksiin ja konsultointipalveluiden käyttöä. Edellä mainittujen kertaluonteisten kustannusten arvioidaan olevan alustavasti suuruudeltaan noin 950 000 euroa Business Finlandin arvion mukaan. Jos Finlandin asiakkuusprosesseihin joudutaan toteuttamaan nykymallista poikkeavia muutoksia, tämä voi aiheuttaa muutoksia Business Finlandin tietojärjestelmiin. Tietojärjestelmiin tehtävien muutosten kustannusten arvioidaan alustavasti olevan korkeintaan noin miljoona euroa Business Finlandin arvion mukaan. Kertaluonteisten kustannusten arvioidaan ajoittuvan pääosin vuodelle 2023 mutta myös mahdollisesti vuodelle 2024 riippuen Business Finlandissa toteutettavien muutosten laajuudesta.

Tehtävien ja henkilöstön siirroista arvioidaan aiheuttavan myös pysyviä muutoksia, jotka johtuvat esimerkiksi mahdollisesti nousevista eläkemaksuista sekä yhtiön vakuutusmaksujen yksikkökustannusten mahdollisesta noususta. Yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvillä henkilöillä tulee olemaan pidempi loma-aika sekä lyhyempi työaika heidän nykyisten työsuhteiden

ehtoihin nähden, mikä voi kasvattaa henkilöstöressurssien tarvetta rahoituskeskuksessa. Yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvien henkilöiden palkkauksessa ja eräissä muissa työsuhteen ehtoissa voi olla eroja rahoituskeskuksen henkilöstöön nähden, mistä voi seurata tarve muun muassa yhdenmukaistaa henkilöstön palkkausta rahoituskeskuksessa. Yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvät henkilöt siirtyisivät rahoituskeskuksessa käytössä olevan valtion palkkausjärjestelmän (VPJ) piiriin. Yhtiöstä siirtyvä henkilöstö sijoitetaan VPJ-järjestelmän mukaisiin vaativuustasoihin ja heille määritellään henkilökohtainen palkanosa. Pysyvien muutuskulujen arvioidaan olevan alustavasti suuruudeltaan noin 500 000–900 000 euroa vuodessa Business Finlandin arvon mukaan. Työnantajasivukulut ovat korkeampia yhtiössä, minkä vuoksi yhtiön henkilöstön siirrosta rahoituskeskukseen aiheutuu kustannussäästöjä.

Ensisijaisesti lisäkustannukset katetaan Business Finlandin toimintamenomäärärahasta tai tarvittaessa uudelleenkorjauksin.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä välittömiä vaikutuksia Business Finlandin asiakasyritysten toimintaan. Muutoksilla selkeytettäisiin rahoituskeskuksen ja yhtiön välistä tehtäväjako, mutta niillä ei muutettaisi yrityksille tarjolla olevaa Business Finlandin rahoituksen ja muiden julkisten yrityspalveluiden valikoimaa.

4.2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Business Finland -lain keskeiset muutokset liittyvät yhtiön julkisten hallintotehtävien täsmenämiseen perustuslain 124 §:n asettamien vaatimusten mukaisesti. Esityksen suhdetta perustuslain 124 §:ään on käsitelty jäljempänä Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -kappaleessa. Esitys vahvistaisi virkamieshallintoperiaatetta, kun julkisen vallan käytön elementtejä sisältäviä tehtäviä siirrettäisiin yhtiöstä rahoituskeskukseen. Business Finlandin palveluita käyttävät asiakkaat ovat pääosin oikeushenkilöitä, minkä vuoksi esityksellä on vain vähäisiä välillisiä vaikutuksia luonnollisten henkilöiden oikeusasemaan. Lain muutoksilla laajennettaisiin virkavastuusääntelyä koskemaan yhtiön hoitamia julkisia hallintotehtäviä. Yksittäisen kansalaisen näkökulmasta esitys parantaisi välillisesti perustuslain 21 §:ssä turvattua oikeutta hyvään hallintoon ja oikeusturvaan.

Lain muutokset voivat johtaa osittain Business Finlandin palvelutason parantumiseen asiakkaiden näkökulmasta. Kun rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvan rahoitushakemuksen yksityiskohtaiseen ja sisällölliseen neuvontaan sekä hankkeiden rahoitettavuuden arviointiin liittyviä tehtäviä voisi jatkossa hoitaa vain rahoituskeskuksen työntekijä, asiakas saisi rahoitushakemuksestaan mahdollisimman johdonmukaista ja ennustettavaa tietoa ja ohjausta käsittelyn eri vaiheissa. Muutosten tarkoituksena on selkeyttää ja yhdenmukaistaa Business Finlandin toimintatapoja.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muutoksen myötä työnhakuprofiilin laatiminen olisi mahdollista nykyistä laajemmalle asiakaskunnalle. Näin ollen ehdotetulla muutoksella olisi positiivisia vaikutuksia julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen asiakkaiden osalta perustuslain 6 §:n mukaisen yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Ehdotettu muutos vahvistaa myös hyvään hallintoon kuuluvaa palveluperiaatetta ottamalla huomioon julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen asiakkaiden tarpeet paremmin.

4.2.5 Vaikutukset tietosuojaan, asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon

Esityksen myötä rahoituskeskukseen siirretään yhtiöstä tehtäviä, joita ovat erityisesti asiakkaiden yksityiskohtaiseen neuvontaan ja hankkeiden rahoitettavuuden arviointiin liittyvät tehtävät

sekä eräät Suomen kansainväliset edustamistehtävät. Näihin tehtäviin liittyvät asiakirjat tulisivat esityksen myötä selkeämmin julkisuuslain soveltamisalan piiriin, koska asiakirjoja käsiteltäisiin jatkossa rahoituskeskuksessa, joka toimii julkisuuslain nojalla viranomaisen asemassa.

Business Finland-lain muuttamista koskevan esityksen 16 a §:ssä säädettäisiin rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeudesta Maahanmuuttovirastolta tiedoista, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen lausunnon antamista varten kasvuyrittäjän jatkolupaa koskevassa asiassa. Tiedonsaantioikeuden myötä rahoituskeskus saisi salassapidettäviä tietoja Maahanmuuttovirastolta, joihin sisältyy liikesalaisuuksia sisältävää tietoa sekä yleisen tietosuoja-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen turvallisuuden ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta, jäljempänä *tietosuoja-asetus*) tarkoittamia henkilötietoja. Rahoituskeskus saisi salassa pidettävät tiedot jatkolupaa koskevan Maahanmuuttoviraston lausuntopyyntönsä yhteydessä, ja tiedot rekisteröitäisiin Business Finlandin asiarekisteriin. Nykytilassa rahoituskeskus on joutunut pyytämään kyseisiä tietoja suoraan jatkoluvan hakijalta, minkä vuoksi rahoituskeskukselle ei käytännössä muodostuisi merkittävästi nykytilaa enempää Business Finlandin asiarekisteriin rekisteröitäviä tietoja jatkolupaa koskevissa asioissa.

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 16 §:n 2 momentissa säädettäisiin yhtiön velvollisuudesta antaa rahoituskeskukselle salassapitosäännösten estämättä tietoja, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen lausunnon antamiseksi kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupaa koskevissa asioissa. Esitetty muutos selventäisi rahoituskeskuksen oikeutta saada tietoja yhtiön tekemistä arvioista koskien esimerkiksi sitä, täyttääkö yritys Tempo-rahoituksen kriteerit. Lisäksi esityksen 16 §:n 4 momentissa säädettäisiin yhtiön palveluksessa olevan henkilön salassapitovelvollisuudesta tiedoista, joita tämä on saanut Business Finland -lain 16 §:n 2 momentin nojalla ministeriöltä tai rahoituskeskukselta tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Näin ollen esitetty muutos selkeyttäisi ja vahvistaisi tietojen salassapitoa yhtiön toiminnassa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin ehdotettujen muutosten ei arvioida aiheuttavan merkittäviä muutoksia palvelualustaan tai muihin työ- ja elinkeinohallinnon tietojärjestelmiin. Koska työnhakuprofiilin laatija tunnistettaisiin digipalvelulain mahdollistamalla tavalla jatkossa joko vahvaa sähköistä tunnistamista hyödyntäen tai muulla vastaavalla tietoturvallisella tavalla, ehdotetun muutoksen ei arvioida heikentävän työnhakuprofiilille sisältyvien henkilötietojen suojaa.

4.2.6 Vaikutukset työllisyyteen ja työelämään

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a lukuun ehdotetuilla muutoksilla mahdollistettaisiin työnhakuprofiilin laatiminen ja Työmarkkinatorin kohtaantotoiminnallisuuden hyödyntäminen nykyistä laajemmalle käyttäjäkunnalle, kun työnhakuprofiilin laatiminen ei enää edellyttäisi laatijan tunnistamista yksinomaan vahvaa sähköistä tunnistamista käyttäen. Ehdotetulla muutoksella on siten positiivisia vaikutuksia muun muassa ulkomaisten työntekijöiden mahdollisuuksiin löytää työtä Suomesta.

Esitykseen sisältyvillä ehdotuksilla osaltaan vastataan asetettuihin tavoitteisiin edistää työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa ja tehdä Suomesta kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida siten, että työmarkkinoiden kohtaantoa parannetaan ja helpotetaan. Kohtaantotoiminnallisuuden mahdollistaminen nykyistä laajemmalle käyttäjäkunnalle edistää kansainvälistä houkuttelevuutta, kun palvelualustaa voidaan käyttää laajemmin myös muutoin kuin vahvaa tunnistautumista käyttämällä, jota ei kaikilla potentiaalisilla palvelualustan käyttäjillä ole käytössä. Lisäksi ehdotetuilla muutoksilla mahdollistettaisiin myös osaavan työvoiman

tarjonnan kasvattaminen erityisesti ulkomailta aktiivisesti Suomeen pyrkivillä osaajilla, millä olisi erityisesti merkitystä osaavaa työvoimaa etsivien työnantajien näkökulmasta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksessä täsmennetään yhtiön hoitamia julkisia hallintotehtäviä koskevia säännöksiä perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla. Esityksessä on tämän osalta otettu huomioon eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös (EOAK/883/2018) ja VTV:n laillisuustarkastuksen (11/2019) suositus sekä Business Finlandin arviointi (työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:46). Esityksessä on pyritty varmistaman valtiovarainministeriön yhtiöittämistä koskevan suosituksen mukainen lähtökohta siitä, ettei rahoituskeskuksen ja yhtiön kesken muodostu tilannetta, jossa yhtiön toiminnalla rajoitetaan viranomaisen harkintavaltaa. Suosituksen mukaisesti esityksessä on pyritty huomioimaan se, että viraston ja yhtiön väliset työn- ja vastuunjaot olisivat mahdollisimman selkeät.

Seuraavassa on arvioitu Business Finlandin organisaatiomallin muutosten vaihtoehtoisia toteuttamistapoja.

Rahoituspäätösten valmisteluvastuun siirtäminen kokonaisuudessaan yhtiöstä rahoituskeskukseen

Hallituksen esityksen valmistelun aikana on arvioitu myös vaihtoehtoa, jossa rahoituspäätösten valmisteluvastuu siirrettäisiin kokonaisuudessaan yhtiöstä rahoituskeskukseen. Voimassa olevan Business Finland -lain 14 §:n 2 momentin mukaisesti rahoituskeskuksen lisäksi myös yhtiö voi tehdä de minimis -ehtoisia valtiontuen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä joiden arvo ei ylitä 100 000 euroa. Kyseisessä toteuttamisvaihtoehdossa myös de minimis -ehtoisista päätöksistä vastaisi jatkossa rahoituskeskus yksin. Yhtiö hoitaisi tällöin lähinnä Business Finlandin muuta operatiivista toimintaa, erityisesti edistämistehtäviä ja asiakaspalvelua, jossa yhdistyy innovaatioiden sekä kansainvälistymisen ja viennin edistämisen palvelut.

Vuoden 2018 alussa voimaan tulee Business Finland -lain alkuperäisenä tavoitteena oli uudistaa Tekesin ja Finpron toimintoja sekä muodostaa yhteisellä strategialla johdettava rahoituskeskus ja yhtiö, jotka muodostavat Business Finland -kokonaisuuden. Lain lähtökohtana oli se, että rahoituskeskus vastaa johtoon ja strategiaan liittyvistä tehtävistä sekä viranomaistehtävistä ja yhtiö operatiivista asiakaspalvelutehtävistä. Voimassa oleva Business Finland -laki mahdollistaa de minimis -ehtoisten rahoituspäätösten teon yhtiössä. Lain perusteluissa kyseisten päätösten keskittämistä yhtiöön pidettiin tarkoituksenmukaisena päätösten pienehkön tukimäärän ja niiden vaatiman työmäärän vuoksi (HE 158/2017 vp, s. 37). De minimis -ehtoisten rahoituspäätösten määrä yhtiössä on kuitenkin kasvanut nykyisen Business Finland -lain voimaantulon jälkeen. Käytännössä yhtiö on tehnyt vuoden 2019 alusta lähtien selkeästi suurimman osan de minimis -ehtoisista rahoituspäätöksistä Business Finlandissa.

Vaihtoehto, jossa yhtiön rahoitustoiminta siirrettäisiin kokonaisuudessaan rahoituskeskukseen, vastaisi hallituksen esityksessä esitettäviä muutoksia selkeämmin eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ratkaisussa, VTV:n laillisuustarkastuksessa ja Business Finlandista tehdystä arvioinnista esitettyihin huomioihin, kun rahoituspäätösten valmistelu kuuluisi kokonaisuudessaan viranomaisena toimivalle rahoituskeskukselle. Rahoituspäätösten valmistelun voidaan katsoa sisältävän julkisia hallintotehtäviä, joista osaan sisältyy myös julkisen vallan käyttöä. Vaihtoehto vastaisi myös valtiovarainministeriön suositukseen yhtiöittämisestä, jonka mukaan jos

julkiseen palveluun liittyy asiakkaan osalta oikaisuvaatimus-, valitus-, tai muu muutoksenhaku-menettely, palvelutuotannon järjestäminen yksityisoikeudellisessa muodossa edellyttää erityisiä tarkoituksenmukaisuusperusteita.

Perustuslakivaliokunta on todennut voimassa olevan Business Finland -lain säätämisen yhteydessä, että sääntelyn yleisen täsmällisyysvaatimuksen näkökulmasta toimivaltainen päätöksentekijä tulisi käydä ilmi laista yksiselitteisesti (ks. PeVL 50/2017 vp, s. 3). Jos rahoitustoiminta siirrettäisiin kokonaisuudessaan yhtiöstä rahoituskeskukseen, voimassa olevasta Business Finland -lain 14 §:n 2 momentista voitaisiin poistaa yhtiön päällekkäinen toimivalta rahoituskeskuksen kanssa de minimis -ehtoisissa rahoituspäätöksissä, mikä vastaisi perustuslakivaliokunnan esittämiin näkökohtiin sääntelyn täsmällisyydestä.

Vaihtoehto myös vahvistaisi Business Finlandin rahoitusprosessin synergiaa ja yhtenäisyyttä. Rahoitustoiminnan ollessa jaettu kahden organisaation välillä rahoitusprosessissa sisäiset synergiat eivät välttämättä täysin toteudu. Synergioiden puuttuessa rahoituskeskukseen ja yhtiöön on perustettu päällekkäisiä toimintoja, mikä on johtanut suurempiin resurssitarpeisiin kuin mallissa, jossa rahoituspäätösten valmisteluun liittyvät tehtävät toteutettaisiin vain rahoituskeskuksessa. Vaihtoehdossa innovaatorahoituksen asiakaspolku toteutuisi yhdellä palvelualueella rahoituskeskuksessa. Vaihtoehto estäisi rahoituspalveluihin liittyvien asiakasrajapinnan, kuten neuvontaan liittyvien, tehtävien jakautumisen kahteen erilliseen organisaatioon. Näin ollen vaihtoehto voisi parantaa Business Finlandin toiminnan asiakaslähtöisyyttä ja asiakkaiden neuvonnan sujuvuutta Business Finlandin rahoituspalveluissa. Lisäksi vaihtoehdossa rahoitusvaltuuksien ja -määrärahojen hallinta sekä kirjanpito yksinkertaistuisi, koska näihin liittyvä työ ja resurssointitarpeet vähenisivät ja samalla riskit virheisiin ja määrärahojen ylityksiin vähenisivät.

Business Finlandin henkilöstön edustajat ovat tuoneet esityksen valmistelun yhteydessä esiin, että nykytilan jatkuminen tarkoittaisi Business Finlandin asiantuntijoille kapeampia työkuivia ja heikompia uralla kehittymisen mahdollisuuksia kuin mallissa, jossa rahoituspäätösten valmisteluun liittyvät tehtävät olisi keskitetty vain rahoituskeskukseen. Yhden rahoituspäätösten valmistelusta vastaavan organisaation mallissa työntekijöiden ja resurssien hyödyntäminen rahoituskeskuksen ja yhtiön välillä voisi parantua. Kyseinen toteuttamisvaihtoehto edistäisi rahoitustoiminnan yhteydessä syntyvän tiedon hyödyntämistä rahoituskeskuksessa ja yhtiössä ja vähentäisi tiedonsaannin ongelmia rahoituskeskuksen ja yhtiön välillä.

Kyseinen toteuttamisvaihtoehto palauttaisi Business Finlandin rakenteen lähemmäksi organisaatiouudistusta edeltävään tilaan, jossa toiminta oli jaettu Tekesin ja Finpron kesken. Kuitenkin myös kyseisessä toteuttamisvaihtoehdossa rahoituskeskus ja yhtiö muodostaisivat edelleen yhteisellä strategialla johdettavan kokonaisuuden. Toteuttamisvaihtoehdon voidaan katsoa aiheuttavan tässä hallituksen esityksessä esitettyä toteuttamisratkaisua merkittävämmän muutostilan Business Finlandin organisaatiossa ja siten se hidastaisi Business Finlandin nykyisen toiminnan vakiinnuttamista sekä henkilöstön sopeutumista nykyiseen organisaatiomalliin. Nykytilanteessa yhtiössä de minimis -rahoituspäätöksiä tekee noin 20 henkilöä, jotka jouduttaisiin siirtämään rahoituskeskukseen mallissa, jossa rahoituspäätösten valmistelua toteuttaa vain rahoituskeskus. Näin ollen kyseinen toteuttamisvaihtoehto lisäisi siirrettävän henkilöstön määrää yhtiöstä rahoituskeskukseen suhteessa tässä esityksessä arvioituun siirrettävän henkilöstön määrään.

Asiakkaiden näkökulmasta toteuttamisvaihtoehto voi johtaa palvelutason laskuun samoin kuin eri yhtiön tarjoamien de minimis -rahoituspalveluiden ja muiden yhtiön yrityksille tarjoamien palveluiden, kuten yritysten kansainvälistymistä koskevan neuvonnan, synergioiden vähenemiseen ja yritysten kasvupolun katkeamiseen. Eräät yhtiön tarjoamat rahoituspalvelut liittyvät yritysten kansainvälistymisen edistymiseen. Jos rahoitustoiminta siirrettäisiin kokonaisuudessaan

rahoituskeskukseen, yhteys yhtiön kansainvälistymistä koskevien rahoituspalveluiden ja yhtiön tarjoaman kansainvälistymisneuvonnan välillä heikkenisi.

Yhtiön tekemien de minimis -rahoituspäätösten etuna on ollut se, että yhtiössä on voitu nopeasti ja ketterästi organisoida poikkeusrahoituksen myöntäminen esimerkiksi covid-19-tilanteessa yhtiön joustavasta rekrytointitoiminnasta johtuen. Toteuttamisvaihtoehdossa menetettäisiin joustavan rekrytoinnin mahdollisuus yhtiössä poikkeusrahoitusta koskevia tilanteita varten. Business Finlandin toiminnan yhtiöittämisestä on perusteltu yhtiömuodon mahdollistamalla rekrytointitoimintaan liittyvillä eduilla sekä nopeudella ja ketteryydellä mahdollisissa tulevilla yhtiöjärjestelyissä (ks. HE 158/2017 vp, s. 22–23). Lisäksi valtiovarainministeriön yhtiöittämisestä koskevassa suosituksessa on todettu, että yhtiömuoto mahdollistaa virastomuotoa laajemman henkilöstöpoliittisen liikkumavaran (VM/1064/00.00.01/2018, s. 7). Kyseisen suosituksen mukaan liikelaitosmuodossa voidaan saavuttaa vahvaa liiketoiminnallista ketteryyttä ja henkilöstöpoliittista joustavuutta menettämättä kuitenkin tehokasta ohjausta (s. 2).

Yhtiön tarjoamia de minimis -ehtoisia rahoituspalveluita on tarkoitus siirtää yhtiöstä rahoituskeskukseen työ- ja elinkeinoministeriön toteuttaman ohjauksen keinoin kuitenkin niin, etteivät kyseiset palvelut kokonaisuudessaan siirtyisi rahoituskeskukseen. De minimis -rahoituspalveluiden painopisteen suuntaminen rahoituskeskukseen on mahdollista toteuttaa ilman Business Finland -lain muutoksia.

Business Finlandin toiminnan siirtäminen kokonaisuudessaan rahoituskeskukseen

Vuonna 2020 annetussa lausuntopalautteessa luonnokseen hallituksen esityksestä eduskunnalle Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta nostettiin yhtenä toteuttamisvaihtoehtona esiin Business Finlandin toiminnan siirtäminen kokonaisuudessaan yhtiöstä rahoituskeskukseen. Kyseisessä vaihtoehdossa koko Business Finlandin toiminta toteutettaisiin virastomuotoisena. Nykyistä Business Finland -lakia koskevaan hallituksen esitykseen (HE 158/2017 vp, s. 23) sisältyy perustelut siitä, miksi virastomuotoiseen toimintaan ei päädytty lain valmistelussa. Perustelujen mukaan vaihtoehdolla muun muassa menetettäisiin monia etuja, joita yhtiömuotoinen toiminta tarjoaa, kuten toiminnan nopea muutettavuus ja uudelleen suunnattavuus tarvittaessa. Nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä yhtiömuotoinen, erityisesti asiakaspalveluun keskittynyt toimija voi vastata vaikeasti ennakoitaviin asiakkaiden palvelutarpeiden muutoksiin ketterämmin kuin virastomuotoinen toimija. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan yhtiömuoto muun muassa mahdollistaa nopeuden ja joustavuuden mahdollisissa tulevilla yritysjärjestelyissä.

Tämän esityksen valmistelussa kyseinen toteuttamisvaihtoehto ei ole ollut harkittavana, koska vaihtoehto johtaisi vuoden 2018 alussa voimaan tulleen Business Finland -lain alkuperäisten tavoitteiden menettämiseen, jossa organisaatiomalliin kuuluvat erillisinä toimijoina rahoituskeskus ja yhtiö. Esityksen taustalla on erityisesti tarve täsmentää yhtiön hoitamia julkisia hallintotehtäviä perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla sekä vastata Business Finlandin toimintamallissa ja lainsäädännössä havaittuihin ongelmiin. Näin ollen valmisteltavien lain muutoksen taustalla olleisiin syihin on mahdollista vastata vähäisemmin keinoin, esimerkiksi Business Finland -lainsäädännön ja toimintamallin muutosten avulla, kuin siirtämällä yhtiön toiminta kokonaisuudessaan rahoituskeskukseen.

Ulkomaanverkoston säilyttäminen yhtiössä

Business Finlandin ulkomaanverkoston keskeisenä tehtävänä on tarjota asiantuntijapalveluita sekä maan olosuhteet huomioivaa paikallista osaamista kansainvälistymistä tavoitteleville suomalaisille yrityksille. Business Finlandin vuoden 2021 tilinpäätöksen tietojen mukaan Business Finlandin ulkomaanverkostossa toimii yli 150 asiantuntijaa 34 eri asemamaassa ja 40 toimipaikassa. Ennen Business Finlandin organisaatiouudistusta ulkomaanverkostosta vastasi pääsääntöisesti Finpro Oy, jonka tehtävät siirtyivät Business Finland -yhtiölle organisaatiouudistuksessa. Voimassa olevan Business Finland -lain 11 §:n 1 momentin 4–6 kohdassa määritellään muun muassa yhtiön viennin kasvuun ja yritysten kansainvälistymisen edistämiseen liittyviä tehtäviä, joista on aiemmin vastannut pääosin Finpro Oy. Yhtenä Business Finlandin organisoitapana voidaan arvioida vaihtoehtoa, jossa yhtiö vastaisi Business Finlandin ulkomaanverkoston toiminnasta aiemman Finpron toimintamallin mukaisesti ja rahoituskeskus puolestaan Business Finlandin muusta toiminnasta, mukaan lukien edellä mainitut edistämistehtävät, mutta lukuunottamatta ulkomaanverkostossa hoidettavia tehtäviä.

Ulkomaanverkoston organisoiminen yhtiömuodossa auttaisi säilyttämään yhtiömuotoisen toiminnan etuja, joita ovat muun muassa ketteryys organisaatorakenteessa, toiminnan nopea uudelleensuunnattavuus sekä rekrytointitoimintaan liittyvä joustavuus. Yhtiön lain 11 §:n 1 momentin mukaisesti edistämistehtäviin ei ole katsottu sisältyvän julkisia hallintotehtäviä, minkä vuoksi kyseisiä tehtäviä on voitu toteuttaa yhtiössä. Kyseisessä toteuttamisvaihtoehdossa edistämistehtävät ja ulkomaanverkoston tehtävät jakaantuisivat kahteen eri organisaatioon. Tämä voisi johtaa Business Finlandin palvelujen synergioiden vähenemiseen, minkä vuoksi kyseiseen toteuttamisvaihtoehtoon ei ole päädytty esityksen valmistelussa.

Voimassa olevan tehtävänjaon säilyttäminen rahoituskeskuksen ja yhtiön välillä

Yhtenä toteuttamisvaihtoehtona voidaan arvioida mallia, jossa rahoituskeskuksen ja yhtiön tehtävänjako säilytetään nykyisellään. Rahoituskeskuksen ja yhtiön tehtävät määritellään jo voimassa olevassa Business Finland -laissa ja -asetuksessa. Nykyisen lain esitöissä myös tunnistettiin, että tehtäväjako rahoituskeskuksen ja yhtiön kesken sekä yhtiön organisoituminen tarkentuisivat Business Finlandin organisaatiouudistuksen toimeenpanon edetessä, mutta pääasiallinen tehtävämäärittely tapahtuisi kuitenkin laissa (ks. HE 158/2017 vp, s. 5). Lain esitöiden mukaan arviona henkilöstön sijoittumisesta rahoituskeskukseen ja yhtiöön lain säätämisen jälkeen pidettiin noin 200 henkilöä rahoituskeskuksen osalta ja noin 400 henkilöä yhtiön osalta. Business Finlandin vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan koko Business Finlandin henkilöstömäärä oli vuoden 2021 lopussa yhteensä 713 henkilöä, joista rahoituskeskuksessa oli 144 ja yhtiössä 569 henkilöä. Rahoituskeskuksen ja yhtiön tehtävien selkiennyttämiseen voitaisiin saada osittain ratkaisu Business Finlandin ohjauksen keinoin siirtämällä yhtiön tehtäviä ja henkilöstöä rahoituskeskukseen. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ratkaisussa nostetaan kuitenkin esiin seikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa että yhtiöön on käytännössä siirtynyt Business Finland -lain säätämisen jälkeen julkisia hallintotehtäviä, joista ei kaikilta osin ole säädetty riittävän täsmällisesti voimassa olevassa Business Finland -laissa perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla. VTV:n laillisuustarkastuksessa ja Business Finlandista tehdystä arvioinnista on tuotu esiin näkökohtia Business Finlandin organisaatorakenteesta, joiden voidaan katsoa vaativan julkisten hallintotehtävien täsmentämistä lainsäädännön tasolla. Näin ollen kyseinen toteuttamisvaihtoehto ei vastaisi riittävästi esitettyihin näkökohtiin yhtiön julkisten hallintotehtävien määrittelystä.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailta käytetyt keinot

Hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä (HE 158/2017 vp, s. 13–19) sisältyy kansainvälinen

vertailu eräisiin kilpailijamaihin. Hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (HE 87/2015 vp, s. 4–5) sisältyy vertailu Business Finland Oy:n edeltäjän Finpro Oy:tä vastaaviin organisaatioihin ulkomailla.

6 Lausuntopalaute

6.1 Business Finland -lain muuttaminen

Vuoden 2020 lausuntopalaute

Vuonna 2020 valmistellusta hallituksen esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 1.–30.10.2020. Lausuntoja pyydettiin valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolta, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, VTV:lta, Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilta, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:ltä, Akava ry:ltä, SAK ry:ltä, STTK ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Suomen yrittäjiltä sekä eräiltä valtiosääntö- ja hallinto-oikeuden professoreilta. Lausuntopyyntö julkaistiin työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla (<https://tem.fi/-/lakiluonnos-lausunnoille-business-finland-oy-n-julkisia-hallintotehtavia-tar-kennetaan>).

Lausunnot saatiin yhteensä 11 taholta. Lausuntokierroksella annettu palaute hallituksen esitysluonnoksesta oli osittain kriittistä. Lausuntopalaute kohdistui muun muassa Business Finlandin julkisten hallintotehtävien määrittelyyn. Useiden lausunnonantajien mukaan yhtiön kaikkia julkisia hallintotehtäviä ei oltu määritelty riittävästi lain tasolla tai tehtävien määrittely oli jäänyt epämääräiseksi, erityisesti yhtiön roolin osalta Business Finlandin rahoitusprosessissa. Lisäksi tarkoituksenmukaisuusarviointia siirrettäessä julkisia hallintotehtäviä rahoituskeskuksesta yhtiöön pidettiin puutteellisena.

Lausuntopalautteessa kritiikkiä kohdistui siihen, että hallituksen esitysluonnoksessa rakennettiin oikeudellinen ratkaisu Business Finlandin nykyisen toimintamallin sekä rahoituskeskuksen ja yhtiön tehtäväjaon pohjalle ilman, että toimintamallia olisi tarkasteltu kokonaisuutena uudelleen. Osa lausunnonantajista kannatti yhtiön julkisten hallintotehtävien siirtoa rahoituskeskuskelle, joka toimii viranomaisen roolissa, sekä uudelleenarviointia Business Finlandin toimintojen yhtiöittämisen tarkoituksenmukaisuudesta. Esitysluonnokseen sisältyi säännös, jonka perusteella yhtiön olisi mahdollista edustaa Suomen valtiota kansainvälisten organisaatioiden hallintoelimityksissä tai vastaavissa kansainvälisissä tehtävissä. Lausuntopalautteessa tuotiin esiin, että yhtiön kansainvälisiä edustustehtäviä tulisi täsmentää ja samalla arvioida, miltä osin yhtiö voi hoitaa kyseisiä tehtäviä. Lausunnoissa tuotiin esiin, että viranomaiskoneisten ulkopuolelle annettavia julkisia hallintotehtäviä ei ole mahdollista määritellä pelkästään palvelusopimuksessa, vaan hallintotehtävän antamista koskevassa laissa tulee yksilöidä, mitä tehtäviä ulkopuoliselle voidaan siirtää ja millä edellytyksillä. Koska julkisia hallintotehtäviä olisi voitu mahdollisesti siirtää myös palvelusopimuksella, lausuntopalautteen perusteella virkavastuusääntelyä pidettiin hallituksen esitysluonnoksessa liian suppeana.

Hallituksen esitysluonnosta muokattiin vuonna 2020 saadun lausuntopalautteen perusteella jatkovalmistelussa keväällä 2022 siten, että yhtiön tehtäviä täsmennettiin laissa ja säännöskohtaisissa perusteluissa. Yhtiön kansainvälisiä edustamistehtäviä koskevaa säännöstä muutettiin siten, että työ- ja elinkeinoministeriö tai rahoituskeskus voisi päättää yhtiön valtuuttamisesta kyseisiin tehtäviin ottaen huomioon tietyt kansainväliset edustamistehtävät, joita yhtiö ei voisi hoitaa. Esitykseen lisättiin arviointi julkisten hallintotehtävien siirron tarkoituksenmukaisuudesta yhtiön täsmennettyjen tehtävien osalta. Esityksestä poistettiin maininta siitä, että palvelusopimuksen perusteella olisi mahdollista siirtää avustavia ja teknisluonteisia tehtäviä yhtiölle.

Lain muutosten lisäksi tunnistettiin tarve tehdä tiettyjä muutoksia Business Finlandin organisaatiomalliin ja asiantuntijoiden rooleihin sekä siirtää tiettyjä tehtäviä yhtiöstä rahoituskeskukseen. Jatkovalmistelussa päätettiin siirtää esimerkiksi hankkeiden rahoitettavuuden arviointiin sekä hankkeiden yksityiskohtaiseen ja sisällölliseen neuvontaan liittyvät tehtävät sekä eräät kansainväliset edustamistehtävät yhtiöstä rahoituskeskukseen.

Vuoden 2022 lausuntopalaute

Jatkovalmistelun jälkeen suomenkielisestä hallituksen esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 9.5.–1.7.2022 ja ruotsinkielisestä esitysluonnoksesta puolestaan 30.5.–22.7.2022. Hallituksen esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta, jossa myös kenen tahansa oli mahdollista antaa esitysluonnokseen lausunto. Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville tahoille: Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, ulkoministeriö, Innovaatorahoituskeskus Business Finland, Maahanmuuttovirasto, Tietosuojavaltuutetun toimisto, KEHA-keskus, VTV, Julkisan koulutettujen neuvottelijajärjestö JUKO ry, AKAVA ry, SAK ry, STTK ry, Ammattiliitto Pro, Elinkeinoelämän keskusliitto, Suomen Yrittäjät, Business Finland Oy:n luottamusvaltuutetut sekä eräät valtiosääntö- ja hallinto-oikeuden professorit.

Lausunnot saatiin yhteensä 22 taholta. Lausunnoissa todettiin, että yhtiölle esitettävien julkisten hallintotehtävien määrittely jää edelleen jossain määrin epämääräiseksi. Tämä koski erityisesti yhtiön tehtäviä rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvassa rahoitusprosessissa sekä sitä, onko yhtiön tehtävillä tosiasiallista merkitystä Business Finlandin asiakkaiden valinnassa ja karsinnassa. Lausunnoissa esitettiin myös erilaisia arvioita yhtiölle esitettävien tehtävien luonteesta julkisina hallintotehtävinä. Joissakin lausunnoissa todettiin, että yhtiön tietojärjestelmiin ja digitaalisiin palveluihin liittyviä rahoituskeskuksen tukevia tehtäviä tulisi täsmentää, jotta on mahdollista arvioida näiden tehtävien luonnetta julkisina hallintotehtävinä. Lausuntopalautteen perusteella muokattiin esityksen 11 §:n 3 momentin mukaista yhtiön julkisten hallintotehtävien listausta. Yhtiön julkisiin hallintotehtäviin lisättiin rahoituskeskuksen digitaalisia palveluita koskeva neuvonta ja poistettiin yhtiön tiedon tuottamiseen ja jakamiseen sekä tietoturvallisuuden liittyvät rahoituskeskuksen tukevat tehtävät. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies totesi lausunnossaan, että tämän antama ratkaisu yhtiön julkisista hallintotehtävistä on esitysluonnoksessa otettu asianmukaisesti huomioon, koska rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvan rahoitushakemuksen yksityiskohtaiseen ja sisällölliseen neuvontaan sekä hankkeiden rahoitettavuuden arviointiin liittyviä tehtäviä voisi jatkossa hoitaa vain rahoituskeskuksen työntekijä.

Joissakin lausunnoissa katsottiin, että yhtiön kansainvälistä edustamista koskeva säännös on liian väljä ja jatkovalmistelussa tulisi kuvata täsmällisemmin, missä tehtävissä yhtiö voi edustaa Suomea. Lausuntopalautteen perusteella säännöstä täsmennettiin siten, että ainoastaan työ- ja elinkeinoministeriöllä olisi toimivalta nimittää yhtiön palveluksessa olevan henkilö edustamaan Suomea kansainvälisissä tehtävissä, mutta ministeriöllä olisi velvollisuus kuulla rahoituskeskusta ennen nimitystä. Säännöksessä täsmennettiin myös edellytyksiä yhtiön palveluksessa olevan nimittämiseksi kansainvälisiin edustamistehtäviin. Lisäksi esitykseen lisättiin asetuksenantovaltuus, jonka perusteella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhtiön palveluksessa olevalle henkilölle annettavaan nimitykseen sisällytettävistä tiedoista.

Lausunnoissa esitettiin erilaisia näkemyksiä Business Finlandin toiminnan organisointitavoista. Osassa lausunnoissa ehdotettiin, että yhtiön rahoitustoiminta tulisi kokonaisuudessaan siirtää rahoituskeskukseen. Lausunnoissa esitettiin kritiikkiä siitä, että lain valmistelussa oli päädytty hylkäämään toteuttamisvaihtoehto, joka vastaisi selkeimmin Business Finlandin organisointitapa koskevaan kritiikkiin (ks. kappale 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot). Lausunnoissa pidettiin

myös ongelmallisena yhtiön ja rahoituskeskuksen päällekkäistä toimivaltaa 14 §:n 2 momentin de minimis -ehtoisissa rahoituspäätöksissä. Jatkovalmistelussa päädyttiin säilyttämään kyseisessä pykälässä yhtiön toimivalta tehdä de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä, jotta tulevaisuudessa olisi mahdollista hyödyntää kyseisiä yhtiön rahoituspäätöksiä esimerkiksi poikkeusrahoitusta koskevissa tilanteissa. Kuitenkin tulevaisuudessa yhtiön de minimis -ehtoisia rahoituspalveluita on tarkoitus siirtää rahoituskeskukseen työ- ja elinkeinoministeriön toteuttaman ohjauksen keinoin, mikä vahvistaisi myös lain alkuperäistä tarkoitusta siitä, että Business Finlandin viranomaistehtävät keskitetään rahoituskeskukseen.

Hallituksen esitykseen sisältyvää vaikutusten arviointia sekä eri toteuttamisvaihtoehtojen arviointia täsmennettiin ja laajennettiin lausuntopalautteen perusteella. Vaikutusten arviointiin lisättiin esimerkiksi kappale esityksen vaikutuksista tietosuojaan, tietojen julkisuuteen ja salassapitoon. Business Finlandin henkilöstön edustajien näkemyksiä esityksen vaikutuksista Business Finlandin toimintaan lisättiin eri toteuttamisvaihtoehtoja koskevaan kappaleeseen.

Joissakin lausunnoissa esitettiin tietosuojaan ja esitysluonnokseen sisältyviin tiedonsaantioikeuksiin liittyviä yksityiskohtaisia huomioita. Lausuntojen perusteella esityksen 16 a §:ää muokattiin ja täsmennettiin muun muassa henkilötietojen käsittelyperusteen ja tietosuoja-asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran käytön osalta. Lisäksi esityksessä täsmennettiin perusteluja henkilötietojen käsittelyn välttämättömyydestä, oikeasuhtaisuudesta ja yleisen edun mukaisuudesta. Säännös muutettiin vastaamaan perustuslakivaliokunnan vakiintunutta lausuntokäytäntöä salassapidettävien tietojen luovuttamisesta viranomaisten välillä.

Oikeuskanslerinviraston ennakkotarkastuksen kommentit 2022

Oikeuskanslerinvirasto (OKV) antoi hallituksen esitysluonnoksesta kommentit ennakkotarkastuksen yhteydessä marraskuussa 2022. OKV:n mukaan yhtiön palveluksessa olevan henkilön nimittäminen Suomen kansainvälisiin edustamistehtäviin on jännitteessä perustuslain säännöksiin valtiollisten tehtävien jaosta ja kansainvälisistä suhteista. OKV edellytti, että esitysluonnoksen säännöstä täsmennetään niin, että yhtiön palveluksessa olevan henkilön nimittäminen edustamistehtäviin rajataan Business Finlandin toimialaan kuuluviin yhtiön edistämis- ja teknisluonteisiin asiantuntijatehtäviin, jotka eivät sisällä merkittävää julkisen vallan käyttöä. Säännöksen tuli sisältää myös luonnehdinta siitä, mitä tehtäviä yhtiön palveluksessa olevan edustamistehtävät voisivat sisältää. Lisäksi OKV edellytti, että esityksen perusteluissa kuvataan, kuinka hyvän hallinnon vaatimukset turvataan yhtiön de minimis -rahoituspäätösten osalta, joista yhtiö vastaa voimassa olevan Business Finland -lain perusteella.

OKV:n kommenttien perusteella säännös yhtiön palveluksessa olevan nimittämisestä kansainvälisiin edustamistehtäviin päädyttiin poistamaan. Yhtiön edustamistehtäviä kansainvälisten organisaatioiden hallintoelimissä ei ollut mahdollista rajata riittävän täsmällisesti lain tasolla johon yhtiön edustamistehtävien moninaisuudesta. Lisäksi yhtiön edustamistehtävien suhde julkisten hallintotehtävien hoidon edellytyksiin oli epäselvää. Perustuslakivaliokunta ei ole aiemmassa lausuntokäytännössään arvioinut Suomen kansainvälisten edustamistehtävien siirtoa muulle kuin viranomaiselle perustuslain 124 §:n valossa. Yhtiön nykytilassa hoitamatta Suomen kansainväliset edustamistehtävät, joihin liittyy julkisen hallintotehtävän piirteitä, päädyttiin siirtämään kokonaisuudessaan rahoituskeskukseen Business Finlandin toiminnan uudelleenorganisoimisen keinoin. Lisäksi esityksen perusteluihin lisättiin maininta hyvän hallinnon vaatimusten turvaamisesta yhtiön de minimis -rahoituspäätösten osalta.

Siirtymäsäännöksiä koskeva lausuntopalaute 2022

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen jatkovalmistelussa täsmennettiin yhtiön hoitamia julkisia hallintotehtäviä lain tasolla. Yhtiön tehtäviä koskevien täsmennysten johdosta esitykseen lisättiin säännökset yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirrosta rahoituskeskukseen ja muokattiin esityksen vaikutusten arviointia koskevaa kappaletta organisaatio- ja henkilöstövai- kutuksista. Siirtymäsäännösluonnoksista ja vaikutusten arviointia koskevan kappaleen muutok- sista pyydettiin lausuntoja ajalla 16.–27.9.2022. Lausunnot pyydettiin lausuntopalvelu.fi-palve- lun kautta, jossa myös kenen tahansa oli mahdollista antaa esitysluonnokseen lausunto. Lausun- toaika oli tavanomaista lyhyempi asian kiireellisyydestä johtuen. Lausuntoja pyydettiin sa- moilta tahoilta, joille oli aiemmin toukokuussa 2022 lähetetty lausuntopyyntö Business Finland -lain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta. Lisäksi lausuntoja pyydettiin niiltä tahoilta, jotka olivat aiemmin antaneet lausunnon kyseisestä esitysluonnoksesta. Näitä tahoja olivat: Eduskunnan apulaisoikeusasiamies, Business Finland -rahoituskeskuksen henkilöstöyh- distys BF JUKO-TEK ry, opetus- ja kulttuuriministeriö, Lapin matkailuelinkeinon liitto, Sivi- stystyönantajat ry, Palvelualojen työnantajat ry (Palta) ja Teknologiateollisuus ry.

Lausunnoille lähetetyssä hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettiin, että yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden työsuhteet siirrettäisiin rahoituskeskukseen ilman, että heidän työtehtä- väänsä siirtyisivät rahoituskeskukseen. Säännösten mukaan rahoituskeskuksella olisi oikeus päättää yhtiöstä siirtyvien työntekijöiden työtehtävistä ja palkasta. Siirtyvän henkilöstön työ- suhteen ehdot määräytyisivät muilta osin voimassa olevan lainsäädännön ja valtion virka- ja työehtosopimuksen mukaan. Yhtiön palveluksessa olevan henkilön siirtyminen rahoituskeskuk- seen ei edellyttäisi suostumusta, mutta tällä olisi kuitenkin oikeus irtisanoutua työsuhteestaan siirron hetkellä hänelle rahoituskeskuksessa tarjotun työn vaihtoehtona. Hallituksen esitysluon- noksesta ei oltu päädytty soveltamaan liikkeenluovutusta koskevia säännöksiä henkilöstösiir- roissa, koska siirto ei täyttäisi liikkeenluovutuksen tunnusmerkkejä työehtosopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaan. Yhtiöstä siirtyvien työntekijöiden työtehtävät muuttuvat rahoituskeskuksessa, minkä vuoksi yhtiöstä siirtyvien työntekijöiden mukana ei olisi tarpeen siirtää heidän työtehtä- viään sellaisenaan.

Lausunnot saatiin yhteensä 12 taholta. Lausuntopalautteessa kannatettiin pääosin sitä, että yh- tiön tehtäviä ja henkilöstöä siirrettäisiin rahoituskeskukseen liikkeenluovutuksena tai jos liik- keenluovutuksen tunnusmerkit eivät täyty, liikkeenluovutuksen periaatteita noudattaen. Liik- keenluovutuksen katsottiin turvaavan yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvän henkilöstön palve- lussuhteisiin liittyvien oikeuksien säilymistä. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetystä mallissa nähtiin riskinä työntekijöiden nykyisten palvelussuhteiden ehtojen heikkeneminen. Joissakin lausunnoissa kuitenkin kannatettiin hallituksen esitysluonnoksen mukaista mallia yhtiön tehtä- vien ja henkilöstön siirtoon muun muassa siksi, että ehdotetussa mallissa yhtiön tehtävät ja hen- kilöstö olisi mahdollista siirtää rahoituskeskukseen tilanteeseen sopivalla ja tarkoituksenmukai- sella tavalla.

Joissakin lausunnoissa tuotiin esiin yhtiön tehtävien siirtoa koskevien säännösten osalta, että yhtiöstä ei siirry rahoituskeskukseen tehtäviä vaan yhtiöltä ainoastaan poistuu tehtäviä. Lisäksi lausuntopalautteessa tuotiin esiin huomioita siirtymäsäännöksistä koskien viranomaisten tehtä- vien määrittelyä perustuslain valossa. Laissa esitettyä vuoden siirtymäaikaan tehtävien ja henki- löstön siirrolle kannatettiin joissakin lausunnoissa muun muassa siksi, että Business Finland pystyisi tekemään muutokset toimintaansa hallitusti. Joissakin lausunnoissa puolestaan vastus- tettiin siirtymäaikaan muun muassa siksi, että riskinä olisi työntekijöiden epäyhtenäisen kohtelu. Lausuntopalautteessa siirtymäaikaan liittyi myös avoimia kysymyksiä, esimerkiksi mi- ten tehtävien ja henkilöstön siirtäminen vuoden kuluessa toteutettaisiin käytännössä.

Lausuntopalautteessa tuotiin esiin, että yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvien henkilöiden pal- velussuhteen laji tulisi olla virkasuhde, koska yhtiöstä rahoituskeskukseen siirrettävät tehtävät

sisältävät julkisia hallintotehtäviä. Lausuntopalautteessa esitettiin myös kysymyksiä yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvän henkilöstön palvelussuhteen etujen ja lisäeläkkeen määräytymisestä. Jos rahoituskeskukseen ei olisi mahdollista antaa lisäeläkettä yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyville työntekijöille, lausuntopalautteessa esitettiin että tätä tulisi kompensoida työntekijöille rahallisesti esimerkiksi palkan korotuksena.

Esityksen jatkovalmistelussa päädyttiin muuttamaan siirtymäsäännöksiä siten, että yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirtoon sovellettaisiin työsopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaista liikkeenluovutusta riippumatta siitä, täytyvätkö liikkeenluovutuksen tunnusmerkit. Esityksessä päädyttiin muuttamaan siirtymäaikaa koskevaa säännöstä siten, että yhtiön tehtävät ja henkilöstö siirtyisivät lain voimaan tulon jälkeen rahoituskeskukseen vuoden 2024 loppuun mennessä. Säännöksen tarkoituksena on turvata riittävä aika Business Finlandille toteuttaa tarvittavat muutokset toimintaansa. Esityksen vaikutusten arviointiin lisättiin kuvaus yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvän henkilöstön lisäeläkkeen määräytymisestä.

6.2 Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttaminen

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun muuttamista koskevasta esitysluonnoksesta antoivat lausunnon valtiovarainministeriö, KEHA-keskus, Digi- ja väestötietovirasto ja Finanssiala ry. Liikenne- ja viestintäministeriö ja oikeusministeriö sekä kilpailu- ja kuluttajavirasto ilmoittivat, etteivät ne lausu esityksestä.

KEHA-keskus ja Digi- ja väestötietovirasto kannattivat ehdotettuja muutoksia. Myös Finanssiala ry totesi lausunnossaan kannattavansa toimenpiteitä, joilla edistetään ja helpotetaan ulkomaisten osaajien rekrytointia Suomeen.

Valtiovarainministeriö esitti lausunnossaan, että työ- ja elinkeinoministeriö arvioisi vielä tarvetta poiketa digipalvelulain 6 §:n 2 momentista. Lausunnossa todettiin, että digipalvelulain 6 §:n 2 momentissa sallitaan myös muun kuin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttö painavasta perustellusta syystä edellyttäen, että kyseessä on kuitenkin tietoturvallinen tunnistuspalvelu. Lausunnossa todettiin lisäksi, että ehdotetun julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun 13 a luvun 2 §:n muutoksen perusteluissa mainittuja palveluja (Digi- ja väestötietoviraston tarjoamat Finnish Authenticator -sovellus ja sen korvaava ulkomaalaisen asiointiväline) voidaan pitää kohtuullisen tietoturvallisina, ja näiden palvelujen tarkoituksena on mahdollistaa ulkomaan kansalaisille tietoturvallinen asiointi muun muassa suomalaisissa viranomaisissa.

Valtiovarainministeriön lausunnossa todettiin lisäksi, että esityksessä yksilöityjen tunnistuspalvelujen käyttö työnhakuprofiiliin kirjautumisessa (painavasta ja perustellusta syystä) ei välttämättä edellytä digipalvelulain 6 §:n 2 momentista poikkeamista edellyttäen, että työ- ja elinkeinoministeriö arvioi tietosuojaan liittyvät riskit ja päätyy siihen, että painavasta perustellusta syystä riskiarvion perusteella voidaan käyttää mainittuja palveluja. Valtiovarainministeriön lausunnossa todettiin lisäksi, että mikäli työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, ettei työnantajan tunnistamista voida sallia muutoin kuin vahvaa sähköistä tunnistamista käyttäen, on hyvä säätää tästä erikseen, koska vahvaa sähköistä tunnistamista koskeva ehdoton vaatimus on poikkeus suhteessa digipalvelulaissa säädettyyn.

KEHA-keskus totesi lausunnossaan, että sen näkemyksen mukaan ulkomaalaisen etärekisteröintiväline ei sovellu palvelualustalle kirjautumiseen. KEHA-keskus piti hyvänä, että esityksessä mainitaan myös muut soveltuvat tavat, joiden avulla voidaan mahdollistaa asiakaslähtöinen kirjautuminen ja tunnistautuminen palvelualustalle työnhakuprofiilin laatimista varten.

KEHA-keskus kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että kohtaannon edistämiseksi olisi tarkoituksenmukaista mahdollistaa säännöksissä myös työ- ja elinkeinopalvelujen asiantuntijoille julkaistujen työnhakuprofiilien hakeminen ja tarkastelu.

Digi- ja väestötietovirasto ehdotti lausunnossaan huomioitavaksi myös rajat ylittävät asioiden mahdollistamisen siten, että ulkomaalainen käyttäjä voidaan tunnistaa toisen EU-jäsenvaltion myöntämällä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun asetuksen (EU) N:o 910/2014 mukaisella tunnistusvälineellä. Lisäksi Digi- ja väestötietovirasto kiinnitti lausunnossaan huomiota ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen maksullisuuteen sekä siihen, että ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen käyttö edellyttäisi valmisteilla olevan henkilötunnuksen uudistamiseen liittyvän lainsäädännön (VN/25041/2020) perusteella, että tietojärjestelmällä olisi kyvykyys pitää erillään etärekisteröinnin kautta muodostuneet identiteetit kasvokkain tunnistetuista ja voi edellyttää muutoksia tietojärjestelmään.

Finanssiala ry:n lausunnossa todettiin, että esityksestä saa käsityksen, että käyttäjätunnus ja salasanayhdistelmä mahdollisella lisävarmennuksella olisi riittävä tapa yksilöidä profiilin laatija ja varmentaa hänen henkilöllisyytensä. Lausunnossa todettiin myös, että valtio on alkuvuodesta 2023 tuomassa markkinoille digitaalisen henkilöllisyystodistuksen, luonnollisen henkilön tunnistusvälineen (vaihtoehtoinen väline digitaaliselle henkilöllisyystodistukselle) sekä ulkomaalaisille tarkoitetun digitaalisen asiointivälineen, joista kaksi ensin mainittua ovat vähintään varmuustasoa korotettu eli ns. luottamusverkostokelpoisia. Finanssiala ry:n näkemyksen mukaan näillä asiakkuusriippumattomilla ratkaisuilla tulisi ratkaista esityksessä esille tuodut profiililuonti-, julkaisu- ja kirjautumishaasteet.

Saadun palautteen perusteella työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut jatkovalmistelussa tarvetta poiketa digipalvelulain 6 §:n 2 momentin sääntelystä. Arvioinnin perusteella esitystä on muutettu siten, että siinä ei erikseen säädetä mahdollisuudesta poiketa digipalvelulain 6 §:n 2 momentin säännöksestä, kun kyse on työnhakuprofiilin laatijan tunnistamisesta palvelualustalle kirjautumisen yhteydessä. Työnhakuprofiilin laatijat voitaisiin vahvan sähköisen tunnistamisen lisäksi tunnistaa digipalvelulain 6 §:n 2 momentin mahdollistamalla tavalla muuta tietoturvalista tunnistamistapaa käyttäen.

Lausuntoyhteenvedot sekä lausunnot ovat luettavissa julkisessa palvelussa osoitteessa: <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM013.00/2020>.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä

1 §. Rahoituskeskus, yhtiö ja niiden muodostama Business Finland kokonaisuus. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että Tekes Pääomasijoitus Oy:n sijaan momentissa viitattaisiin Business Finland Venture Capital Oy:öön. Tekes Pääomasijoitus Oy:n nimi muutettiin Business Finland Venture Capital Oy:ksi Business Finlandin organisaatiouudistuksen yhteydessä vuonna 2018. Kyseessä on säännöksen teknisluonteinen muutos. Business Finland Venture Capital Oy:n toiminta perustuu lakiin Business Finland Venture Capital Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä (967/2013).

11 §. Yhtiön tehtävät. Voimassa olevan pykälän 1 momentissa kuvataan yhtiön edistämistehtävät. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädetään yhtiön itsenäisistä tehtävistä, ja uusi 3 momentti, jossa säädetään yhtiön rahoituskeskuksen toimintaa tukevista tehtävistä.

Pykälän *1 momentin 6 kohtaa* muutettaisiin siten, että kohdan lopussa tehtäisiin välimerkkiä koskeva tekninen muutos.

Pykälän *1 momenttiin* lisättäisiin *uusi 7 kohta*, jonka mukaan yhtiön tehtävänä on edistää osaajien maahanmuuttoa Suomeen. Tehtävän on jo katsottu sisältyvän voimassa olevan Business Finland -lain 11 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaiseen yhtiön tehtävään. Säännöksen tarkoituksena olisi täsmentää yhtiön nykyistä tehtävää. Momentissa osaajilla tarkoitettaisiin ulkomaalaisia ammattiosaajia, erityisasiantuntijoita, kasvuyrittäjiä, tutkijoita, opiskelijoita ja paluumuuttajia. Yhtiö hoitaisi osaltaan kyseisessä tehtävässä valtion Work in Finland -toimintoa. Yhtiö toimii osana kansallista Talent Boost -verkostoa, jonka tavoitteena on edistää Suomen houkuttelevuutta ja pitovoimaa osaajille ja auttaa yrityksiä löytämään ja rekrytoimaan tarvitsemansa kansainväliset työntekijät. Vuoden 2022 alusta alkaen Business Finlandin Talent Boost-toiminnot sekä muut osaajien maahanmuuton edistämiseen liittyvät tehtävät on keskitetty Work in Finland -yksikköön. Säännöksessä osaajien maahanmuuton edistämällä tarkoitettaisiin toimenpiteitä, joiden tavoitteena on houkutella osaajia muuttamaan Suomeen sekä osaajille suunnattujen palvelupolkujen kehittämistä ja tähän liittyvää operatiivista työtä. Kyseiseen yhtiön tehtävään sisältyisi myös kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen. Yhtiö vastaisi osaltaan kansainvälisen rekrytoinnin palvelukokonaisuudesta yhdessä KEHA-keskuksen, ELY-keskusten ja TE-toimistojen kanssa. Yhtiön tehtävä yhteensovitettaisiin KEHA-keskuksen TE-palvelut 2024 -uudistuksen myötä muuttuvien kansainväliseen rekrytointiin liittyvien tehtävien kanssa.

Kyseinen yhtiön tehtävä sisältäisi viestintää, digitaalisten palvelujen kehitystä ja palvelujen yhteensovitamista Talent Boost -verkoston kanssa, joilla yrityksiä tuetaan, informoidaan sekä kannustetaan osaajien palkkaamiseen kasvun ja kansainvälistymisen tueksi. Lisäksi yhtiön tehtävä sisältäisi osaajille kohdennettua maakuvaviestintää, markkinointia ja kampanjoita. Yhtiön tehtävänä olisi myös ulkomaisten osaamiskeskittymien ja osaajien linkittäminen Suomessa toimiviin kasvu- ja innovaatioekosysteemeihin. Yhtiö voisi hoitaa tätä tehtävää TKI-toiminnan kansainvälistymisen ja investointien houkuttelun tueksi. Business Finland kehittää myös työ- ja opiskelupohjaisen maahanmuuton edistämiseksi pitkäjänteisiä kumppanuuksia lähtömaissa. Yhtiö vastaisi alueellisten kansainvälisiin osaajiin liittyvien palvelu- ja yhteistoimintamallien (*Talent Hub*) yhteistyön koordinoinnista.

Pykälän *uudessa 2 momentissa* täsmennettäisiin yhtiön itsenäisesti hoitamien julkisten hallinto-tehtävien määrittelyä voimassa olevaan Business Finland -lakiin perustuen. Momentissa todettaisiin informatiivisesti, että yhtiön tehtäviin kuuluvat lain 14 § 2 ja 3 momentin mukaiset rahoituspäätöksiin liittyvät tehtävät.

Pykälän *uudessa 3 momentissa* täsmennettäisiin yhtiön julkisia hallintotehtäviä silloin, kun nämä tehtävät ovat rahoituskeskuksen toimintaa tukevia tehtäviä. Myös nämä tehtävät perustuvat siihen, mitä tehtäviä yhtiö voimassa olevan Business Finland -lain perusteella hoitaa.

Esitetyn 11 §:n 3 *momentin 1 kohdan* mukaisesti yhtiö kerää ja tuottaa markkinoita sekä Business Finlandin asiakkaita ja näiden hankkeita koskevia tietoja sekä tekee näihin tietoihin liittyviä selvityksiä. Hankkeet voivat olla yksittäisen yrityksen hankkeita tai tutkimusorganisaatioiden hankkeita taikka yritysten tai yritysten ja tutkimusorganisaatioiden muodostamien ekosysteemien yhteishankkeita. Ekosysteemeissä erilaiset yrityksistä ja muista organisaatioista koostuvat yhteisöt jakavat yhteisen tavoitteen ja luovat yhteistyön kautta enemmän arvoa kuin mitä ne yksin voisivat saavuttaa. Kerätessään tai tuottaessaan tietoja tai tehdessään tietoihin liittyviä selvityksiä liittyen 14 §:ssä tarkoitettujen rahoituskeskuksen päätösten valmisteluun, yhtiö suorittaa tehtävää, jonka voidaan arvioida olevan luonteeltaan julkinen hallintotehtävä.

Yhtiön keräämät ja tuottamat tiedot ovat tietoja, joita tarvitaan käsiteltäessä rahoituskeskuksen rahoitusasioita. Näitä tietoja olisivat esimerkiksi kuvaukset yrityksen nykytilasta ja taloustilanteesta, arviot EU-yrityskokoluokan määräyksestä sekä erilaiset yritysten kasvuvisiot ja kyvykkyystiedot. Yhtiö voi myös tehdä keräämiensä ja tuottaamiinsa tietoihin perustuvia selvityksiä, joiden tarkoitus on tukea rahoituskeskusta rahoitusasioiden käsittelyssä, valmistelussa ja päätöksenteossa.

Yhtiö tallettaa keräämiään ja tuottamiaan asiakas- ja markkinatietoja sähköiseen asiakastietojärjestelmään, josta tiedot ovat yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017, jäljempänä *asiakastietojärjestelmälaki*) mukaisesti rahoituskeskuksen ja myös muiden lain soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden, käytännössä muiden Team Finland -toimijoiden, kuten ELY-keskusten ja Finnvera Oyj:n, saatavilla ja hyödynnettävissä rahoituspäätösten valmistelussa. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa asiakastietojärjestelmän yleisestä toiminnasta. Muiden Team Finland -toimijoiden järjestelmään tuottamat tiedot ovat vastaavasti yhtiön ja rahoituskeskuksen käytettävissä. Asiakastietojärjestelmälain 7 §:n mukaisesti yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään voidaan tallettaa muun ohella esimerkiksi arviot yrityksen edellytyksistä kannattavaan toimintaan, tiedot yrityksen liiketoiminnan kehittämistä koskevista suunnitelmista sekä sellaiset yritystä koskevat muut kuin lain 7 §:n 2 momentin 1–6 kohdassa tarkoitettut tiedot, jotka ovat tarpeen päätettäessä tuen tai rahoituksen myöntämisestä ja maksamisesta yritykselle ja niiden käytön valvonnassa sekä yrityspalvelujen toteuttamiseksi. Voimassa olevan Business Finland -lain yhtiön valvontaa ja tietojen luovuttamista koskevan 16 §:n 3 momentin mukaan tietojen luovuttamisesta yrityspalvelujen toteuttamista varten säädetään asiakastietojärjestelmälaissa. Yhtiö vastaa tallettamansa tiedon oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta asiakastietojärjestelmälain 6 §:n 3 momentin nojalla. Lisäksi kyseisen lain 8 §:ssä säädetään tietojen laadusta huolehtimisesta.

Yhtiö ylläpitää tietoja myös ekosysteemeistä ja niiden osapuolista sekä ekosysteemeille tarjottuista palveluista ja yhteishankkeiden rahoituskysynnästä. Asiakastietojärjestelmä on keino hallita yksittäisen yrityksen hankkeita sekä eri osapuolten yhteishankkeita kokonaisuudessaan. Keskitetyn asiakas- ja markkinatiedon tuottamisen etuna on, että sama asiakas- ja markkinatieto on kaikkien Team Finland -toimijoiden käytettävissä eikä jokaisen toimijan tarvitse tuottaa tietoa erikseen.

Rahoituskeskuksen vastuulla on organisoida ja vastata vastuulleen kuuluvan rahoitusasian käsittelystä kokonaisuudessaan. Rahoituskeskus vastaisi rahoituspäätöksen esittelystä ja siihen liittyvästä päätöksenteosta. Rahoituskeskuksen vastuu tarkoittaa myös osallistumista asiakkaan mahdollisen rahoitusaihion täsmentämiseen ja haastamiseen ennen kuin rahoitushakemus on vireillepantu rahoituskeskuksessa. Myös rahoitusasiaan liittyvä yksityiskohtainen ja sisällöllinen neuvonta on rahoituskeskuksen vastuulla. Rahoitusasiassa arvioidaan sekä yritystä että rahoitettavaa hanketta, ja arvioinnista vastaa rahoituskeskus, mutta rahoituskeskus voi hyödyntää arvioinnin pohjatietona yhtiön keräämiä ja tuottamia tietoja. Rahoituskeskus vastaa myös rahoituspäätöksen jälkeen tapahtuvasta rahoituspäätöksen seurannasta, rahoituspalvelun tuottamisesta, erilaisista rahoitusta koskevista raporteista ja maksatukseen liittyvistä tehtävistä.

Kyseisen momentin perusteella yhtiölle esitettävistä tiedon keräämiseen ja tuottamiseen liittyvistä tehtävistä huolimatta rahoituskeskuksen tulisi tarvittaessa pystyä toteuttamaan asian selvittämisvelvollisuutta hallintolain 31 § perusteella. Näin ollen rahoituskeskuksella täytyy säilyä riittävä itsenäinen kyvykyys asian selvittämiseen yhtiön tukevista tiedon keräämiseen ja tuottamiseen liittyvistä tehtävistä huolimatta.

Esityksen 11 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan yhtiön tehtävänä olisi asiakkaiden palvelutarpeiden kartoittaminen ja tätä koskeva neuvonta. Näiden tehtävien voidaan arvioida olevan luonteeltaan yhtiön julkisia hallintotehtäviä, siltä osin kuin kyse on rahoituskeskuksen vastuulla oleviin tehtäviin liittyvistä tukevista ja avustavista tehtävistä. Tehtävässä yhtiö tukisi rahoituskeskusta hallintolain 8 §:n mukaisen neuvontavelvollisuuden toteuttamisessa. Säännöksessä tarkoitettut yhtiön tehtävät eivät koskisi yhtiön muita neuvontatehtäviä, jotka eivät liitty rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvan toiminnan tukemiseen. Yhtiölle esitetyt palvelutarpeiden kartoitukseen ja tätä koskevaan neuvontaan liittyvät tehtävät eivät kuitenkaan poistaisi rahoituskeskuksen velvollisuutta antaa tarvittaessa neuvontaa asiakkailleen hallintolain 8 §:n perusteella. Tämä merkitsisi sitä, että rahoituskeskuksella täytyy säilyä riittävä itsenäinen kyvykkyys antaa neuvontaa asiakkailleen yhtiölle esitetyistä tukevista tehtävistä huolimatta.

Business Finland hyödyntää asiakkuuksien hallinnassa asiakas- ja markkinatietoa sekä sisäisiä asiakkaiden luokittelutyökaluja. Sisäisessä asiakasluokittelussa hyödynnetään muun muassa asiakkaalta saatua tietoa ja arvioidaan asiakkaan kasvupotentiaalia, innovatiivisuutta ja edellytyksiä vastuulliseen liiketoimintaan. Asiakkaiden paremman tuntemisen kautta on mahdollista tarjota asiakkaille parhaiten soveltuvia palveluita ja kohdella asiakkaita yhdenvertaisin kriteerein. Asiakkuuden hoidon mallilla ei määritellä rahoituspalveluihin pääsyä tai rahoitettavuuden saatavuutta, vaan pyritään takaamaan asiakkaille tämän tarpeita vastaava asiakaspolku ja edistämään asiakastytyväisyyttä. Rahoituspalveluissa, hankkeiden rahoitettavuuden arvioinnissa ja rahoituspäätöksissä sovelletaan kyseessä olevan rahoituspalvelun kriteereitä, joihin sisäisellä asiakasluokittelulla ei ole vaikutusta.

Yhtiön antaman neuvonnan osana asiakkaille kerrotaan yhtiön, rahoituskeskuksen ja muiden Team Finland -verkoston toimijoiden tarjoamista yrityspalveluista ja palveluiden hakemisen edellytyksistä asiakkaan tarpeiden ja tilanteen mukaan. Team Finland -verkosto kokoaa yhteen kaikki valtionrahoitteiset kansainvälistymispalvelut, joihin sisältyy neuvontaa ja rahoituspalveluja yrityksille. Yhtiö antaisi neuvontaa osana Team Finland -verkoston muodostamaa yrityspalvelukokonaisuutta sekä vastaisi Team Finland -verkoston ensivaiheen asiakasneuvonnasta ja ohjaisi asiakkaita palveluihin. Yhtiö voisi esimerkiksi kartoittaa asiakkaiden tarpeita julkisiin yrityspalveluihin, ohjata asiakkaita sopivien julkisten yrityspalveluiden piiriin ja määrittää asiakkaan palvelupolkuja eli yrityksen tarpeita palveluihin, jotta yritys voi saavuttaa kasvutavoitteenensa.

Edellä mainitun palvelupolun määrittämisen tueksi yhtiö voi tehdä asiakkaiden kanssa asiakkuussuunnitelman. Suunnitelmassa voidaan kuvata muun muassa asiakkaan nykyinen markkinatilanne, strategia ja kasvutavoitteet, asiakkaan käyttämät Business Finlandin palvelut sekä Business Finlandin palvelut, joita yhtiön työntekijä voisi ehdottaa asiakkaalle kasvun tueksi. Asiakuussuunnitelma on luonteeltaan oikeudellisesti sitomaton. Yhtiö tuottaisi tietoja asiakkuussuunnitelmaa varten esityksen 11 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaisen tehtävänsä perusteella. Yhtiön antaman neuvonnan tavoitteena olisi ohjata asiakkaita oikeisiin palveluihin ja kohdentaa Business Finlandin resursseja asiakkaisiin, joilla on todellinen tarve sen tarjoamiin palveluihin. Mikäli yhtiön suorittamassa neuvonnassa havaitaan, että yritys voisi hyötyä rahoituskeskuksen tarjoamasta rahoituksesta, yritykselle voidaan kertoa mahdollisuudesta hakeutua rahoituskeskuksen palvelujen piiriin. Tarvittaessa yritys ohjataan samalla tavoin muiden Team Finland -toimijoiden palveluiden piiriin. Jos yhtiössä havaitaan, että Team Finland -verkoston tai Business Finlandin palvelut eivät vastaa yrityksen tarpeisiin, tälle voidaan kertoa mahdollisuudesta hakeutua yksityisten palveluiden piiriin. Palveluita koskevan neuvonnan yhteydessä yhtiö voi tarjota yleistä neuvontaa rahoituksen hakemisesta, rahoituksen kriteereistä ja ohjeista.

Voimassa olevan lain 11 §:n 1 momentissa määritellään yhtiön edistämistehtävät, jotka liittyvät muun muassa viennin kasvun ja yritysten kansainvälistymisen edistämiseen. Esityksen 11 §:n

3 momentin 2 kohdan mukaisilla tehtävillä olisi liityntä erityisesti näihin yhtiön edistämistehtäviin. Kyseisten edistämistehtäviensä puitteissa yhtiö voisi antaa esimerkiksi neuvontaa Business Finlandin asiakkaiden kasvu- ja kansainvälistymissuunnitelmista ja avustaa näihin suunnitelmiin liittyvien tavoitteiden asettamisessa. Neuvonnassa yhtiö voisi myös tarjota arviointia esimerkiksi yksittäisen yrityksen innovaatiotoiminnasta, yrityksen kasvuvision ja -suunnitelmasta sekä kansainvälistymissuunnitelmasta. Osana tätä neuvontaa yhtiö voisi avustaa yksittäisen yrityksen tavoitteiden täsmentämisessä sekä haastaa asiakkaan tekemiä suunnitelmia huomioiden, että rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvien rahoitusasioihin liittyvä yksityiskohtainen ja sisällöllinen neuvonta kuuluu rahoituskeskukselle.

Yhtiö voisi neuvontatehtävänsä puitteissa avustaa myös rakentamaan organisaatioista ekosysteemejä sekä selkiyttämään ekosysteemien tavoitteita ja päämääriä. Yhtiö antaisi ekosysteemeille myös erilaisia tieto-, verkottumis- ja neuvontapalveluita ekosysteemin elinkaaren eri vaiheissa. Ekosysteemeille annettava neuvonta voisi tarkoittaa muun muassa asiakkaan auttamista tunnistamaan kasvun mahdollisuuksia ja markkinoita, asettamaan tavoitteita ja tunnistamaan yhteistyökumppaneita sekä tunnistamaan ja luomaan erilaisia verkostoja. Yhtiön antamaan neuvontaan voisi kuulua myös asiakkaan kasvuvision haastaminen. Myöhemmässä vaiheessa neuvonta voisi painottua fasilitoimaan liiketoimintamalleja ja muutoinkin toimimaan tukena liiketoimintamallien tunnistamisessa ja verkostojen laajentamisessa. Tämä neuvonta ekosysteemin osapuolille ei sisältäisi rahoitusasian yksityiskohtaista ja sisällöllistä neuvontaa, vaan neuvonta liittyisi koko ekosysteemin hallintaan.

Yksityiskohtainen ja sisällöllinen neuvonta hankkeen rahoituskelpoisuudesta ja siihen liittyvästä vaikuttavuuden arvioinnista kuuluisivat rahoituskeskuksen tehtäviin rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvan rahoituksen osalta. Kun yhtiön antamassa neuvonnassa havaitaan tarvittavan yksityiskohtaista tietoa rahoituskeskuksen rahoituspalveluista tai yritys tarvitsisi yksityiskohdaisia neuvoja yrityksen mahdollisesta rahoitettavasta hankkeesta, siirtyy rahoitusasian käsittely rahoituskeskukselle. Yhtiön tarjoama neuvonta voisi rahoitusasian osalta olla edellä kuvattua yleistä neuvontaa, mutta rahoituskeskuksen rahoitusasioihin liittyvä yksityiskohtainen ja sisällöllinen neuvonta olisi rahoituskeskuksen vastuulla. Rahoituskeskuksen vastuulla olisi varmistua yksittäisen yritysasiakkaan hankkeen vaikuttavuudesta arvioimalla innovaatiotoiminnan laaja-alaisuutta ja hyödyntämistä liiketoiminnassa, tarvittavia henkilö- ja rahallisia resursseja sekä tunnistaa hankkeen rahoituskelvottomat osiot. Asiakkaiden yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi on välttämätöntä, että rahoituskeskuksen rahoitusasioiden yksityiskohtainen neuvonta on saatavissa vain yhdeltä taholta eli rahoituskeskuksesta.

Rahoituskeskus ja yhtiö voisivat avustaa Business Finlandin asiakkaita asettamaan ja täsmentämään tavoitteita sekä haastaa ja arvioida näiden tekemiä suunnitelmia (ns. sparraus). Rahoituskeskuksen ja yhtiön antamalla sparrauksella olisi kuitenkin eroja. Rahoituskeskuksen tekeillä sparrauksella tarkoitetaan neuvontaa yritykselle sen rahoitusaihion rahoituskelpoisuuden ja rahoituksen vaikuttavuuden kehittämiseksi, johon liittyy myös suunnitellun rahoitettavan hankkeen kohteena olevan liiketoiminnan tavoitteen ja liiketoimintamallin kilpailukyvyyn arviointi rahoitettavuuden näkökulmasta. Yhtiön antamalla sparrauksella tarkoitetaan puolestaan kokonaisvaltaista yrityksen haastamista ja innostamista sen liiketoimintamallin sekä kasvu- ja kansainvälistymissuunnitelmien kehittämiseksi ja kasvun esteiden poistamiseksi. Yhtiön sparraus sisältäisi myös neuvontaa edellä mainittujen tavoitteiden edistämiseksi hyödyllisistä palveluista ja niiden soveltuvuudesta yritykselle.

Ilman ennakkoyhteydenottoa tai -neuvontaa jätetty yrityksen hakemus käsitellään samalla tavalla kuin sellaisen yrityksen hakemus, joka on ennakkoon ollut yhteydessä yhtiöön ja saanut yhtiön tarjoamaa neuvontaa. Yrityksiä kohdellaan rahoituspäätösten osalta yhdenvertaisin kri-

teerein. Rahoituskeskuksen ja yhtiön vastuulle kuuluvia rahoituspalveluita koskevat rahoitus-hakemukset arvioidaan yhtenäisin, EU:n valtioneuvoston päätöksiin ja kansalliseen lainsäädäntöön perustuvien rahoituskeskuksen hyväksymisen kriteerein riippumatta siitä, ovatko asiakkaat olleet aikaisemmin yhtiön tai mahdollisesti muiden Team Finland -toimijoiden asiakkaina.

Esityksen 11 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaisesti yhtiön tehtävänä olisi tukea rahoituskeskusta kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupia koskeviin lausuntoihin liittyvissä tietojen arvioinnissa ja analysoinnissa sekä näihin tietoihin liittyvien selvitysten tekemisessä. Rahoituskeskuksen tehtävästä antaa lausunto kasvuyrittäjän oleskelulupa-asiassa säädetään ulkomaalaislain (301/2004) 47 h § 1 momentissa ja jatkolupa-asiassa puolestaan ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentissa. Rahoituskeskuksen tehtävänä on valmistella lausunto ja päättää lausunnon antamisesta Maahanmuuttovirastolle kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupa-asioissa. Esityksen mukaan yhtiö kuitenkin osallistuisi lausuntojen esivalmisteluun esimerkiksi arvioimalla tietoja lupien hakijoista. Kasvuyrittäjien arviointi perustuu käytännössä samoihin kriteereihin, joilla yhtiö arvioi Tempo-rahoituksen myöntämisedellytyksiä. Tempo-rahoitus perustuu lakiin taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä (429/2016), valtioneuvoston asetukseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta ja näitä täydentävään Business Finlandin vakiintuneeseen ja julkiseksi tehtyyn käytäntöön. Yhtiön tukeva tehtävä ei sisältäisi toimivaltaa päättää lausuntojen antamisesta kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupa-asioissa, vaan tämä toimivalta kuuluisi yksinomaan rahoituskeskukselle. Tämä edellyttää myös sitä, että rahoituskeskuksella tulee olla riittävä itsenäinen kyvykkyys arvioida lausunnon antamisen kriteerejä yhtiölle esitetystä tukevasta tehtävästä huolimatta.

Esityksen 11 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaisesti yhtiö tukisi rahoituskeskusta toteuttamalla neuvontaa koskien rahoituskeskuksen digitaalisten palveluiden käyttämistä. Digipalvelulain 5 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on julkaistava digitaalisessa palvelussa yhteystieto, josta jokaisella on mahdollisuus saada neuvoja viranomaisen digitaalisen palvelun käyttämiseksi. Tehtävällä on yhteys hallintolain 8 §:n 1 momentin mukaiseen viranomaisen neuvontavelvollisuuteen. Digipalvelulain esitöiden mukaan (HE 60/2018 vp, s. 69) kyseisen säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että jokaisella viranomaisella on järjestetty riittävä tuki digitaalisten palvelujen käyttöön ja sitä tarjotaan aktiivisesti hallinnon asiakkaille. Neuvonnassa on kyse teknisestä palvelun käyttöön liittyvästä tuesta. Kyseisen lain esitöiden mukaan viranomainen voisi järjestää digitaalisten palvelujen käytön tuen myös yksityisen toteuttamana, jos siitä on erikseen säädetty laissa. Muun muassa avustava puhelinpalvelu on katsottu julkiseksi hallintotehtäväksi, jonka antaminen yksityiselle edellyttää lailla säätämistä (PeVL 11/2006 vp). Näin ollen esityksessä säädettäisiin yhtiön tehtävästä toteuttaa digitaalisten palveluiden käyttämistä koskevaa neuvontaa rahoituskeskuksen asiakkaille.

Digipalvelulain 2 §:n 1 momentin 5 kohdan perusteella kyseisessä laissa viranomaisen määritelmä sisältää muut toimijat, jotka toteuttavat julkista hallintotehtävää. Näin ollen digipalvelulaissa viranomaisen velvollisuudet koskevat yhtiötä siltä osin kuin se toteuttaa julkista hallintotehtävää.

Nykyinen 2 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

13 §. Rahoituskeskuksen ja yhtiön välinen palvelusopimus. Rahoituskeskuksen ja yhtiön palvelusopimusta koskevaa pykälää täsmennettäisiin siten, että säännöksessä yksilöitäisiin yhtiön tehtäviä koskevat säännökset, joihin perustuvista toimenpiteistä ja vuosittaisesta korvauksesta palvelusopimuksella voitaisiin sopia. Tämän osalta pykälään lisättäisiin viittaukset yhtiön lain 11 §:ssä ja 14 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin. Voimassa olevassa säännöksessä viitataan vain yleisesti yhtiön lakisääteisiin tehtäviin viittaamatta yksittäisiin yhtiön tehtäviä koskeviin säännöksiin.

Kyseisten muutosten tarkoituksena ei ole muuttaa palvelusopimuksen tarkoitusta eikä jatkossakaan palvelusopimuksella voitaisi siirtää julkisia hallintotehtäviä yhtiölle laissa säädettyä enempää.

14 §. Rahoituspäätökset. Suomenkielisen pykälän *1 momenttia* täsmennettäisiin viittaamalla valtiontuen sijaan valtionavustuksiin. Rahoituskeskus voi myöntää myös valtionavustuksia, joihin ei sisälly valtiontukea, esimerkiksi julkisille organisaatioille. Ruotsinkielisen pykälän *1 momentti* säilyisi sellaisenaan.

Voimassa olevan *2 momentin* mukaan rahoituskeskuksen lisäksi myös yhtiö voi tehdä valtionavustuslaissa tarkoitettuja, de minimis -ehtoisia valtiontuen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä joiden arvo ei ylitä 100 000 euroa. Esityksessä täsmennettäisiin säännöksen mukaisen valtionavustuksen euromääräisen 100 000 euron enimmäismäärän määritelmää siten, että yhtiö voisi tehdä päätöksiä, joiden arvo ei yksittäisen päätöksen osalta ylitä 100 000 euroa yhtä yritystä kohden.

Yhtiön myöntämät valtionavustukset ovat EU:n valtiontukisääntelyn osalta ns. de minimis -ehtoisia, eli yhtiön valtionavustusten myöntäminen perustuu Euroopan komission antamaan ns. de minimis -asetukseen (komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen). De minimis -avustusta koskeva myöntöpäätös tehdään Business Finlandissa aina yksittäistä yritystä koskien. Myönnetyn rahoituksen enimmäismäärän määritelmä, yksittäisen päätöksen osalta enintään 100 000 euroa yhtä yritystä kohden, vastaisi myös de minimis -asetuksen säännöksiä ja vakiintunutta tulkintaa. Vakiintuneen EU-sääntelyn tulkinnan mukaan samaan hankkeeseen kohdistuvaa de minimis -ehtoista valtionavustusta ei myöskään voida keinotekoisesti pilkkoa. Siten ei olisi sallittua, että yhtiön yritykselle myöntämän yksittäisen avustuksen määrä alittaisi lain enimmäismäärän 100 000 euroa, mutta erillisillä päätöksillä samalle yritykselle samalle hankkeelle myönnettävien avustusten yhteismäärä ylittäisi tämän enimmäismäärän. Lisäksi de minimis -asetuksen mukaan jäsenvaltion yhdelle yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen yhteismäärä ei saa olla yli 200 000 euroa minkään kolmen peräkkäisen verovuoden jakson aikana, mikä rajaa yhdelle yritykselle myönnettävien kaikkien de minimis -ehtoisten avustusten enimmäismäärää.

Pykälän *2 momenttia* muutettaisiin myös siten, että yhtiön toimihenkilöiden sijasta viitattaisiin yhtiön palveluksessa oleviin henkilöihin. Lisäksi suomenkielisessä momentissa viitattaisiin valtiontuen sijasta valtionavustukseen, mutta ruotsinkielinen momentti säilyisi tältä osin sellaisenaan.

Suomenkielisen pykälän *3 momentti* säilyisi sellaisenaan. Ruotsinkielisen pykälän *3 momenttia* muutettaisiin siten, että sanan ” statsbidrag ” sijaan viitataan sanaan ” statsunderstöd ”.

Takaisinperintää, maksatuksen keskeytystä, maksatuksen lopettamista ja tuen saajiin kohdistuvia tarkastuksia koskevaa nykyistä suomenkielistä *4 momenttia* täsmennettäisiin siten, että valtiontuen sijasta viitattaisiin valtionavustukseen, mutta ruotsinkielinen *4 momentti* säilyisi sellaisenaan tältä osin. Lisäksi neljännessä momentissa viitattaisiin tuen saajien sijaan valtionavustuksen saajiin. Momenttiin lisättäisiin, että rahoituskeskus päättää myöntämänsä lainan maksatuksen keskeytyksestä ja lainan määräämisestä takaisinmaksettavaksi. Business Finland Venture Capital Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annetun lain 4 a §:n *1 momentin* mukaisesti rahoituskeskus päättää Business Finland Venture Capital Oy:n kohderahaston sijoitukseen liittyvän valtiontuen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä.

Pykälän *5 momentti* esitetään kumottavaksi. Yhtiön työntekijän rikosoikeudellisesta virkavastuusta esitetään säädettäväksi uudessa 14 a §:ssä.

14 a §. *Yhtiön palveluksessa olevan virkavastuu ja vahingonkorvausvastuu.* Lakiin lisättäisiin uusi 14 a §, jossa säädettäisiin yhtiön palveluksessa olevan henkilön virkavastuusta ja vahingonkorvausvastuusta.

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön sovellettavasta rikosoikeudellista virkavastuusta hänen suorittaessaan julkiseksi hallintotehtäväksi katsottavaa tehtävää. Voimassa olevan lain rahoituspäätöksiä koskevan 14 §:n 5 momentin mukaan yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa säädettyjä julkisia hallintotehtäviä. Tämän säännöksen on kuitenkin voitu tulkita liittyvän vain yhtiön 14 §:n 2 momentin nojalla tekemiin rahoituspäätöksiin liittyviin julkisiin hallintotehtäviin. Käytännön toiminnassa on siten osin ollut epäselvyyttä siitä, mihin tehtäviin yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden rikosoikeudellinen virkavastuu kohdistuu. Selkeyden vuoksi yhtiön palveluksessa olevan henkilön virkavastuusta esitetään säädettäväksi uudessa säännöksessä. Säännös sisältäisi nykyistä 14 §:n 5 momenttia vastaavan säännöksen, jonka mukaan yhtiön rahoituspäätösten esittelijöihin ja päätöksentekijöihin sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta. Virkavastuuta koskevaa sääntelyä laajennettaisiin siten, että sitä sovellettaisiin yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön hänen hoitaessaan 11 §:n 3 momentissa ja 14 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä.

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin myös yhtiön palveluksessa olevan henkilön vahingonkorvausvastuusta. Momenttiin sisällytettäisiin vakiomuotoinen viittaus vahingonkorvauslain soveltumiseen. Yhtiölle lain mukaan kuuluvan julkisen hallintotehtävän hoitamisesta aiheutuneen vahingon korvaamista arvioidaan vastaavasti kuin vahinko olisi aiheutunut viranomaisen toiminnassa. Vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon. Sama korvausvelvollisuus on muulla yhteisöllä, joka lain, asetuksen tai lakiin sisältyvän valtuutuksen perusteella hoitaa julkista tehtävää. Yhteisön korvausvastuun syntymisen edellytyksenä on vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan, että toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu.

15 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, että pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta.

Pykälään tehtäisiin muutoksia, jotka ovat luonteeltaan selventäviä ja teknisiä. Muutosten tarkoituksena on myös saattaa pykälä vastaamaan nykyistä kirjoitustapaa muutoksenhakusäännöksistä. Pykälää muutettaisiin siten, että rahoituskeskuksen päätökseen ja yhtiön 14 §:n 2 momentissa tarkoitettussa asiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua rahoituskeskukselta. Muutoksen tarkoituksena on täsmentää muutoksenhaun kohteena olevia päätöksiä yhtiön osalta. Pykälään lisättäisiin viittaus hallintolakiin (434/2003), jossa säädetään oikaisuvaatimuksesta.

Lisäksi voimassaolevaa muutoksenhakua koskevaa pykälää muutettaisiin ottaen huomioon, että muutoksenhausta hallintotuomioistuimelta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettussa laissa (808/2019), joka on tullut voimaan 1.1.2020. Uudella lailla on kumottu hallintolainkäyttölaki (586/1996). Pykälästä poistettaisiin maininta siitä, että hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Kyseisen muutoksen tarkoituksena on yksinkertaistaa pykälää, eikä muutoksella olisi vaikutusta muutoksenhakuun hallinto-oikeuden päätöksestä.

16 §. *Yhtiön valvonta ja tietojen luovuttaminen.* Suomenkielisen pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että valtioneuvoston sijaan viitataan valtioneuvostukseen. Ruotsinkielisen pykälän 1 momentti säilyisi sellaisenaan.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin, että yhtiöllä olisi velvollisuus antaa salassapitosäännösten estämättä rahoituskeskukselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen lausunnon antamiseksi kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupaa koskevista asioissa. Rahoituskeskuksen lausunnon kasvuyrittäjän oleskelulupa-asiassa säädetään ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentissa ja kasvuyrittäjän jatkolupa-asiassa puolestaan 54 a §:n 2 momentissa. Yhtiön on ollut mahdollista jo nykytilassa luovuttaa tietoja rahoituskeskukselle kasvuyrittäjän lupia koskevista asioissa, minkä vuoksi esitetyn muutoksen tarkoituksena on lain tasolla täsmentää yhtiön tiedonantovelvollisuutta. Esitetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella yhtiön tulisi antaa rahoituskeskukselle yhtiön tekemiä arvioita ja selvityksiä kasvuyrittäjiä koskevista lupa-asioissa, jotka liittyvät esimerkiksi siihen täyttääkö yritys Tempo-rahoituksen myöntämisedellytykset. Yhtiön kasvuyrittäjän lausuntoasioihin liittyvästä arviointi- ja selvitystehtävästä säädetäisiin esityksen 11 §:n 3 momentin 3 kohdassa. Kyseisiin yhtiön arviointiin ja selvityksiin voisi sisältyä salassapidettäviä tietoja liikesalaisuuksista tai yksityisen elinkeinotoimintaa koskevista seikoista, joiden antaminen voisi aiheuttaa elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa. Yhtiön rahoituskeskukselle antamiin tietoihin voisi sisältyä henkilötietoja, joita yhtiö on saanut toteuttaessaan lausuntoihin liittyvää arviointi- ja selvitystehtäväänsä. Kasvuyrittäjän oleskelulupa- ja jatkolupia koskevista asioista rahoituskeskus toimii tietosuojasetuksen mukaisena rekisterinpitäjänä ja yhtiö henkilötietojen käsittelijänä.

Pykälän 3 momentti säilyisi sellaisenaan.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädetään yhtiön palveluksessa olevan henkilön salassapitovelvollisuudesta, kun tämä on saanut ministeriöltä tai rahoituskeskukselta salassapidettäviä tietoja lain 16 §:n 2 momentin perusteella hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Yhtiön julkisten hallintotehtävien hoitamiseen sovellettaisiin julkisuuslakia siltä osin kuin ne sisältävät julkisen vallan käyttöä julkisuuslain 4 §:n 2 momentin mukaan. Näin ollen esimerkiksi liikesalaisuuksia koskevat salassapitosäännökset tulisivat sovellettaviksi yhtiön toimintaan siltä osin kuin yhtiö käyttää julkista valtaa toteuttaessaan julkisia hallintotehtäviä. Kaikki yhtiön hoitamien julkiset hallintotehtävät eivät kuitenkaan sisällä julkisen vallan käyttöä. Säännöksen tarkoituksena on turvata tietojen salassapito yhtiössä silloin, kun yhtiön toimintaan ei sovelleta julkisuuslakia ja siinä säädettyjä salassapitosäännöksiä. Tietoja luovuttaessaan ministeriön tai rahoituskeskuksen tulisi ilmoittaa yhtiölle, mitkä tiedot ovat salassapidettäviä.

Säännöksessä kiellettäisiin yhtiön palveluksessa olevaa henkilöä ilmaisemasta tai luovuttamasta sivulliselle salassapidettävää tietoa tai hyödyntämästä niitä omaksi taikka toisen hyödyksi tai vahingoksi. Lisäksi säännöksessä säädetäisiin salassapidettävien tietojen käsittelyyn oikeuteista henkilöistä. Salassa pidettäviä tietoja saisivat yhtiössä käsitellä vain ne henkilöt, joiden työtehtäviin kyseisten salassapidettävien tietojen käsittely kuuluu. Salassa pidettävien tietojen käsittelyyn osallistuvien henkilöiden luotettavuus ja nuhteettomuus tulisi varmistaa lainsäädännön mahdollistamien keinoin, kuten henkilöturvallisuusselvitysten avulla. Henkilöt tulisi myös kouluttaa tietojen asianmukaiseen käsittelyyn.

16 a §. *Rahoituskeskuksen oikeus saada tietoja Maahanmuuttovirastolta.* Lakiin lisättäisiin uusi 16 a pykälä rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeudesta Maahanmuuttovirastolta. Pykälässä säädetäisiin rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeudesta maahanmuuttovirastolta, kun rahoituskeskuksen harkittavaksi tulee puoltavan lausunnon antaminen ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin mukaisissa kasvuyrittäjän jatkolupa-asioissa. Ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin perusteella Maahanmuuttovirasto voi pyytää rahoituskeskuksen lausuntoa kasvuyrittäjän jatkolupaa koskevassa asiassa, minkä vuoksi Maahanmuuttovirasto voi ratkaista jatkolupaa koskevan asian myös ilman rahoituskeskuksen lausuntoa. Julkisuuslain 29 §:n mukaan viranomaisen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos tiedon antamisesta tai oikeu-

desta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty. Esitettävän säännöksen perusteella rahoituskeskuksella olisi oikeus saada tiedot salassapitosäännösten estämättä ja maksutta Maahanmuuttovirastolta. Nykytilanteessa rahoituskeskuksella ei ole ollut suoraa tiedonsaantioikeutta Maahanmuuttovirastolta kasvuyrittäjän jatkolupiin liittyvissä asioissa, minkä vuoksi rahoituskeskus on joutunut pyytämään tarvittavia tietoja suoraan jatkoluvan hakijalta. Rahoituskeskuksen uudesta tiedonsaantioikeudesta säättäminen sujuvoittaisi sen tiedonsaantia asioissa, joissa sen harkittavaksi tulee puoltavan lausunnon antaminen.

Pykälän 1 *momentissa* rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeus salassapidettäviin tietoihin olisi sidottu välttämättömysedellytykseen sen ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin mukaisen tehtävän kannalta, joka koskee lausunnon antamista kasvuyrittäjän jatkolupaa koskevassa asiassa. Säännöksessä rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeus kohdistuisi jatkolupahakemukseen ja liitteisiin. Säännöksen perusteella rahoituskeskuksella olisi oikeus saada Maahanmuuttovirastolta esimerkiksi jatkoluvan hakijan nimi, yhteystiedot sekä yritystunnus. Lisäksi rahoituskeskuksella olisi oikeus saada tiedot siitä, onko hakijalle myönnetty oleskelulupa ja milloin lupa on myönnetty sekä tiedot siitä, kuinka kauan tämä on oleskellut Suomessa. Rahoituskeskuksella olisi myös oikeus saada tiedot muutoksista hakijan alkuperäiseen liiketoimintasuunnitelmaan, joka oli rahoituskeskuksen aiemmin antaman puoltavan lausunnon perusteena kasvuyrittäjän ensimmäistä oleskelulupaa koskevassa asiassa. Rahoituskeskuksen tulisi saada Maahanmuuttovirastolta jatkolupahakemukseen ja sen liitteisiin sisältyvät tiedot muutoksista muiden kasvuyrittäjien (ns. hakijan tiimiin kuuluvat henkilöt) toimintaan, jotka ovat aiemmin yhdessä hakijan kanssa hakeneet rahoituskeskuksen lausuntoa kasvuyrittäjän ensimmäistä oleskelulupaa koskevassa asiassa. Kyseiset tiedot voisivat sisältää tietoja hakijan tiimin nykytilanteesta Suomessa, esimerkiksi siitä toimivatko tiimiin kuuluvat henkilöt edelleen kasvuyrittäjinä Suomessa tai onko tiimiin kuuluvat henkilöt sitoutuneet yrityksen toimintaan Suomessa. Edellä mainittujen tietojen avulla rahoituskeskuksen on mahdollista arvioida, onko kyse samasta tai vastaavanlaisesta yritystoiminnasta kuin haettaessa ensimmäistä lupaa. Lisäksi rahoituskeskuksen on mahdollista arvioida yrityksen ja tiimin toiminnassa saavutettuja tuloksia sekä yrityksen toimintaedellytyksiä Suomessa tulevaisuudessa.

Pykälän 2 *momentin* mukaan rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeus koskisi kasvuyrittäjän jatkolupaa koskevan lausunnon antamiseksi välttämättömiä tietoja siitä, onko muille kasvuyrittäjille myönnetty oleskelu- tai jatkolupaa ja milloin luvat on myönnetty tai tietoa muun kasvuyrittäjän oleskelu- tai jatkolupahakemuksen viereilläolosta. Tiedonsaantioikeus kohdistuisi Maahanmuuttoviraston hallussa oleviin tietoihin edellä mainituista asioista. Kuitenkaan rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeus ei koskisi myönnetyn oleskeluluvan tai vireillä olevan oleskelulupahakemuksen sisältöä tai luvan tai lupahakemuksen perustetta. Momentissa muilla kasvuyrittäjillä viittattaisiin hakijan tiimiin kuuluviin henkilöihin, jotka ovat aiemmin yhdessä hakijan kanssa hakeneet rahoituskeskuksen lausuntoa kasvuyrittäjän ensimmäistä oleskelulupaa koskevassa asiassa. Rahoituskeskuksen lausunnon antamisesta kasvuyrittäjiä koskevissa oleskelulupa-asioissa säädetään ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentissa. Säännöksen tarkoituksena on antaa rahoituskeskukselle tiedonsaantioikeus Maahanmuuttoviraston hallussa oleviin tietoihin hakijan tiimiin kuuluville henkilöille myönnettyistä luvista tai lupahakemusten vireilläolosta, jotka eivät sisältyisi esitetyn pykälän 1 momentin mukaisen tiedonsaantioikeuden piiriin.

Pykälän 1 ja 2 momentin mukaisten tiedonsaantioikeuksien perusteella rahoituskeskus voi saada Maahanmuuttovirastolta salassapidettäviä tietoja, joihin voisi kuulua esimerkiksi oikeushenkilön yksityistä liikesalaisuutta koskevaa tietoa. Rahoituskeskuksen kasvuyrittäjän jatkolupaa koskevien lausuntoasioiden moninaisuuden vuoksi ehdotettavan säännöksessä ei ole tarkoituksenmukaista kuvata tyhjentävästi tietoja, jotka kuuluvat rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeuden piiriin. Pykälän 1 ja 2 momentin mukaisten tiedonsaantioikeuksien myötä rahoituskeskukselle syntyy myös rekisteri tietosuojasetuksen 4 artiklan 6 kohdan määritelmän mukaisesti.

Rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeuden piiriin kuuluviin henkilötietoihin kuuluisivat esimerkiksi jatkoluvan hakijan nimi ja yhteystiedot. Siltä osin kuin pykälän 1 ja 2 momentin mukaiset tiedonsaantioikeudet ulottuvat elinkeinonharjoittajan yksityisliikkeenä (ei oikeushenkilömuodossa) harjoittamaan toimintaan, tiedonsaantioikeuksien kohteena oleva tietoon voi sisältyä henkilötietoja siltä osin kuin ne eivät ole julkisia. Perustetun yrityksen yritystunnus on julkinen tieto. Rahoituskeskuksen oikeus käsitellä henkilötietoja perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun perusteeseen eli siihen, että käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on rahoituskeskuksen lausunnon antaminen ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin mukaisesti. Pykälän 1 ja 2 momentissa rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeudet on rajattu vain niihin tietoihin, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen ulkomaalaislaissa säädetyn tehtävän hoitamisen kannalta. Maahanmuuttoviraston rahoituskeskukselle luovuttamiin tietoihin ei sisällytettäisi tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Maahanmuuttovirasto luovuttaisi tiedot rahoituskeskukselle yhtenä tai useampana kertapöytäkirjana. Maahanmuuttovirasto luovuttaisi tiedot suojattuna tai muuten yleisesti käytössä olevalla tietoturvallisella tavalla rahoituskeskuksen palveluksessa olevalle henkilölle, jonka työtehtäviin kyseisten tietojen käsittely kuuluu.

7.2 Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

2 §. *Työnhakuprofiilin laatiminen ja profiilin tiedot.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että momentissa ei enää säädettäisi erikseen siitä, millaista tunnistautumista palvelualustalle kirjautuminen työnhakuprofiilin laatijalta edellyttää. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa työnhakuprofiilin laatiminen nykyistä laajemmalle käyttäjäjoukolle.

Voimassa olevan lain mukaan palvelualustalle kirjautuminen edellyttää vahvaa tunnistautumista. Vahvan tunnistautumisen vaatimus rajoittaa kuitenkin työnhakuprofiilin laatimisen vain niille henkilöille, joilla on käytössään vahvan tunnistautumisen väline, kuten suomalaiset pankkitunnukset tai toisen EU-jäsenvaltion myöntämä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun asetuksen (EU) N:o 910/2014 (*eIDAS-asetus ja eIDAS-tunnistaminen*) mukainen tunnistusväline. Käytännössä esimerkiksi muut kuin EU-jäsenvaltiosta tulevat ulkomaalaiset työnhakijat, jotka ovat kiinnostuneita tulemaan töihin Suomeen, eivät voi laatia työnhakuprofiilia eivätkä hyödyntää Työmarkkinatorin kohtaantotoiminnallisuutta, koska heillä ei ole käytössään vaadittua vahvan tunnistamisen välinettä.

Palvelun käyttäjän sähköisestä tunnistamisesta säädetään digipalvelulain 6 §:ssä. Mainitun pykälän 1 momentti sisältää säännökset siitä, milloin viranomainen voi vaatia digitaalisissa palveluissa käyttäjältä sähköistä tunnistamista ja pykälän 2 momentissa säädetään siitä, milloin henkilö tulee tunnistaa käyttäen vahvaa sähköistä tunnistamista tai muuta tietoturvallista tunnistuspalvelua. Työnhakuprofiilin laatijan tunnistaminen voidaan toteuttaa tietoturvallisesti digipalvelulain edellä kuvatun yleissääntelyn perusteella. Näin ollen ei ole tarvetta säätää erikseen siitä, että profiilin laatiminen edellyttäisi aina laatijan vahvaa tunnistamista. Selvyyden vuoksi 1 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen digipalvelulakiin.

Digipalvelulain 6 §:n 2 momentin mukaan vahvaa sähköistä tunnistamista on käytettävä, jos digitaalisesta palvelusta on mahdollista saada salassa pidettäviä tietosisältöjä nähtäväksi ja käytettäväksi. Työnhakuprofiiliin laatiminen on vapaaehtoista ja profiilin laatija päättää, mitä tietoja profiiliinsa sisällyttää. Koska ei voida täysin varmistua siitä, että työnhakuprofiilit eivät missään tilanteessa edes tilapäisesti sisältäisi tietoja, jotka on laissa säädetty salassa pidettäviksi,

on arvioitu, että työnhakuprofiilin laatijan tunnistamiseen tulisi lähtökohtaisesti soveltaa digipalvelulain 6 §:n 2 momenttia.

Työnhakuprofiilin laatijan tunnistaminen digipalvelulain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla mahdollistaisi sen, että työnhakuprofiilin laatimisen edellyttämä kirjautuminen palvelualustalle voitaisiin jatkossakin toteuttaa nykyistä vastaavasti vahvaa sähköistä tunnistamista hyödyntämällä, mutta käyttäjän sähköinen tunnistaminen olisi mahdollista toteuttaa myös muulla vastaavalla tietoturvalisellä tavalla. Ulkomaalaiset osajat voisivat kirjautua työnhakuprofiilin laatimista varten palvelualustalle käyttäen tunnistamisvälineenä esimerkiksi Finnish Authenticator -sovellusta tai mahdollista uutta digitaalista henkilöllisyyden todentamismenetelmää, jota on valmisteltu osana digitaalisen henkilöllisyyden ja sen hyödyntämistapojen kehittämistä koskevaa valtiovarainministeriön hanketta (VM161:00/2020), tai muulla tietoturvalisellä tavalla. Hallituksen esitys digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 133/2022 vp) on annettu eduskunnalle 15.9.2022.

Myös muiden työ- ja elinkeinohallinnon sähköisten asiointipalvelujen käyttäjien tunnistamiseen sovellettaisiin jatkossakin digipalvelulain 6 §:ssä säädettyä.

3 §. Työnhakuprofiilin julkaiseminen ja profiilien hakeminen. Pykälän 2 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin vastaamaan ehdotetun 2 §:n 1 momentin sanamuotoa palvelualustalle kirjautumisen ja käyttäjän tunnistamisen osalta. Julkaistuja työnhakuprofiileja voisivat jatkossakin hakea ja tarkastella nykytilaa vastaavasti vain palvelualustalle kirjautuneet työnantajat. Kirjautuminen edellyttäisi jatkossakin käyttäjän tunnistamista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Momentin sanamuotoa kuitenkin tarkistettaisiin vastaamaan ehdotetun 2 §:n 1 momentin sanamuotoa palvelualustalle kirjautumisen ja käyttäjän tunnistamisen osalta siten, että tunnistamistavan osalta momentissa viitattaisiin digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 6 §:n 2 momenttiin. Ensisijaisesti työnantajat tunnistettaisiin siten jatkossakin käyttämällä vahvaa sähköistä tunnistamista.

Työnantajakäyttäjien vahva tunnistaminen olisi jatkossakin tärkeää, jotta voidaan varmistaa, että henkilöllä, joka julkaisee työmahdollisuuden alustalla, on oikeus edustaa kyseistä yritystä. Lisäksi käyttäjien vahva tunnistaminen parantaisi edellytyksiä selvittää alustan käyttöön liittyvät väärinkäytökset tarvittaessa jälkikäteen. Työnantajien vahva sähköinen tunnistaminen olisi perusteltua myös siksi, että työnantajat pääsevät hakemaan ja tarkastelemaan muita kuin itseään koskevia henkilötietoja. Vaikka työnhakuprofiilit ovat lähtökohtaisesti anonyymeja, on kuitenkin mahdollista, että profiiliin mahdollisesti sisällytetty linkki esimerkiksi sosiaalisen median palveluihin tai henkilötietojen yhdistely paljastaa profiilin laatijan henkilöllisyyden. Lisäksi ei voida täysin varmistua siitä, etteivät työnhakuprofiilit missään tilanteessa edes hetkellisesti sisältäisi salassa pidettäviä tietoja, vaikka lain 13 a luvun 2 §:n 2 momentin mukaan profiiliin ei saa sisällyttää salassa pidettäviä tietoja.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Lain muutosten yhteydessä valmistellaan muutoksia Business Finland -asetukseen. Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 13 §:ssä määriteltäisiin tarkat yhtiön lakisääteiset tehtävät, johon perustuvat toimenpiteet määriteltäisiin rahoituskeskuksen ja yhtiön välisessä palvelusopimuksessa. Kyseisen lain muutoksen vuoksi valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 2 momentti koskien yhtiön tuottamia palveluita palvelusopimuksen mukaan on tarpeen kumota. Lisäksi lain muutosten yhteydessä valmistellaan muutos Business Finland -asetukseen yhtiön keskenäisten rahoitusasioiden siirtämistä koskevasta menettelystä rahoituskeskukseen.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.5.2023.

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen voimaantulosäännöksen 2 *momentissa* säädettäisiin siitä, että osa yhtiön tehtävistä ja henkilöstöstä siirtyisi rahoituskeskukseen vuoden 2024 loppuun mennessä. Yhtiön julkisten hallintotehtävien tarkemman määrittelyn vuoksi yhtiö ei voisi enää hoitaa eräitä julkisia hallintotehtäviä, minkä vuoksi on tarpeen järjestää yhtiön tehtäviä uudelleen ja siirtää osa yhtiön tehtävistä rahoituskeskukseen. Yhtiöstä siirrettäviä tehtäviä olisivat erityisesti rahoitettavien hankkeiden yksityiskohtaiseen ja sisällölliseen neuvontaan liittyvät tehtävät sekä eräät yhtiön kansainväliset edustamistehtävät, joita yhtiön ei olisi mahdollista jatkossa hoitaa. Lisäksi yhtiön tehtävien uudelleenjärjestely voi aiheuttaa tarpeen siirtää eräitä muita yhtiön tehtäviä rahoituskeskukseen.

Rahoituskeskuksen 3 §:ssä säädetyt tehtävät ovat osittain saman sisältöiset kuin yhtiön 11 §:n 1 momentissa säädetyt tehtävät. Yhtiöstä rahoituskeskukseen siirtyvät tehtävät sisältyvät jo nykyisin rahoituskeskuksen hoitamiin tehtäviin lain 3 §:n nojalla tai lakia alemman asteisten säännösten nojalla. Näin ollen tehtävien siirto yhtiöstä rahoituskeskukseen ei edellyttäisi lisäyksiä rahoituskeskuksen lakisääteisiin tehtäviin.

Työnantajavaihdostilanteita sääntelee työ- ja virkamiesoikeudessa liikkeenluovutusperiaate, joka perustuu EU:n liikkeenluovutusdirektiiviin 2001/23/EY. Direktiivin keskeinen tavoite jäsenvaltioissa vallitsevan oikeustilan osittaisessa harmonisoinnissa on suojella työntekijän etujen ja oikeuksien säilymistä yritystoiminnan muutostilanteissa, joissa työnantaja vaihtuu toiseksi liiketoimintakokonaisuuden kuitenkin säilyessä. Liikkeenluovutusdirektiiviä sovelletaan 1 artiklan c kohdan mukaan taloudellista toimintaa harjoittaviin julkisiin ja yksityisiin yrityksiin riippumatta siitä, tavoittelevatko ne voittoa. Liikkeenluovutuksena ei pidetä direktiivin mukaan hallintoviranomaisen uudelleenorganisointia eikä hallinnollisten tehtävien siirtämistä julkisyhteisöltä toiselle. Työnantajan liikkeenluovutuksella tarkoitetaan työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:n mukaan yrityksen, liikkeen, yhteisön tai säätiön tai näiden toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava pää- tai sivutoimisena harjoitettu liike tai sen osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena.

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että siirrettäessä tietyt yhtiön tehtävät rahoituskeskuksen toteuttamisvastuulle, katsottaisiin yhtiön tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto suoraan työsopimuslain mukaiseksi liikkeenluovutukseksi. Näin ollen työsopimuslain liikkeenluovutusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirtoon riippumatta siitä, täyttyvätkö työsopimuslaissa liikkeenluovutukselle säädetyt tunnusmerkit.

Voimaantulosäännöksen 3 *momentissa* säädettäisiin siitä, että edellä 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien siirryessä rahoituskeskukselle siirtyvät rahoituskeskukselle näihin tehtäviin liittyvät keskeneräiset asiat, sopimukset ja sitoumukset ja niihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Keskeneräisillä asioilla tarkoitettaisiin esimerkiksi yhtiössä rahoitettavien hankkeiden yksityiskohtaiseen ja sisällölliseen neuvontaan liittyviä asioita, jotka ovat käynnissä yhtiössä tehtäväsiirtojen aikaan, sekä yhtiön kansainvälisiin edustamistehtäviin liittyviä keskeneräisiä asioita. Lisäksi siirrettävät keskeneräiset asiat voisivat kattaa esimerkiksi kasvuyrittäjien oleskelu- ja jatkolupiin liittyvien lausuntojen esivalmistelutehtäviä. Lain muutokset edellyttävät, että rahoituskeskuksen itsenäistä kyvykkyyttä arvioida lausunnon myöntämisen edellytyksiä vahvistetaan, minkä vuoksi kyseisiä tehtäviä olisi tarpeen siirtää yhtiöstä rahoituskeskukseen. Voimaan-

tulosäännöksen 3 momentissa tarkoitettu sopimusten ja sitoumusten siirto voisi sisältää esimerkiksi yhtiön eräissä kansainvälisissä tehtävissä tekemien sitoumusten siirron rahoituskeskukselle. Säännöksen mukaan, jos sopimusta tai sitoumusta ei ole mahdollista siirtää, rahoituskeskuksen ja yhtiön on sovittava sopimukseen tai sitoumukseen liittyvien vastuiden siirtymisestä. Säännöksen on tarkoitus mahdollistaa joustavuus sopia vastuiden siirtymisestä tilanteissa, joissa sopimusta tai sitoumusta ei ole mahdollista siirtää.

Business Finlandissa toteutetaan valmistelevia toimenpiteitä yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirtämiseksi ennen lain voimaantuloa. Nämä toimenpiteet sisältäisivät ennakkosuunnittelun asiakasrajapinnan toimintamalleihin tulevista muutoksista, Business Finlandin sisäisestä organisoitumisesta sekä henkilöstön osallistamisesta muutoksiin.

10 Toimeenpano ja seuranta

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa ja valvoo Business Finland -lakiin esitettävien muutosten täytäntöönpanoa osana lakiin perustuvaa ohjaus- ja valvontatehtäväänsä.

11 Suhde muihin esityksiin

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 11 §:n 1 momentin 7 kohdassa yhtiön tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi osajien maahanmuuton edistäminen Suomeen. Tosiasiallisesti tehtävä ei olisi yhtiölle uusi, koska yhtiö hoitaa kyseistä tehtävää jo nykyään osana yritysten kansainvälistymisen edistämistä (Work in Finland -toiminnot, Talent -toiminnot). KEHA-keskuksen kansainväliseen rekrytointiin liittyvät tehtävät muuttuvat TE-palvelut 2024 -uudistuksen myötä, ja kyseinen yhtiön tehtävä yhteensovitettaisiin KEHA-keskuksen uusien tehtävien kanssa. Hallituksen esityksessä eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaiksi lainsäädännöksi (HE 207/2022 vp) KEHA-keskuksen tehtäväksi esitetään hoitaa valtakunnallisia palveluita, joilla edistetään osajien maahanmuuttoa ja työvoiman liikkuvuutta (*kansainvälisen rekrytoinnin palvelut*). Kyseisestä KEHA-keskuksen tehtävän muutoksesta säädettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamista koskevan lain 3 a §:n 2 momentin 3 kohdassa.

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 11 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaisella yhtiön tukevalla tehtävällä kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupa-asioita koskevien lausuntojen esivalmistelusta on liityntä hallituksen esitykseen laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 114/2022 vp). Jos eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä (HE 114/2022 vp) esitetyt muutokset, tämän esityksen 11 §:n 3 momentin 3 kohdassa tulisi viitata ulkomaalaislain 80 §:n 1 momenttiin ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentin sijaan sekä ulkomaalaislain 80 b §:n 2 momenttiin ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin sijaan. Vastaavasti esityksen 16 §:n 2 momentissa tulisi viitata ulkomaalaislain 80 §:n 1 momenttiin ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentin sijaan sekä ulkomaalaislain 80 b §:n 2 momenttiin ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin sijaan.

Lisäksi Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 16 a §:llä rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeudesta Maahanmuuttovirastolta on liityntä hallituksen esitykseen laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Tämän esityksen 16 a §:ssä on viittaus ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momenttiin ja 54 a §:n 2 momenttiin, jotka koskevat kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupia. Jos eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä (HE 114/2022 vp) esitetyt muutokset, esityksessä tulisi viitata ulkomaalaislain 80 §:n 1 momenttiin ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentin sijaan sekä ulkomaalaislain 80 b §:n 2 momenttiin ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin sijaan.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

12.1 Julkisen hallintotehtävän siirto muulle kuin viranomaiselle

Esityksen tavoitteena on täsmentää Business Finland -yhtiön tehtäviä erityisesti siltä osin kuin niihin liittyy julkisen hallintotehtävän elementtejä. Esityksellä on kytkentä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuihin edellytyksiin siirtää julkisia hallintotehtäviä muulle kuin viranomaiselle. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla ja vain, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon (PeVL 50/2017 vp) Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annettua lakia koskevasta hallituksen esityksestä (HE 158/2017 vp). Siltä osin kuin perustuslakivaliokunta on arvioinut julkisten hallintotehtävien siirron edellytyksiä rahoituskeskuksesta yhtiöön kyseisen lain säätämisen yhteydessä, niitä ei arvioida tässä esityksessä. Esityksessä on kuitenkin havaittu tarve tarkentaviin määrittelyihin yhtiön julkisen hallintotehtävien osalta. Alla olevan arvioinnin lisäksi julkisen hallintotehtävän siirron edellytyksiä muulle kuin viranomaiselle on arvioitu edeltävissä kappaleissa (kappale 7. Säännöskohtaiset perustelut, kappale 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot).

12.1.1 Yhtiön julkiset hallintotehtävät

Julkisella hallintotehtävällä viitataan perustuslaissa verraten laajaan hallinnollisten tehtävien kokonaisuuteen, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä (HE 1/1998 vp, s. 179/I). Julkiset hallintotehtävät voivat kuitenkin olla luonteeltaan myös tosiasiallista hallintotoimintaa tai operatiivista ja teknisluonteista toimintaa, jotka eivät sisällä itseen harkintaan perustuvaa julkisen vallan käyttöä (ks. esim. PeVL 16/2002 vp, PeVL 47/2005 vp).

Business Finland -lain muttamista koskevan esityksen 11 §:n 3 momentin 1 kohdan perusteella yhtiö suorittaisi markkina- ja asiakastietojen keräämistä ja tuottamista sekä näihin tietoihin liittyviä selvityksiä. Perustuslakivaliokunta on aiemmin katsonut, että viisumisäänöstössä säädettyyn tehtäväkokonaisuuteen liittyviä tehtäviä, joihin sisältyi muun muassa tietojen ja hakemusten keräämistä ja hakemusten toimittamista konsulaatille sekä biometrinen tunnistamisen keräämistä, ovat julkisia hallintotehtäviä (PeVL 55/2010 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on katsonut, että luonnonvarakeskuksen nimeämiin viranomaiskoneiston ulkopuolisiin tietojenkerääjiin tulisi soveltaa samoja säännöksiä, kuten rikosoikeudellista virkavastuuta, kuin viranomaisvastuulla toimivaan tarkastajaan perustuslain 124 §:n johtuvista syistä (PeVL 44/2016 vp). Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön valossa esitettyjä yhtiön tiedonkeruu- ja tuottamistehtäviä voitaisiin pitää julkisina hallintotehtävinä silloin, kun rahoituskeskus käyttää niiden sisältämää tietoa rahoitushakemusten käsittelyn ja päätöksenteon tukena. Tehtävissä ei olisi kuitenkaan kyse julkisen vallan käytöstä, koska rahoituskeskuksen työntekijä tekee johtopäätökset yhtiön tuottamasta tiedosta ja vastaa rahoituspäätöksen esittelystä.

Esityksessä 11 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan yhtiön tehtäviin kuuluisi rahoituskeskuksen toimintaa tukevana tehtävänä asiakkaiden palvelutarpeiden kartoittaminen ja tätä koskeva neuvonta. Perustuslakivaliokunnan mukaan ajoneuvoverolakia koskevassa neuvonnassa, joka toteutettiin avustavana puhelinpalveluna, on ollut kysymys julkisesta hallintotehtävästä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettulla tavalla, vaikka kyse ei ollut julkisen vallan käytöstä (PeVL 11/2006

vp). Perustuslain 124 § ei ole muodostanut estettä sellaisen neuvontaa sisältävien tehtävien antamiselle muulle kuin viranomaiselle, joka ei tarkoita yksityisten etua, oikeuksia tai velvollisuuksia koskevan päätösvallan käyttämistä (PeVL 54/2018 vp, s. 3 ja PeVL 15/2018 vp, s. 29). Perustuslakivaliokunnan mukaan Työkanava Oy:lle ehdotetut työnhakijoiden arviointi- ja valintatehtävät lähenivät julkisia hallintotehtäviä, ja yhtiön tekemillä päätöksillä voitiin katsoa olevan käytännössä yksilöiden oikeutta ja etua koskevia vaikutuksia (ks. PeVL 6/2022 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on katsonut, että alueellisen vastuumuseon toteuttamat asiantuntija- ja neuvontatehtävät olisivat ongelmattomia perustuslain 124 §:n kannalta, koska alueellinen vastuumuseo ei tehnyt itse yksilön etua tai oikeutta koskevia päätöksiä. Päätöksenteko jäsenyi muun lainsäädännön pohjalta ja tapahtui muun viranomaisen kuin museon toimesta (ks. PeVL 54/2018 vp). Esityksessä yhtiölle siirrettyjä asiakkaiden palvelutarpeiden kartoitus- ja neuvontatehtäviä voitaisiin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön valossa pitää yhtiön julkisina hallintotehtävinä. Koska näiden tehtävien yhteydessä ei tehdä rahoituksen myöntämistä koskevia päätöksiä, ne eivät kuitenkaan sisältäisi julkisen vallan käyttämistä. Kyseisissä yhtiön tehtävissä ei olisi myöskään kyse asiakkaiden valinnasta rahoituskeskuksen asiakkaisiksi.

Yhtiön tehtävänä olisi esityksen 11 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella kasvuyrittäjän oleskelulupia ja jatkolupia varten annettaviin rahoituskeskuksen lausuntoihin liittyvä tietojen arviointi ja analysointi sekä näihin tietoihin liittyvät selvitykset. Näitä tehtäviä olisi pidettävä julkisina hallintotehtävinä, kun rahoituskeskus käyttää yhtiön arvioita sen antamien lausuntojen pohjana. Yhtiön tehtävissä ei kuitenkaan olisi kyse julkisen vallan käyttämisestä, koska rahoituskeskuksen tehtävänä on tehdä johtopäätökset yhtiön tuottamasta tiedosta ja päättää lausunnon antamisesta.

Esityksen 11 §:n 3 momentin 4 kohdan perusteella yhtiön rahoituskeskuksen toimintaa tukeviin tehtäviin kuuluu rahoituskeskuksen digitaalisten palveluiden käyttämistä koskeva neuvontatehtävä. Digipalvelulain esitöiden (HE 60/2018 vp, s. 69) mukaisesti jos digitaalisten palveluiden käytön tuki järjestetään yksityisen toteuttamana, tästä tulee säätää laissa. Näin ollen yhtiölle esitettävä tehtävä olisi katsottava julkiseksi hallintotehtäväksi. Kyseisen lain esitöissä viitataan perustuslakivaliokunnan lausuntoon avustavasta puhelinpalvelusta, joka on katsottu julkiseksi hallintotehtäväksi ja jonka antaminen yksityiselle edellyttää lailla säätämistä (PeVL 11/2006 vp).

Tehtävien siirron tarkoituksenmukaisuus

Julkisen hallintotehtävien siirron edellytyksenä muulle kuin viranomaiselle on sen tarkoituksenmukaisuus. Tarkoituksenmukaisuusarvioinnissa tulee hallinnon tehokkuuden ja muiden hallinnon sisäisiksi luonnehdittavien tarpeiden lisäksi kiinnittää erityistä huomiota yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin (HE 1/1998 vp, s. 179/II, PeVL 8/2014 vp, s. 3/II, PeVL 16/2016 vp, s. 3). Myös hallintotehtävän luonne on otettava huomioon (HE 1/1998 vp, s. 179/II, ks. esim. PeVL 6/2013 vp, s. 2/II, PeVL 65/2010 vp, s. 2/II, PeVL 57/2010 vp, s. 5/I). Siten tarkoituksenmukaisuusvaatimus voi palveluiden tuottamiseen liittyvien tehtävien kohdalla täytyä helpommin kuin esimerkiksi yksilön tai yhteisön keskeisiä oikeuksia koskevan päätöksenteon kohdalla (HE 1/1998 vp, s. 179/II). Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan tarkoituksenmukaisuuskriteerin täyttymistä kiinnittänyt huomiota muun muassa tehtävissä tarvittavaan erityisosaamiseen tai resursseihin (PeVL 29/2013 vp, s. 2, PeVL 46/2001 vp, s. 4/II), joustavuuteen (PeVL 6/2013 vp, s. 2/II) sekä toiminnan tehokkuuteen (PeVL 3/2009 vp, s. 4/II). Merkitystä on voitu antaa viranomaisen henkilöstöresurssien riittävyydelle (PeVL 23/2013 vp, s. 3/II, PeVL 6/2013 vp, s. 2/II). Tarkoituksenmukaisuusvaatimus on oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi (HE 1/1998, s. 179/II). Tarkoituksenmu-

kaisuusvaatimuksen täyttymistä tulee arvioida tapauskohtaisesti kunkin viranomaisorganisaation ulkopuolelle annettavaksi ehdotetun julkisen hallintotehtävän kohdalla erikseen (ks. esim. PeVL 44/2016 vp, s. 5).

Business Finland on rahoituskeskuksen ja yhtiön muodostama toiminnallinen kokonaisuus, jota johdetaan yhteisellä strategialla. Yhtiö on valtion omistama. Yhtiö ei tuota palveluita muille kuin rahoituskeskukselle, ja rahoituskeskus vastaa yhtiön omistajaohjauksesta sekä yhtiön valvonnasta. Näin ollen rahoituskeskuksella on mahdollisuus valvoa yhtiön julkisten hallintotehtävien paremmin kuin tilanteessa, jossa julkisia hallintotehtäviä olisi annettu kokonaan yksityisen organisaation hoidettavaksi.

Business Finlandin toiminnassa yhtiö hoitaisi erityisesti asiakasrajapintaan liittyviä tehtäviä koskien esimerkiksi asiakkaiden palvelutarpeiden kartoitusta ja tätä koskevaa neuvontaa sekä asiakkaita koskevaa tiedonkeruuta. Asiakasrajapintaan liittyvien julkisten hallintotehtävien siirto yhtiölle on tarkoituksenmukaista muun muassa siksi, että Business Finland toimii nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä, ja yhtiömuotoinen toiminta mahdollistaa vastaamisen vaikeasti ennakoitaviin asiakkaiden palvelutarpeiden muutoksiin ketterämmin kuin virastomuotoinen toiminta. Asiakasrajapintaan liittyvien tehtävien toteuttaminen yhtiössä voisi siten parantaa asiakkaille tarjottavien palveluiden laatua. Asiakasrajapintaan liittyvien tehtävien vuoksi yhtiöllä voidaan katsoa olevan sellaista erityisosaamista markkinoista ja asiakkaista, jota rahoituskeskuksella ei ole mutta jota rahoituskeskus tarvitsee rahoitustoimintaansa ja -päätöksiään varten. Yhtiömuotoinen toiminta mahdollistaa myös paremmat edellytykset asiakashankintaan kuin virastomuotoinen toiminta.

Esityksen 11 §:n 3 momentin 1–2 kohdan mukaisia asiakas- ja markkinatietojen keräämiseen ja tuottamiseen sekä asiakkaiden palvelutarpeiden kartoitukseen ja neuvontaan liittyviä tehtäviä katsotaan tarkoituksenmukaisiksi toteuttaa yhtiössä, koska tehtävillä on kiinteä yhteys yhtiön viennin kasvun ja yritysten kansainvälistymisen edistämistehtäviin. Kyseisistä yhtiön edistämistehtävistä säädetään voimassa olevan lain 11 §:n 1 momentissa. Edistämistehtäviensä puitteissa yhtiö voi antaa asiakkaille esimerkiksi yleistä yrityksen kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyvää neuvontaa. Esityksen mukaisten tehtävien hoitaminen yhtiössä edistää Business Finlandin palveluiden katkeamattomuutta yhtiön ja rahoituskeskuksen välillä sekä yksinkertaistaa Business Finlandin yrityspalvelujärjestelmää. Lisäksi yhtiöllä on markkinatiedon keräämiseksi ja tuottamiseksi tarvittava kansainvälinen verkosto ja muu asiakasrajapinta on yhtiössä, eikä rahoituskeskuksella ole vastaavaa verkostoa. Yhtiö kerää oman toimintansa tarpeisiin laajasti asiakastietoa, ja on tarkoituksenmukaista, että rahoituskeskus ei harjoita tämän kanssa päällekkäistä toimintaa, vaan rahoituskeskus saa tarvitsemansa asiakastiedon yhtiön tuottamana erityisesti, kun rahoituskeskuksen rahoitusasiakkaista suuri osa on myös yhtiön asiakkaana. Yhtiöllä on voimassa olevan asiakastietojärjestelmälain perusteella toimivalta tallettaa tietoja Business Finlandin asiakkaista kyseiseen tietojärjestelmään. Rahoituskeskuksen esittelijän on huolehdittava käsiteltävänä olevan rahoitusasian valmistelusta. Yhtiön keräämät ja tuottamat edellä mainitut tiedot ovat sellaista tietoa, joita esittelijä tarvitsee päätösvalmistelussa. Päätösvalta rahoituksen myöntämisestä säilyisi itsenäisesti rahoituskeskuksella.

Yhtiön olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa valmistelevia tehtäviä koskien rahoituskeskuksen antamia lausuntoja kasvuyrittäjän oleskelulupa- ja jatkolupa-asioissa esityksen 11 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaisesti, koska tämä lisäisi synergiaetuja suhteessa yhtiön hoitamaan osajien maahanmuuton edistämistehtävään, josta säädetäisiin esityksen 11 §:n 1 momentin 7 kohdassa. Kasvuyrittäjien arvioinnissa käytetään samoja arviointikriteerejä kuin yhtiön myöntämässä Tempo-rahoituksessa. Näin ollen yhtiöllä voidaan katsoa olevan tarvittavaa asiantunte-
musta kyseisen rahoituksen kriteerien täyttämisen arvioinnista.

Esityksen 11 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaisesti yhtiön tehtäviin kuuluisi rahoituskeskuksen digitaalisten palveluiden käyttämistä koskeva neuvonta. Neuvontatehtävä on tarkoituksenmukaista toteuttaa yhtiössä, koska yhtiöön on keskitetty Business Finlandin muita tietoteknisiä tehtäviä. Näin ollen yhtiöllä on tarvittava erityisasiantuntemus digitaalisten palvelujen käyttämistä koskevan neuvonnan antamiseen. Kun neuvonta toteutetaan yhtiössä, voidaan välttyä päällekkäiseltä resurssoinnilta kyseisen tehtävän osalta rahoituskeskuksessa ja yhtiössä. Lisäksi neuvontatehtävä on tarkoituksenmukaista keskittää yhtiöön muiden yhtiön hoitamien asiakasrajapintaan liittyvien tehtävien vuoksi.

Perusoikeuksien, oikeusturvan ja muiden hyvän hallinnon vaatimusten turvaaminen

Edellytyksenä julkisen hallintotehtävän antamiselle muulle kuin viranomaiselle on perustuslain 124 §:n mukaan lisäksi se, ettei hallintotehtävän antaminen saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Säännös korostaa sen perustelujen mukaan julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä sekä sitä, että näiden henkilöiden julkisen valvonnan on oltava asianmukaista (HE 1/1998 vp, s. 179/II). Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on katsottu, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen edellyttää muun muassa, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla käyttäessään julkista valtaa (ks. esim. PeVL 33/2004 vp, s.7/II, PeVL 46/2002 vp, s. 10/I). Tavaksi on tullut sääntelykokonaisuuden kannalta loogisesti ja tyhjentävästi ottaa informatiivinen viittaus vahingonkorvauslain soveltamiseen tapauksissa, joissa julkisen vallan käyttöä sisältävä tehtävä perustuslain 124 §:n mukaisesti annetaan lailla tai lain nojalla muulle kuin viranomaiselle. Rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja vahingonkorvauksesta säädettäisiin Business Finland -lain 14 a §:ssä. Pykälässä täsmennettäisiin, että rikosoikeudellinen virkavastuu soveltuisi tiettyihin, pykälässä määriteltäviin julkisiin hallintotehtäviin.

Kun julkinen hallintotehtävä annetaan viranomaiskoneiston ulkopuolelle, ei lakiin ole välttämättä yleensä sisällyttää viittausta hallinnon yleislakeihin, sillä niitä sovelletaan niiden sisältämien soveltamisalaa, viranomaisten määritelmää tai yksityisen kielellistä palveluvollisuutta koskevien säännösten nojalla myös yksityisiin niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä. Tästä syystä esityksessä ei ole viitattu hallinnon yleislakien noudattamiseen yhtiön toteuttaessa julkisia hallintotehtäviä.

Voimassa olevan Business Finland -lain 1 §:n 2 momentin nojalla rahoituskeskus hallinnoi valtion kokonaan omistamaa yhtiötä. Yhtiön omistusta koskevasta päätöksenteosta ja omistajaohjauksesta säädetään valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007). Yhtiöön kohdistuvasta valvonnasta säädetään voimassa olevan lain 16 §:n 1 momentissa. Perustuslakivaliokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota siihen, että osakeyhtiömuotoiseen toimintaan ei lähtökohtaisesti ole mahdollista kohdistaa samantasoista hallinnollista ohjausta ja yhtä tehokasta valvontaa kuin viranomais toimintaan (PeVL 26/2017 vp, s. 25, ks. myös PeVL 8/2014 vp, s. 4/II). Valiokunta on kuitenkin todennut valvonnan ja ohjauksen järjestämisen olevan jossain määrin helpompaa voittoa tavoittelemattoman valtion kokonaan omistaman osakeyhtiön kuin puhtaasti kaupallisen yrityksen ollessa kyseessä (PeVL 8/2014 vp, s. 4/II). Yhtiö ei tuottaisi voittoa voimassa olevan lain 12 §:n mukaan, minkä vuoksi yhtiön valvonnan toteuttaminen olisi helpompaa perustuslakivaliokunnan lausunnon valossa.

Voimassa olevan Business Finland -lain 15 §:ssä säädetään muutoksenhausta rahoituskeskuksen ja yhtiön päätöksiin. Esityksessä yhtiölle säädettäviin uusiin julkisiin hallintotehtäviin ei sisälly hallintopäätösten tekoa, joihin voisi hakea muutosta. Tämän vuoksi esityksessä ei olisi tarpeen laajentaa 15 §:ssä säädettyä muutoksenhakuoikeuden ulottuvuutta.

Yhtiöllä on toimivalta tehdä de minimis -ehtoisia rahoituspäätöksiä voimassa olevan Business Finland -lain 14 §:n 2 momentin nojalla. Yhtiön toiminnassa on erotettu rahoituspäätöksiin liittyvä päätöksenteko ja neuvonta toisistaan hyvän hallinnon vaatimusten turvaamiseksi. Business Finland -asetuksen nojalla yhtiö tekee voimassa olevan Business Finland -lain 14 §:n 2 momentissa tarkoitettua valtiontuen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätökset esittelystä. Päätösten tekemiseen osallistuvat toimihenkilöt ja esittelijät määrää yhtiön hallitus.

12.1.2 Julkisen hallintotehtävän käsitteen ulkopuolelle jäävät yhtiön tehtävät

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 11 §:n 3 momentissa säädettäisiin yhtiön rahoituskeskuksen toimintaa tukevista tehtävistä. Yhtiöllä on eräitä rahoituskeskuksen toimintaa tukevia tehtäviä, joita ei olisi kuitenkaan katsottava julkisiksi hallintotehtäviksi. Seuraavassa on kuvattu julkisen hallintotehtävän käsitteen ulkopuolelle jäävät yhtiön tehtävät.

Rahoituskeskuksen tukeminen julkisten hankintojen toteutuksessa

Nykytilassa Business Finlandin hankintoja tukeva yksikkö (ns. hankintatoimi) on keskitetty yhtiöön. Suurin osa Business Finlandin hankinnoista tehdään yhtiössä, joten on tarkoituksenmukaista keskittää hankintayksikkö yhtiöön, jolloin voidaan varmistua hankinnoissa tarvittavasta riittävästä asiantuntemuksesta ja käyttää resursseja tarkoituksenmukaisesti. Rahoituskeskus ja yhtiö ovat julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016, *hankintalaki*) tarkoitettuja hankintayksiköitä.

Yhtiön hankintatoimen on mahdollista avustaa, tukea ja antaa asiantuntijapalveluita rahoituskeskukselle. Rahoituskeskuksen toimintaan liittyvän hankinnan toteutuksesta vastaa kuitenkin aina rahoituskeskus. Rahoituskeskus määrittelee hankintakokonaisuuden ja vastaa esimerkiksi hankinnan kohteen kuvauksesta, vertailukriteerien laatimisesta, hankinnan toteutumisen seurannasta, sopimuksen tekemisestä ja sopimuseurannasta. Rahoituskeskus tekee sen omaa toimintaa koskevat hankintapäätökset ja -sopimukset, joilla on vaikutusta julkisten varojen käyttöön. Yhtiön hankintatoimen asiantuntija voisi osallistua kyseisten asiakirjojen valmisteluun, mutta sillä ei olisi toimivaltaa tehdä sitoumuksia rahoituskeskuksen hankinnoista. Rahoituskeskus voi hankinnan toteutuksessa hyödyntää yhtiön hankintatoimen asiantuntijapalveluita esimerkiksi kilpailutusten organisoinnissa, toteutuksessa ja loppuunsaattamisessa sekä oikeudellista osaamista vaativissa tehtävissä. Yhtiön rahoituskeskukselle annettavat palvelut olisivat esimerkiksi tarjoajien ja tarjousten soveltuvuustarkastusten tekemistä, tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastusta ja erilaisten hankintaan liittyvien selvityspyyntöjen tekemistä. Yhtiö voisi antaa myös hankintoihin liittyvää neuvontaa rahoituskeskukselle sekä tukea rahoituskeskusta neuvonnan antamisessa Business Finlandin asiakkaille tilanteissa, joissa asiakkaat ovat saaneet julkista rahoitusta, jonka johdosta asiakkaalle syntyy velvollisuus noudattaa hankintalakia. Rahoituskeskuksella olisi kuitenkin vastuu Business Finlandin asiakkaille annettavan neuvonnan sisällöstä.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut Hansel Oy:n tehtäviä valtion yhteishankintayksikkönä julkisen hallintotehtävän määrittelyn näkökulmasta. Vaikka hankintojen tekemiseen liittyy myös vahvoja yksityisoikeudellisia piirteitä, perustuslakivaliokunnan mielestä Hanselin tehtävässä yhteishankintayksikkönä painottuvat julkisen hallintotehtävän piirteet. Lisäksi Hanselilla jo olevia ja sille ehdotettuja asiantuntija- ja tukitehtäviä ei perustuslakivaliokunnan mielestä voi kokonaisuutena kuvata sillä tavoin teknisiksi, ettei niissäkin olisi osin kyse julkisen hallintotehtävän hoitamisesta (PeVL 15/2019 vp, s. 3). Yhtiön asema poikkeaa kuitenkin Hansel Oy:n asemasta, koska yhtiö ei toimi hankintalaissa tarkoitettuna yhteishankintayksikkönä, eikä se kilpailuta hankintoja itsenäisesti eikä sillä ole vastuuta hankinnan sisällöstä. Yhtiön hankintoja kos-

kevissa tukitehtävissä painottuvat yksityisoikeudelliset piirteet julkisen hallintotehtävän piirteiden sijaan. Yhtiön rahoituskeskukselle tarjoamia hankintoja koskevia tukitoimintoja on ostettavissa muilta markkinoilta toimivilta toimijoilta. Näin ollen yhtiön tukevia tehtäviä, jotka liittyvät rahoituskeskusten julkisten hankintojen toteuttamiseen, ei olisi katsottava julkisiksi hallintotehtäviksi.

Tiedon tuottamiseen liittyvät tehtävät sekä tietojärjestelmä- ja digitaaliset palvelut

Julkisuuslain 20 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta tuottaa ja jakaa tietoa. Rahoituskeskuksella olisi kokonaisvastuu rahoituskeskuksen toimintaan liittyvän tiedon tuottamisesta ja jakamisesta. Rahoituskeskuksella olisi myös toimivalta päättää sen oman toiminnan osalta tuotettavan ja julkaistavan tiedon sisällöstä. Yhtiö voisi kuitenkin tukea rahoituskeskusta julkisuuslaissa säädetyn tehtävän täyttämiseksi esimerkiksi avustamalla valmistelemaan Business Finlandin tiedotteita ja muita julkaisuja. Yhtiö huolehtisi myös tiedon jakamiseen tarvittavista teknisistä alustoista sekä Business Finlandin sisäisten ja ulkoisten verkkosivujen teknisistä ylläpitotehtävistä. Edellä mainittuihin yhtiön tehtäviin ei sisälly julkisia hallintotehtäviä, koska kyseessä olisi ainoastaan yhtiön erityisasiantuntemuksen hyödyntäminen rahoituskeskuksessa tiedon tuottamiseen ja jakamiseen liittyvissä tehtävissä. Yhtiö vastaisi jatkossakin omaa toimintaansa koskevan tiedon tuottamiseen ja jakamiseen liittyvistä tehtävistä. Yhtiöön sovelletaan julkisuuslakia yhtiön käyttäessä julkista valtaa julkisuuslain 4 §:n 2 momentin perusteella. Näin ollen yhtiötä koskevat julkisuuslain 5 luvun mukaiset viranomaisen velvollisuudet edistää tiedonsaantia yhtiön käyttäessä julkista valtaa.

Rahoituskeskus on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, *tiedonhallintalaki*) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu tiedonhallintayksikkö ja näin ollen sitä koskevat kyseisen lain mukaiset tiedonhallintayksikön velvollisuudet. Tiedonhallinnasta vastaa Business Finlandin pääjohtaja. Rahoituskeskuksen vastuulla on muun muassa tiedonhallinnan organisointi kokonaisuudessaan Business Finlandissa sekä tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvien vastuiden määrittely. Lisäksi rahoituskeskuksen vastuulla on esimerkiksi ajantasaisista ohjeista huolehtiminen, koulutusten organisointi sekä tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvä valvonta. Rahoituskeskuksen vastuulla on myös tiedonhallinnan kokonaisarkkitehtuurista vastaaminen ja tiedonhallintalain 5 §:ssä tarkoitettua tiedonhallintamallia koskeva päätöksenteko sekä sen ylläpito. Rahoituskeskuksen omistuksessa ja hallinnassa ovat rahoitusjärjestelmä ja asianhallintaan liittyvä järjestelmä, joiden osalta rahoituskeskus vastaa tiedonhallintalaissa sille säädetystä vastuista ja velvollisuuksista.

Rahoituskeskuksella olisi kokonais- tai järjestämisvastuu tiedonhallintalaissa sille säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta. Yhtiö voisi kuitenkin avustaa teknisesti rahoituskeskusta tämän vastuulla olevien eräiden tietoturvaluuteen liittyvien velvollisuuksien täyttämässä, joista säädetään tiedonhallintalain 13–17 §:ssä. Yhtiön teknisiä avustavia tehtäviä ei olisi katsottava julkisiksi hallintotehtäviksi, ja rahoituskeskuksen olisi mahdollista ostaa vastaavaa teknistä osaamista tietoturvaluuteen liittyvien velvollisuuksien täyttämässä muilta yksityisiltä toimijoilta. Yhtiön tietoturvaluuteen liittyvät avustavat tehtävät voivat liittyä tietojärjestelmien seurantaan ja järjestelmiin kohdistuvien tietoturvaloukkauksien estämiseen, tekniseen avustamiseen käyttöoikeuksien hallinnassa ja lokitietojen keräämisessä ja tiedonsiirtoihin liittyviin tietoturvamennettelyihin.

Yhtiö voisi vastata myös eräistä tietojärjestelmiin liittyvistä tehtävistä, joilla ei olisi julkisen hallintotehtävän luonnetta, kuten Business Finlandin perustietojärjestelmäpalvelut, tietojärjestelmien ylläpitotehtävät ja tietoteknisten ratkaisujen rakentaminen rahoituskeskuksen tarpeisiin. Näihin yhtiön tehtäviin ei kuuluisi päätöksentekoa tai sitä valmistelevia tehtäviä tiedonhallintalain 5 §:ssä tarkoitettua tiedonhallintamallista tai tiedonhallintamallin ylläpitoa. Tehtäviin ei

myöskään kuuluisi päätöksentekoa tai sitä valmistelevia tehtäviä Business Finlandin toiminnassa käytettävistä tietojärjestelmistä. Rahoituskeskuksen omistamien tietojärjestelmien kehittäminen ja tarvittavien toiminnallisuuksien määrittäminen ja suunnittelu sekä jatkuvuuden turvaaminen tehdään rahoituskeskuksessa. Rahoituskeskus voi ostaa tietojärjestelmiään koskevat tekniset ylläpitopalvelut joko yhtiöstä tai muulta yksityiseltä taholta. Tietojärjestelmien ylläpitotoimintaan ei myöskään arvioida sisältyvän julkisen hallintotehtävän piirteitä, vaan yhtiö voisi tarjota rahoituskeskukselle erityisasiantuntemusta järjestelmien ylläpitoon.

Business Finland -lain muuttamista koskevan esityksen 11 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaisesti yhtiön tehtäviin kuuluisi rahoituskeskuksen digitaalisten palveluiden käyttämistä koskeva neuvonta. Yhtiö ei toteuttaisi muita julkisia hallintotehtäviä, jotka johtuvat digipalvelulaista. Rahoituskeskuksella olisi sen tehtäviä koskevissa asioissa kokonais- ja järjestämisvastuu digipalvelulain perusteella digitaalisten palveluiden tarjoamisesta yleisölle, mukaan lukien digitaalisten palveluiden suunnittelusta ja ylläpidosta, sekä digitaalisten palveluiden saavutettavuusvaatimuksista. Tämä merkitsee esimerkiksi sitä, että rahoituskeskus vastaa Business Finlandin verkkosivustojen sisältöjen suunnittelusta digipalvelulain mukaisesti sen tehtäviä koskevissa asioissa. Yhtiö voisi kuitenkin tarjota rahoituskeskukselle erityisasiantuntemusta digitaalisten palveluiden tekniseen tuottamiseen sekä saavutettavuusvaatimusten tekniseen toteuttamiseen rahoituskeskuksen digitaalisissa palveluissa. Yhtiön digitaalisiin palveluihin liittyviin tehtäviin ei sisältyisi päätöksentekoa tai sitä valmistelevia tehtäviä digitaalisten palveluiden tarjoamisesta Business Finlandissa. Rahoituskeskuksen yhtiöltä saama erityisasiantuntemus digitaalisten palveluiden osalta olisi ostettavissa myös muilta yksityisiltä tahoilta.

12.2 Yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentti sisältää yleistä yhdenvertaisuussäännöstä täydentävän syrjintäkiellon, jonka mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan säännöksessä erikseen luetellun tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yhdenvertaisuussäännös kohdistuu myös lainsäätäjään. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa kansalaisia tai kansalaisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Toisaalta lainsäädännölle on ominaista, että se kohtelee tietyn hyväksyttävän yhteiskunnallisen intressin vuoksi ihmisiä eri tavoin edistääkseen muun muassa tosiasiallista tasa-arvoa (ks. esim. HE 309/1993 vp, s. 42–43 ja PeVL 55/2016 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta onkin vakiintuneesti todennut, ettei yleisestä yhdenvertaisuusperiaatteesta johdu tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn. Keskeistä on, voidaanko kulloisetkin erottelut perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla. Valiokunta on eri yhteyksissä johtanut perustuslain yhdenvertaisuussäännöksistä vaatimuksen, etteivät erottelut saa olla mielivaltaisia eivätkä erot saa muodostua kohtuuttomiksi (ks. esim. PeVM 11/2009 vp, s. 2 ja PeVL 18/2006 vp, s. 2/II).

Perustuslain yhdenvertaisuussäännös koskee lähtökohtaisesti vain ihmisiä. Yhdenvertaisuusperiaatteella voi kuitenkin olla merkitystä myös oikeushenkilöitä koskevan sääntelyn arvioinnissa etenkin silloin, kun sääntely voi vaikuttaa välillisesti luonnollisten henkilöiden oikeusasemaan. Näkökulman merkitys on sitä vähäisempi mitä etäisempi tämä yhteys on (PeVL 11/2012 vp, s. 2/II, PeVL 37/2010 vp, s. 3/I). Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on myös katsottu, että laissa asetettavien velvollisuuksien koskiessa pörssiyhtiöitä tai muita varallisuusmassaltaan huomattavia oikeushenkilöitä lainsäätäjän liikkumavara on omaisuudensuojan näkökulmasta lähtökohtaisesti suurempi kuin silloin, kun sääntelyn vaikutukset muodostuisivat hyvin välittömiksi oikeushenkilön taustalla olevien luonnollisten henkilöiden asemalle (PeVL 74/2018 vp, s. 3, PeVL 10/2007 vp, s. 2/I, PeVL 32/2004 vp, s. 2/I, PeVL 61/2002 vp, s. 3–4, PeVL 34/2000 vp, s. 2).

Business Finland –lain muuttamista koskevan esityksen 11 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaisesti yhtiön rahoituskeskuksen toimintaa tukeviin tehtäviin kuuluisi asiakkaiden palvelutarpeiden kartoittaminen ja tätä koskeva neuvonta. Osana näitä tehtäviä yhtiön olisi mahdollista luokitella asiakkaita Business Finlandin sisäisessä järjestelmässä. Luokitus vaikuttaa siihen, mikä on kyseisen asiakkaan asiakkuuden hoitomalli ja kuinka paljon Business Finlandin resursseja kohdennetaan tiettyyn asiakkaaseen. Yhtiön tekemällä asiakkaiden luokittelulla ei olisi kyse valinnasta Business Finlandin asiakkaiksi eikä luokittelulla olisi vaikutusta asiakkaan oikeuksiin hakea rahoitusta Business Finlandilta. Yhtiön tekemä luokittelu voi kuitenkin tosiasiallisesti johtaa asiakkaiden erilaiseen kohteluun. Näin ollen esitystä on arvioitava perustuslain 6 §:n näkökulmasta.

Business Finlandin palveluita käyttävät asiakkaat ovat pääasiallisesti oikeushenkilöitä, kuten yrityksiä ja tutkimusorganisaatioita. Jos asiakas on kooltaan tai varallisuusmassaltaan suuri, voidaan arvioida että yhdenvertaisuussäännöksen merkitys jää vähäiseksi luonnollisten henkilöiden oikeusaseman osalta. Puolestaan kooltaan tai varallisuusmassaltaan pienten asiakkaiden osalta yhdenvertaisuussäännöksellä voi olla suurempi välillinen vaikutus luonnollisten henkilöiden oikeusasemaan. Suurin osa Business Finlandin uusista innovaatorahoituksen yritysasiakkaista oli pk-yrityksiä tai mikroyrityksiä vuosina 2017–2021².

Esityksessä asiakkaiden luokittelua olisi pidettävä perusteltuna, koska asiakkaiden ominaisuuksissa ja kyvykkyyksissä on eroja. Asiakkaat eroavat toisistaan esimerkiksi koonsa, toimialansa, elinkaarensa sekä kasvu- ja kansainvälistymissuunnitelmiansa perusteella, minkä vuoksi asiakkaiden palvelemiseen on tarpeen soveltaa erilaisia asiakkuuden hoitomalleja ja tarjota asiakkaille erilaisia palveluita näiden tarpeiden perusteella. Arvioinnissa on myös huomioitava, ettei asiakkaille ole subjektiivista oikeutta saada tiettyjä Business Finlandin palveluita (vrt. PeVL 46/2006 vp, s. 2/II). Asiakkaiden erilainen kohtelu on myös perusteltua Business Finlandin resurssien tehokkaan käytön, toiminnan vaikuttavuuden ja palveluiden tarkoituksenmukaisen suuntaamisen vuoksi. Koska päätös asiakkaan luokituksesta ei vaikuttaisi tämän oikeuksiin hakea Business Finlandin rahoitusta tai siihen, kuinka tämän rahoitushakemusta käsitellään, asiakkaiden erilaista kohtelua Business Finlandin palvelumallissa ei olisi katsottava kohtuuttomaksi. Rahoituksen myöntäminen asiakkaille perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön. Rahoituskeskus on vahvistanut lainsäädäntöä täydentävät rahoituskriteerit, jotka määrittävät, ketkä asiakkaista saavat rahoitusta ja minkälaisia palveluja asiakkaat saavat. Yhtiön työntekijät soveltavat rahoituskeskuksen vahvistamia rahoituskriteerejä määrittäessä asiakkuuden hoitomallia. Näiden syiden vuoksi asiakkaiden erilaista kohtelua ei olisi katsottava mielivaltaiseksi.

12.3 Yksityiselämän suoja

Henkilötietojen suoja

Esityksessä säädetään uusista tiedonsaantioikeuksista ja tiedonantovelvollisuuksista. Näin ollen esitys on merkityksellinen perustuslain 10 §:ssä tarkoitetun yksityiselämän suojan kannalta. Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisella on oikeus yksityiselämän suojaan. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Lisäksi henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan lainsäätäjän liikkuma-alaa rajoittaa henkilötietojen suoja koskevan säännöksen lisäksi myös se, että henkilötietojen suoja sisältyy

² Business Finlandin tilinpäätös 2021, s. 55.

osittain samassa momentissa turvatus yksityiselämän suojan piiriin. Lainsäätäjän tulee näin ollen turvata oikeus henkilötietojen suojaan tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta. Säännös viittaa tarpeeseen lainsäädännöllisesti turvata yksilön oikeusturva ja yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä. Perustuslakivaliokunta on käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina muun muassa henkilötietojen sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus. Sääntelyn lain tasolla on tullut lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista. (ks. esim. PeVL 31/2017 vp, s. 2, PeVL 42/2016 vp, s. 2, PeVL 38/2016 vp, s. 2).

Perustuslakivaliokunta on uudemmassa käytännössään katsonut, ettei estettä ole sille, että henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden, täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset voidaan joiltain osin täyttää myös yleisellä Euroopan unionin asetuksella tai kansalliseen oikeuteen sisältyvällä yleislailla. (ks. myös PeVL 2/2018 vp, s. 4–8, PeVL 31/2017 vp, s. 3–4, PeVL 5/2017 vp, s. 9 ja PeVL 38/2016 vp, s. 4). Perustuslakivaliokunnan uudemman käytännön mukaan kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa (ks. esim. PeVL 20/2020, s. 3, PeVL 26/2018 vp, s. 2–3 ja PeVL 14/2018 vp, s. 4–5). Valiokunnan mielestä on kuitenkin selvää, että erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös tietosuoja-asetuksenkin edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn kohdalla (ks. esim. PeVL 14/2018 vp, s. 5).

Silloin kun henkilötietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtiin, jäsenvaltiot voivat käyttää asetuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua sääntelyliikkumavaraa ja antaa asetusta täsmäntävää sääntelyä. Kansallinen sääntely voi koskea muun muassa käsittelyn lainmukaisuutta koskevia edellytyksiä, käsiteltävien tietojen tyyppiä, tietojen luovutusta, käyttötarkoitussidonnaisuutta ja käsittelytoimia koskevia säännöksiä. Tällaisen erityissääntelyn on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeassa suhteessa sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Business Finland -lain muttamista koskevan esityksen 16 a §:ssä koskien rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeutta Maahanmuuttovirastolta henkilötietojen käsittelyperusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, jonka mukaisesti henkilötietojen käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Näin ollen esityksessä ehdotettu henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely perustuisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaiseen kansalliseen liikkumavaraan. Esityksen mukaan rahoituskeskus voisi käsitellä Maahanmuuttovirastolta saamia tietoja esityksessä määritellyn tarkoitukseen eli rahoituskeskuksen lausunnon antamiseksi kasvuyrittäjän jatkolupaa koskevassa asiassa, josta säädetään ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentissa. Esityksessä luovutettavat tiedot on rajattu vain niihin tietoihin, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentissa säädetyn tehtävän hoitamisen kannalta. Esitetyn rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeuden ulkopuolelle jäisi siten esimerkiksi tiedot, joita rahoituskeskus tarvitsee ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentissa säädetyn lausunnon antamista varten, joka koskee kasvuyrittäjän oleskelulupaa (ns. ensimmäinen lupa). Esityksen mukainen tiedonsaantioikeus vähentäisi jatkoluvan hakijaan kohdistuvaa hallinnollista taakkaa ja sujuvoittaisi rahoituskeskuksen tiedonsaantia Maahanmuuttovirastolta kasvuyrittäjän jatkolupa-asioissa sen sijaan, että rahoituskeskus joutuisi pyytämään tietoja suoraan jatkoluvan hakijalta. Näin ollen esitys täyttäisi yleisen edun mukaisen tavoitteen vaatimuksen sekä oikeasuhtaisuuden vaatimuksen. Maahanmuuttoviraston rahoituskeskukselle luovutettiin tietoihin ei sisällytettäisi tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a lukua siten, että mainitussa luvussa ei enää säädettäisi erikseen käyttäjän tunnistamistavasta, kun tämä kirjautuu mainitussa luvussa tarkoitettulle palvelualustalle, vaan käyttäjän tunnistamiseen sovellettaisiin digipalvelulain säännöksiä. Ehdotetuilla muutoksilla on vaikutusta palvelualustalla tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn.

Työnhakuprofiilin laatiminen edellyttää voimassa olevan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaan palvelualustalle kirjautumista, ja kirjautuminen edellyttää käyttäjän vahvaa tunnistamista. Ehdotettu palvelualustalle kirjautumista koskeva sääntely poikkeaisi voimassa olevasta siten, että käyttäjän sähköisen tunnistamisen osalta viitattaisiin digipalvelulain 6 §:ään, jossa säädetään palvelun käyttäjän sähköisestä tunnistamisesta. Mainitun pykälän 1 momentti sisältää säännökset siitä, milloin viranomainen voi vaatia digitaalisissa palveluissa käyttäjältä sähköistä tunnistamista ja pykälän 2 momentissa säädetään siitä, milloin henkilö tulee tunnistaa käyttäen vahvaa sähköistä tunnistamista tai muuta vastaavaa tietoturvallista tunnistuspalvelua.

Työnhakuprofiilin laatijan tunnistaminen voidaan toteuttaa tietoturvallisesti digipalvelulain edellä kuvatun yleissääntelyn nojalla. Palvelualustalle kirjautuminen työnhakuprofiilin laatimista varten ei siten edellyttäisi jatkossa enää yksinomaan vahvaa tunnistautumista, vaan käyttäjä olisi mahdollista tunnistaa myös muuta tietoturvallista tunnistamistapaa käyttäen. Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on edistää julkisten työvoimapalvelujen asiakkaiden yhdenvertaisuutta siten, että työnhakuprofiilin laatiminen olisi mahdollista nykyistä laajemmalle asiakaskunnalle mukaan lukien ulkomaalaiset työnhakijat.

Digipalvelulain 6 §:n 2 momentin mukaan vahvaa sähköistä tunnistamista on käytettävä, jos digitaalisesta palvelusta on mahdollista saada salassa pidettäviä tietosisältöjä nähtäväksi ja käytettäväksi. Palvelualustalle kirjautuminen edellyttäisi työnantajakäyttäjiltä jatkossakin käyttäjän tunnistamista, mutta sääntelyä muutettaisiin siten, että tunnistamisen osalta viitattaisiin digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 6 §:n 2 momenttiin. Palvelualustalle kirjautuneet työnantajat pääsevät hakemaan ja tarkastelemaan muita kuin itseään koskevia henkilötietoja. Koska ei voida täysin varmistua siitä, että työnhakuprofiilit eivät missään tilanteessa edes tilapäisesti sisältäisi tietoja, jotka on laissa säädetty salassa pidettäviksi, on katsottu tarpeelliseksi säätää tarvittaessa mahdollisuus siihen, että työnhakuprofiilin laatija tulisi yleislainsäädännön nojalla jatkossakin tunnistaa vahvaa sähköistä tunnistamista tai muuta tietoturvallista tunnistamistapaa käyttäen. Käytännössä työnantajakäyttäjät tunnistettaisiinkin myös jatkossa vahvaa sähköistä tunnistamistapaa käyttäen.

Digipalvelulain yleissäännökset palvelun käyttäjän sähköisestä tunnistamisesta sääntelevät henkilötietojen suojan kannalta täsmällisellä tavalla myös työnhakuprofiilin laatijoiden sekä profiileja tarkastelevien työnantajien tunnistamista. Voimassa olevaan lakiin sisältyvää erityissäännöstä ei tämän vuoksi pidetä henkilötietojen suojan kannalta välttämättömänä ja on katsottu, että siitä voidaan luopua heikentämättä työnhakuprofiilin laatijoiden henkilötietojen suojaa.

Tiedonsaantioikeudet

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen (PeVL 15/2018 vp, s. 39). Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen

kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp, s. 5 ja siinä viitatu lausunnot).

Perustuslakivaliokunta on painottanut toistuvasti, että erottelussa tietojen saamisen tai luovuttamisen tarpeellisuuden ja välttämättömyyden välillä on kyse tietosisältöjen laajuuden ohella myös siitä, että tietoihin oikeutettu viranomainen omine tarpeineen syrjäyttää ne perusteet ja intressit, joita tiedot omaavaan viranomaiseen kohdistuvan salassapidon avulla suojataan. Mitä yleisluonteisempi tietojensaantiin oikeuttava sääntely on, sitä suurempi on vaara, että tällaiset intressit voivat syrjäytyä hyvin automaattisesti. Mitä täydellisemmin tietojensaantioikeus kytketään säännöksissä asiallisiin edellytyksiin, sitä todennäköisemmin yksittäistä tietojensaanti-pyyntöä joudutaan käytännössä perustelemaan. Myös tietojen luovuttajan on tällöin mahdollista arvioida pyyntöä luovuttamisen laillisten edellytysten kannalta. Tietojen luovuttaja voi lisäksi kieltäytymällä tosiasiallisesti tietojen antamisesta saada aikaan tilanteen, jossa tietojen luovuttamisvelvollisuus eli säännösten tulkinta saattaa tulla ulkopuolisen viranomaisen tutkittavaksi. Tämä mahdollisuus on tärkeä tiedonsaannin ja salassapito-intressin yhteensovittamiseksi (ks. esim. PeVL 7/2019 vp, s. 7, PeVL 48/2018 vp, s. 5 ja siinä viitatu lausunnot).

Business Finland -lain muuttamista koskevassa esityksessä on huomioitu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö tiedonsaantioikeuksien osalta. Esityksen 16 §:n 2 momentissa säädettäisiin siitä, että yhtiöllä olisi velvollisuus antaa salassapitosäännösten estämättä rahoituskeskukselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupaa koskevan rahoituskeskuksen lausunnon antamiseksi. Yhtiö tekisi kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupa-asioihin liittyviä arvioita ja selvityksiä esityksen 11 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella. Esitetty yhtiön tiedonantovelvollisuus mahdollistaisi yhtiön tekemien arvioiden luovuttamisen rahoituskeskukselle koskien esimerkiksi sitä, täyttääkö yritys Tempo-rahoituksen myöntämisedellytykset. Yhtiöstä rahoituskeskukseen luovutettavia tietoja ei ole yksilöity säännöksessä, mutta yhtiön velvollisuus luovuttaa tietoja rahoituskeskukselle olisi sidottu välttämättömyydedellytykseen rahoituskeskuksen lausunnon antamista koskevan lakisääteisen tehtävän osalta.

Esityksen 16 a §:ssä säädettäisiin rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeudesta Maahanmuuttovirastolta tiedoista, jotka ovat välttämättömiä lausunnon antamiseksi kasvuyrittäjän jatkolupia koskevissa asioissa. Esitetyn pykälän 1 momentissa rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeus rajoituisi jatkolupahakemukseen ja sen liitteisiin. Kyseisessä säännöksessä rahoituskeskuksen tiedonsaantioikeuksien piiriin kuuluvia tietoja ei kuvattaisi tyhjentävästi, mutta tietojen tulisi olla välttämättömiä rahoituskeskuksen ulkomaalaislaissa säädetyn tehtävän hoitamisen kannalta. Luovutettavia tietoja on kuvailtu esitettävän pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa. Esitetyn pykälän 2 momentissa rahoituskeskuksella olisi tiedonsaantioikeus Maahanmuuttoviraston hallussa olevista tiedoista, jotka on kuvattu kyseisessä momentissa. Tietojen tulisi olla välttämättömiä rahoituskeskuksen ulkomaalaislaissa säädetyn kasvuyrittäjän jatkolupaa koskevan lausunnon antamista varten.

Hallitus katsoo, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa lain säätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 1 §:n 4 momentti, 11 §:n 1 momentin 6 kohta ja 13–16 § sekä

lisätään 11 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta, 11 §:ään uusi 2–3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 14 a ja 16 a § seuraavasti:

1 §

Rahoituskeskus, yhtiö ja niiden muodostama Business Finland kokonaisuus

Rahoituskeskus hallinnoi lisäksi Business Finland Venture Capital Oy:tä.

11 §

Yhtiön tehtävät

Yhtiön tehtävänä on edistää:

6) ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun kasvua ja kehittämistä;

7) osaajien maahanmuuttoa Suomeen.

Yhtiön tehtäviin kuuluvat rahoituspäätöksiä koskevat 14 §:n 2 ja 3 momentin mukaiset tehtävät.

Yhtiön tehtäviin kuuluvat seuraavat rahoituskeskuksen toimintaa tukevat tehtävät:

1) 14 §:ssä tarkoitettujen rahoituskeskuksen rahoituspäätösten valmisteluun liittyvä, markkinoita sekä asiakkaita ja näiden hankkeita koskevien tietojen kerääminen ja tuottaminen sekä näihin tietoihin liittyvien selvitysten tekeminen;

2) asiakkaiden palvelutarpeiden kartoittaminen ja tätä koskeva neuvonta;

3) ulkomaalaislain (301/2004) 47 h §:n 1 momentissa ja 54 a §:n 2 momentissa tarkoitettuihin lausuntoihin liittyvien tietojen arviointi ja analysointi sekä näihin tietoihin liittyvien selvitysten tekeminen;

4) rahoituskeskuksen digitaalisten palveluiden käyttämiseen liittyvä neuvonta.

13 §

Rahoituskeskuksen ja yhtiön välinen palvelusopimus

Rahoituskeskus ja yhtiö tekevät vuosittain palvelusopimuksen, jossa määritellään yhtiön 11 §:ssä ja 14 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyihin tehtäviin perustuvat toimenpiteet ja niistä sille vuosittain maksettava korvaus. Palvelusopimukseen liitetään suunnitelma rahoituskeskuksen ja yhtiön tulevan nelivuotiskauden toiminnasta.

14 §

Rahoituspäätökset

Rahoituskeskus toimii valtionapuviranomaisena ja tekee valtionavustuslaissa tarkoitettuja valtionavustuksen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä sekä valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtioneuvoston annettussa laissa (449/1988) tarkoitettuja lainapäätöksiä. Päätöksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Rahoituskeskuksen lisäksi myös yhtiö voi tehdä valtionavustuslaissa tarkoitettuja, de minimis -ehtoisia valtionavustuksen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä, joiden arvo ei yksittäisen päätöksen osalta ylitä 100 000 euroa yhtä yritystä kohden. Menettelystä sekä päätöksentekoon osallistuvien yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden ja esittelijän määräämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Rahoituskeskus ohjaa ja valvoo yhtiön rahoitustoimintaa. Yhtiö valvoo myöntämänsä valtionavustuksen käyttöä.

Rahoituskeskus päättää rahoituskeskuksen ja yhtiön myöntämän valtionavustuksen takaisinperinnästä, maksatuksen keskeytyksestä, maksatuksen lopettamisesta sekä valtionavustuksen saajiin kohdistuvista tarkastuksista. Rahoituskeskus päättää myöntämänsä lainan maksatuksen keskeytyksestä ja lainan määräämisestä takaisinmaksettavaksi.

14 a §

Yhtiön palveluksessa olevan virkavastuu ja vahingonkorvausvastuu

Yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 11 §:n 3 momentissa ja 14 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

15 §

Muutoksenhaku

Rahoituskeskuksen päätökseen ja yhtiön 14 §:n 2 momentissa tarkoitettussa asiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua rahoituskeskukselta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

16 §

Yhtiön valvonta ja tietojen luovuttaminen

Rahoituskeskus valvoo yhtiön toimintaa ja voi tarkastaa yhtiön valtionavustustoimintaa tarpeellisessa laajuudessa.

Yhtiön on annettava salassapitosäännösten estämättä ministeriölle ja rahoituskeskukselle näiden pyynnöstä tiedot, jotka ovat välttämättömiä yhtiön ohjaamiseksi ja valvomiseksi. Lisäksi yhtiön on annettava salassapitosäännösten estämättä rahoituskeskukselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentissa ja 54 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen rahoituskeskuksen lausuntojen antamiseksi. Yhtiöllä on oikeus saada ministeriöltä ja rahoituskeskukselta tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot salassapitosäännösten estämättä.

Tietojen luovuttamisesta yrityspalvelujen toteuttamista varten säädetään yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetussa laissa (293/2017).

Yhtiön palveluksessa oleva henkilö ei saa ilmaista tai luovuttaa sivulliselle ministeriöltä tai rahoituskeskukselta 2 momentin perusteella saamiaan salassa pidettäviä tietoja, eikä käytää niitä omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Salassa pidettäviä tietoja saavat yhtiössä käsitellä vain ne henkilöt, joiden työtehtäviin näiden tietojen käsittely kuuluu.

16 a §

Rahoituskeskuksen oikeus saada tietoja Maahanmuuttovirastolta

Rahoituskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta Maahanmuuttovirastolta ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin mukaisen lausunnon antamista varten välttämättömät tiedot jatkolupahakemuksesta ja sen liitteistä.

Rahoituskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta Maahanmuuttovirastolta ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin mukaisen lausunnon antamista varten välttämättömät tiedot niille muille kasvuyrittäjille, jotka ovat yhdessä hakijan kanssa hakeneet rahoituskeskuksen ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentissa tarkoitettua lausuntoa, myönnettyistä oleskeluluvista tai jatkoluvista tai tiedot näiden kasvuyrittäjien oleskelulupa- tai jatkolupahakemusten vireilläolosta Maahanmuuttovirastossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Osa yhtiön tehtävistä ja henkilöstöstä siirtyy rahoituskeskukseen vuoden 2024 loppuun mennessä. Rahoituskeskukseen siirrettävien tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto katsotaan työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:ssä tarkoitetuksi liikkeenluovutukseksi.

Edellä tarkoitettujen yhtiön tehtävien siirtyessä rahoituskeskukselle siirtyvät rahoituskeskukselle näihin tehtäviin liittyvät keskeneräiset asiat, sopimukset ja sitoumukset ja niihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Jos sopimusta tai sitoumusta ei ole mahdollista siirtää, rahoituskeskuksen ja yhtiön on sovittava sopimukseen tai sitoumukseen liittyvien vastuiden siirtymisestä.

2.

Laki

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 13 a luvun 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 337/2022, seuraavasti:

2 §

Työnhakuprofiilin laatiminen ja profiilin tiedot

Henkilö voi laatia työnhakuprofiilin rekisteröitymättä työnhakijaksi. Työnhakuprofiilin laatiminen edellyttää palvelualustalle kirjautumista. Kirjautuminen edellyttää käyttäjän tunnistamista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Palvelun käyttäjän tunnistamisesta säädetään digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) 6 §:ssä.

3 §

Työnhakuprofiilin julkaiseminen ja profiilien hakeminen

Julkaistuja työnhakuprofiileja voivat hakea ja tarkastella vain palvelualustalle kirjautuneet työnantajat. Kirjautuminen palvelualustalle edellyttää käyttäjän tunnistamista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Palvelua käyttävän työnantajan tunnistamiseen sovelletaan, mitä digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 10.11.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

1.

Laki

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 1 §:n 4 momentti, 11 §:n 1 momentin 6 kohta ja 13–16 § sekä

lisätään 11 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta, 11 §:ään uusi 2–3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 14 a ja 16 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Rahoituskeskus, yhtiö ja niiden muodostama Business Finland kokonaisuus

Rahoituskeskus, yhtiö ja niiden muodostama Business Finland kokonaisuus

Rahoituskeskus hallinnoi lisäksi Tekes Pääomasijoitus Oy:tä.

Rahoituskeskus hallinnoi lisäksi *Business Finland Venture Capital* Oy:tä.

11 §

11 §

Yhtiön tehtävät

Yhtiön tehtävät

Yhtiön tehtävänä on edistää:

Yhtiön tehtävänä on edistää:

6) ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun kasvua ja kehittämistä.

6) ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun kasvua ja kehittämistä;

7) osaajien maahanmuuttoa Suomeen.

Yhtiön tehtäviin kuuluvat rahoituspäätöksiä koskevat 14 §:n 2 ja 3 momentin mukaiset tehtävät.

Yhtiön tehtäviin kuuluvat seuraavat rahoituskeskuksen toimintaa tukevat tehtävät:

1) 14 §:ssä tarkoitettujen rahoituskeskuksen rahoituspäätösten valmisteluun liittyvä,

markkinoita sekä asiakkaita ja näiden hankkeita koskevien tietojen kerääminen ja tuottaminen sekä näihin tietoihin liittyvien selvitysten tekeminen;

2) asiakkaiden palvelutarpeiden kartoittaminen ja tätä koskeva neuvonta;

3) ulkomaalaislain (301/2004) 47 h §:n 1 momentissa ja 54 a §:n 2 momentissa tarkoitettuihin lausuntoihin liittyvien tietojen arviointi ja analysointi sekä näihin tietoihin liittyvien selvitysten tekeminen;

4) rahoituskeskuksen digitaalisten palveluiden käyttämiseen liittyvä neuvonta.

13 §

Rahoituskeskuksen ja yhtiön välinen palvelusopimus

Rahoituskeskus ja yhtiö tekevät vuosittain palvelusopimuksen, jossa määritellään yhtiön lakisääteisiin tehtäviin perustuvat toimenpiteet ja niistä sille vuosittain maksettava korvaus. Palvelusopimukseen liitetään suunnitelma rahoituskeskuksen ja yhtiön tulevan nelivuotiskauden toiminnasta.

14 §

Rahoituspäätökset

Rahoituskeskus toimii valtionapuviranomaisena ja tekee valtionavustuslaissa tarkoitettuja valtiontuen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä, sekä valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetussa laissa (449/1988) tarkoitettuja lainapäätöksiä. Päätöksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Rahoituskeskuksen lisäksi myös yhtiö voi tehdä valtionavustuslaissa tarkoitettuja, de

13 §

Rahoituskeskuksen ja yhtiön välinen palvelusopimus

Rahoituskeskus ja yhtiö tekevät vuosittain palvelusopimuksen, jossa määritellään yhtiön 11 §:ssä ja 14 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyihin tehtäviin perustuvat toimenpiteet ja niistä sille vuosittain maksettava korvaus. Palvelusopimukseen liitetään suunnitelma rahoituskeskuksen ja yhtiön tulevan nelivuotiskauden toiminnasta.

14 §

Rahoituspäätökset

Rahoituskeskus toimii valtionapuviranomaisena ja tekee valtionavustuslaissa tarkoitettuja valtionavustuksen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä sekä valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetussa laissa (449/1988) tarkoitettuja lainapäätöksiä. Päätöksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Rahoituskeskuksen lisäksi myös yhtiö voi tehdä valtionavustuslaissa tarkoitettuja, de minimis -ehtoisia valtionavustuksen myöntö-,

Voimassa oleva laki

minimis -ehtoisia valtiontuen myöntö-, muutos- ja maksatuspäätöksiä joiden arvo ei ylitä 100 000 euroa. Menettelystä sekä päätöksentekoon osallistuvien yhtiön toimihenkilöiden ja esittelijän määräämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Rahoituskeskus ohjaa ja valvoo yhtiön rahoitustoimintaa. Yhtiö valvoo myöntämänsä valtionavustuksen käyttöä.

Rahoituskeskus päättää rahoituskeskuksen ja yhtiön myöntämän valtiontuen takaisinperinnästä, maksatuksen keskeytyksestä, maksatuksen lopettamisesta sekä tuen saajiin kohdistuvista tarkastuksista.

Yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa säädettyjä julkisia hallintotehtäviä.

15 §

Muutoksenhaku rahoituskeskuksen päätökseen ja yhtiön valtiontukiasiassa tekemään päätökseen

Rahoituskeskuksen päätökseen ja yhtiön valtiontukiasiassa tekemään päätökseen saa siihen tyytymätön asianosainen hakea oikais-

Ehdotus

muutos- ja maksatuspäätöksiä, joiden arvo ei yksittäisen päätöksen osalta ylitä 100 000 euroa yhtä yritystä kohden. Menettelystä sekä päätöksentekoon osallistuvien yhtiön palveluksessa olevien henkilöiden ja esittelijän määräämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Rahoituskeskus ohjaa ja valvoo yhtiön rahoitustoimintaa. Yhtiö valvoo myöntämänsä valtionavustuksen käyttöä.

Rahoituskeskus päättää rahoituskeskuksen ja yhtiön myöntämän valtionavustuksen takaisinperinnästä, maksatuksen keskeytyksestä, maksatuksen lopettamisesta sekä valtionavustuksen saajiin kohdistuvista tarkastuksista. Rahoituskeskus päättää myöntämänsä lainan maksatuksen keskeytyksestä ja lainan määräämisestä takaisinmaksettavaksi.

14 a §

Yhtiön palveluksessa olevan virkavastuu ja vahingonkorvausvastuu

Yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 11 §:n 3 momentissa ja 14 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

15 §

Muutoksenhaku

Rahoituskeskuksen päätökseen ja yhtiön 14 §:n 2 momentissa tarkoitettussa asiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua rahoituskeskukselta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään

Voimassa oleva laki

sua rahoituskeskukselta. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään. *Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.*

16 §

Yhtiön valvonta ja tietojen luovuttaminen

Rahoituskeskus valvoo yhtiön toimintaa ja voi tarkastaa yhtiön valtioneuvoston toimintaa tarpeellisessa laajuudessa.

Yhtiön on annettava salassapitosäynnösten estämättä ministeriölle ja rahoituskeskukselle näiden pyynnöstä tiedot, jotka ovat välttämättömiä yhtiön ohjaamiseksi ja valvomiseksi.

Yhtiöllä on oikeus saada ministeriöltä ja rahoituskeskukselta tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot salassapitosäynnösten estämättä.

Tietojen luovuttamisesta yrityspalvelujen toteuttamista varten säädetään yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetussa laissa (293/2017).

Ehdotus

hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

16 §

Yhtiön valvonta ja tietojen luovuttaminen

Rahoituskeskus valvoo yhtiön toimintaa ja voi tarkastaa yhtiön valtioneuvoston toimintaa tarpeellisessa laajuudessa.

Yhtiön on annettava salassapitosäynnösten estämättä ministeriölle ja rahoituskeskukselle näiden pyynnöstä tiedot, jotka ovat välttämättömiä yhtiön ohjaamiseksi ja valvomiseksi. *Lisäksi yhtiön on annettava salassapitosäynnösten estämättä rahoituskeskukselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentissa ja 54 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen rahoituskeskuksen lausuntojen antamiseksi.* Yhtiöllä on oikeus saada ministeriöltä ja rahoituskeskukselta tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot salassapitosäynnösten estämättä.

Tietojen luovuttamisesta yrityspalvelujen toteuttamista varten säädetään yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetussa laissa (293/2017).

Yhtiön palveluksessa oleva henkilö ei saa ilmaista tai luovuttaa sivulliselle ministeriöltä tai rahoituskeskukselta 2 momentin perusteella saamiaan salassa pidettäviä tietoja, eikä käyttää niitä omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Salassa pidettäviä tietoja saavat yhtiössä käsitellä vain ne henkilöt, joiden työtehtäviin näiden tietojen käsittely kuuluu.

16 a §

Rahoituskeskuksen oikeus saada tietoja Maahanmuuttovirastolta

Rahoituskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta Maahanmuuttovirastolta ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin mukaisen lausunnon antamista varten välttämättömät tiedot jatkolupahakemuksesta ja sen liitteistä.

Rahoituskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta Maahanmuuttovirastolta ulkomaalaislain 54 a §:n 2 momentin mukaisen lausunnon antamista varten välttämättömät tiedot niille muille kasvuyrittäjille, jotka ovat yhdessä hakijan kanssa hakeneet rahoituskeskuksen ulkomaalaislain 47 h §:n 1 momentissa tarkoitettua lausuntoa, myönnettyistä oleskeluluvista tai jatkoluvista tai tiedot näiden kasvuyrittäjien oleskelupa- tai jatkolupahakemusten vireilläolosta Maahanmuuttovirastossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Osa yhtiön tehtävistä ja henkilöstöstä siirtyy rahoituskeskukseen vuoden 2024 loppuun mennessä. Rahoituskeskukseen siirrettävien tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto katsotaan työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:ssä tarkoitetuksi liikkeenluovutukseksi.

Edellä tarkoitettujen yhtiön tehtävien siirtyessä rahoituskeskukselle siirtyvät rahoituskeskukselle näihin tehtäviin liittyvät keskenkäiset asiat, sopimukset ja sitoumukset ja niihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Jos sopimusta tai sitoumusta ei ole mahdollista siirtää, rahoituskeskuksen ja yhtiön on sovittava sopimukseen tai sitoumukseen liittyvien vastuiden siirtymisestä.

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 a luvun 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 13 a luvun 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 337/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Työnhakuprofiilin laatiminen ja profiilin tiedot

Työnhakuprofiilin laatiminen ja profiilin tiedot

Henkilö voi laatia työnhakuprofiilin rekisteröitymättä työnhakijaksi. Työnhakuprofiilin laatiminen edellyttää palvelualustalle kirjautumista. Kirjautuminen edellyttää vahvaa tunnistautumista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä.

Henkilö voi laatia työnhakuprofiilin rekisteröitymättä työnhakijaksi. Työnhakuprofiilin laatiminen edellyttää palvelualustalle kirjautumista. Kirjautuminen edellyttää *käyttäjän tunnistamista* ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. *Palvelun käyttäjän tunnistamisesta säädetään digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) 6 §:ssä.*

3 §

3 §

Työnhakuprofiilin julkaiseminen ja profiilien hakeminen

Työnhakuprofiilin julkaiseminen ja profiilien hakeminen

Julkaistuja työnhakuprofiileja voivat hakea ja tarkastella vain palvelualustalle kirjautuneet työnantajat. Kirjautuminen palvelualustalle edellyttää vahvaa tunnistautumista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä.

Julkaistuja työnhakuprofiileja voivat hakea ja tarkastella vain palvelualustalle kirjautuneet työnantajat. Kirjautuminen palvelualustalle edellyttää *käyttäjän tunnistamista* ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. *Palvelua käyttävän työnantajan tunnistamiseen sovelletaan, mitä digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentissa säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valtioneuvoston asetus

Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 2 momentin kumoamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä asetuksella kumotaan Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1147/2017) 2 §:n 2 momentti.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

...ministeri Etunimi Sukunimi

Nimike Etunimi Sukunimi